יודען בּעדענקט! דער קאַמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פּרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבּלאַט

№ 29 | Łódź, Poniedziałek, 3 lutego 1936 | אַדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, מאָנטאַג פ' בּשלח י' שבט תרצ"ו

דעלעגאַציע פון אַמעריקאַנער יודען
בּיי'ם פּוילישען אַמבּאַסאַדאָר סאָקאָלאָווסקי
וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען

ניו־יאָרק, 2 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) דער פּוילישער אַמבּאַסאַדאָר אין אַמעריקע סאָקאָלאָווסקי האָט אויפגענומען א דעלעגאַציע פון דעם אַמעריקאַנער קאָנגרעס, וועלכע האָט איהם איבּערגעגעבּען אַ מעמאָריאַל וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען אין צוזאַמענהאַנג מיט די ענדעקישע כוליגאַנישע אָנפאַלן, מיט דער לאַגע אין די קליינע שטעטלעך און אזוי ווייטער.

די דעלעגאַציע האָט אויך ערקלערט, אַז די אַמעריקאַנער יודען זענען זעהר בּאַאומרוהיגט צוליב דער לאַגע פון זייערע בּרידער.

אַמבּאַסאַדאָר סאָקאָלאָווסקי האָט צוגעזאָגט דעם מעמאָריאַל גלייך איבּערצושיקן צו דער פּוילישער רעגירונג קיין וואַרשאַ און איבּערצוגעבּען אויך די שטימונג פון די אַמעריקאַנער יודען.

פערדינאַנד געטעל —
מיטגליד פון דער ליטעראַטור־אַקאַדעמיע

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פּוילישער ליטעראַטור־אַקאַדעמיע. אַלס מיטגליד פון דער אַקאַדעמיע איז אויסגעוועהלט געוואָרען פערדינאַנד געטעל.

דער געוועז. פּוילישער תליון
איז בּעגאַנגען זעלבּסטמאָרד

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

אין שיליק־פּאַרק האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף אַ בּוים אַלפרעד קאָלט (פּסעוודאָנים מאַטשעיעווסקי) דער געוועזענער תליון אין פּוילען. ווען מ'האָט אָפּגעשניטען די שטריק, איז ער שוין געווען טויט.

אינטערנאַציאָנאַל־ע קאָנווענץ
וועגען הילף פאַר נויטבּעדערפטיגע אויסלענדער
זשענעווער קאָנפערענץ פון פאָרשטעהער פון צעהן מלוכות

זשענעווע (יט"א)) צום צווייטען מאָל קומט פאָר אַן אינטערנאַציאָנאַלע עקספּערטען־קאָנפערענץ צו בּעהאַנדלען די פראַגע פון א צווישען־מלוכה'דיגער קאָנווענץ וועגען הילף פאַר נויטבּעדערפטיגע אויסלענדער. אין דער קאָנפערענץ בּעטייליגען זיך רעפּרעזענטאַנטען פון צעהן אייראָפּעאישע רעגירונגען, ווי אויך פאָרשטעהער פון פּריוואַטע אָרגאַניזאַציעס, צ.וו. אַגד. ס. קאָהען פון לאָנדאָן, וועלכער פאַרטרעט די אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ פון פּריוואַטע־אָרגאַניזאַציעס פאַר עמיגראַנטען־שוץ.

דער פּראָיעקט פון דער קאָנווענץ זעהט פאָר, אַז יעדע אין איהר בּעטייליגטער שטאַט זאָל בּעהאַנדלען נויטבּעדערפטיגע בּירגער פון אנדערע שטאַטען, וואָס זענען סיגנאַטאַרען פון דער קאָנווענץ, אויף דעם זעלבּען אופן ווי זיינע אייגענע בּירגער.

דער פּראָיעקט זעהט אויך פאָר די אויסבּרייטערונג פון דער שוץ אויף פּערזאָנען, וואָס האָבּען בּכלל נישט קיין מלוכה־צוגעהעריגקייט אָדער זענען פון אונבּעשטימטער בּירגערשאַפט. די סיגנאַטאַרען פון דער קאָנווענץ זענען זיך מתחייב, נישט צו דעפּאָרטירען פון זייערע לענדער קיין אויסלענדער אויס דעם גרונד, וואָס זיי זענען אָהן מיטלען, סיידען עס בּעשטעהט אין דער הינזיכט א ספּעציעל רעגולירטע רעפּאַטריאַציע־פּראָצעדור. די דאַזיגע התחייבות הערט אָבּער אויף אין די פאַלען, ווען די דעפּאָרטאַציע פליסט אַרויס פון די געזעצען פון געבּעטענעם לאַנד.

די פאַרהאַנדלונגען פון דער קאָנווענץ האָבּען זיך אָנגעהויבּען אין דעצעמבּער 1933 און זענען ערשט איצט ווידער אויפגענומען געוואָרען. דאָס רוב לענדער, וואָס זאָלען זיך בּעטייליגען אין דער קאָנווענץ, ווייזען אַרויס אַ קנאַפּע נייגונג זי אונטערצושרייבּען, אַזוי דאָס אויב אַפילו די עקספּערטען קאָנפערענץ וועט קומען צו אַ הסכם וועגען דער ענדגילטיגער רעדאַקציע פון קאָנווענץ־פּראָיעקט, איז עס ווייניג וואַהרשיינליך, אַז די קאָנווענץ זאָל אונטערגעשריבּען ווערען דורך אַ גרעסערע צאָהל רעגירונגען.

דער גלח פון טרוסקאָלאַס
דריקט אויס בּעדויערען דער יודישער בּעפעלקערונג, וועלכע האָט אומשולדיג געליטען

טשענסטאָכאָוו, 2 (ספּ. טעל.) היינט האָט דער גלח פון טרוסקאָלאַס געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אין דער קירך, אין וועלכער ער האָט מיט שטאַרקע ווערטער פאַראורטיילט די פאַרבּרעכערישע טאַט פון מלינאַרטשיקן, וועלכער האָט פּראָפאַנירט אַ קירך און האָט אויסגעדריקט בּעדויערען וואָס צוליבּ דעם האָט די יודישע בּעפעלקערונג אומשולדיג געליטען.

סיימאָן מאַרקס ערקלערט
אַז מ'וועט אַרויספיהרען 100 טויזענד יודען פון דייטשלאַנד אין פערלויף פון 4 יאָהר

ניו־יאָרק, 2 יט"א טעלעגראַפיש) היינט איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון דער נאַציאָנאַלער קאָנפערענץ פאַר דער פאַראייניגטער ארץ ישראל קאַמפּיין. ס'זענען אנגעוועזענד געווען 200 דעלעגאַטען, סטיפען ווייז האָט איבּערגעלייענט אַ בּריף פון פּרעזידענט רוזוועלט, אַז ער שטיצט שטאַרק דאָס יודישע אויפבּוי־ווערק אין ארץ ישראל.

דער מיטגליד פון דער סעמיועל ־ דעלעגאַציע סיימאָן מאַרקס האָט ערקלערט, אַז דער פּלאַן פון דעם גרויסען קאַמפּיין איז דאָס איבּערפיהרען הונדערט טויזענד דייטשע יונגעלייט אין משך פון 4 יאָהר. ער האָט ווייטער, אַז די אמת'ע לעזונג פון דער יודען־פראַגע אין דייטשלאַנד וועט זיין דעמאָלט ווען ס'וועט פאַלען דער נאַצי־רעזשים, דערווייל דאַרף מען אָבּער ראַטעווען וואָס עס לאָזט זיך.

ד"ר סטיפען ווייז רופט צו ענערגישער אַרבּייט צו די יודישע מאַסען. ס'האָט אויך גערעדט דער פאָרזיצער פון קרן־קימת ראַפּינער גאָלדשטיין.

זיצונג פון ווירטשאַפטליכען קאָמיטעט
בּעטראַכט די לאַגע פון יודען אין ראַדאָמער און קעלצער געגענד

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פאַרוואַלטונג און ראַט פון יודיש־ווירטשאַפטליכען קאָמיטעט, דער ספּעציעלער שליח פון קאָמיטעט האָט אָפּגעגעבּען אַ בּעריכט וועגען דער לאַגע פון דער יודישער בּעפעלקערונג אין ראַדאָמער און קעלצער געגענד, דער בּעריכטס־אָפּגעבּער האָט אָנגעוויזען, אַז די קריסטליכע בּעפעלקערונג איז געגען בּאָיקאָט, נאָר ווערט געהעצט און טעראָריזירט דורך די ענדעקישע אַגיטאַטאָרען.

ס'האָבּען גערעדט פּראָפ. שאָר, ד"ר זילבּערשטיין, רעד. וואָלקאָוויטש, גיטערמאַן, אַדוו. אילומוצקי, אַדוו. זונדעלעוויטש, א. א. ס'זענען אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

אָרגאַניזאַציעס פון „גרינע העמדלעך"
זענען געשאַפען געוואָרען דורך די אַראַבּער

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש). די מופטי־אַראַבּער האָבּען בּעשלאָסען צו שאַפען יוגענד ־ אָפּטיילונגען אונטערן נאָמען „גרינע העמדלעך". די אָרגאַניזאַציע וועט געשאַפען ווערען לויט'ן מוסטער פון די עגיפּטישע „גרינע העמדלעך", מאָרגען וועלען שוין פאָרקומען א גאַנצע רייה פערזאַמלונגען פון די גרינע העמדלעך.

אונזער וואָרט
שווערע פּראָבּלעמען

די ציוניסטישע בּעוועגונג שטעהט פאַר זעהר שווערע פּראָבּלעמען. דאָס זענען נישט קיין שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס זענען פערבּונדען דאָס אויסבּויען די נאַציאָנאַלע היים, נישט קיין אינערליכע ציוניסטישע שוועריגקייטען, נאָר דאָס איז דער טרויסער אָפּוועהר־קאַמף, וועלכער איז אָנגעוואָרפען געוואָרען דער פּראָנטוואָרטליכער אָנפיהרערשאַפט פון דער ציוניסטישער בּעוועגונג און די ציוניסטען פון אַלע שאַטירונגען אָהן אויסנאַהם.

ס'איז קלאָר, אַז ס'האַלט בּיים בּעגרעניצען די רעכט פון יודישען פאָלק אויסצובּויען ארץ ישראל געגען יעדע פריהערדיגע הבטחות און אָפּמאַכען, געגען הבטחות שפּעט פה און געשריבּענע דאָקומענטען. ס'איז אָבּער כאַראַקטעריסטיש, אַז די אַלע בּעגרעניצונגען, וואָס ווערען איצט געמאַכט אין ארץ ישראל פאַלען זיך עפּעס אויף אַ מאָדנעם אופן צוזאַמען מיט דעם מעמאָריאַל, וועלכען די אַראַבּער האָבּען צוגעשטעלט דעם הויך־קאָמיסאַר וואַוקאָפּ.

וואָס האָבּען פערלאַנגט די אַראַבּער אין זייער מעמאָריאַל? די הויפּט ־ פאָדערונגען זענען געווען אָפּשטעלען די עליה, בּעגרעניצען דעם בּאָדען־פערקויף פאַר יודען און איינשטעלען דאָס רעגירען אין ארץ ישראל אויף דעמאָקראַטישע יסודות.

מיר ווייסען וויפיל צביעות און אויסגערעכענטע בּייזוויליגקייט ס'ליגט אין די דאָזיגע פאָדערונגען, מיר ווייסען, אַז די דאָזיגע פאָדערונגען געהען נישט אויף דער ליניע פון די בּרייטע אַראַבּישע מאַסען, נאָר פון די עפענדים, וועלכע מאַכען דעם אָנשטעל פון נאַציאָנאַליסטען, אָבּער האָבּען אין זין זייערע אייגענע קעשענעס און בּענקען נאָך דער הערשאַפט איבּער די אַראַבּישע מאַסען, וועלכע זענען געווען זייערע קנעכט און איצט האָבּען זיי זיך דערהויבּען צו אַ העכערען לעבּענס־ניוואָ.

דאָס דאַרף דאָך און מוז דאָך אויך פערשטעהן די ארץ־ישראל'דיגע רעגירונג און דער קאָלאָניאַל־אַמט און פונדעסטוועגען... פונדעסטוועגען האָט דער הויך־קאָמיסאַר געענטפערט אויף די אַראַבּישע פאָדערונגען, אַז מכח דער עליה וועלען אַריינגעלאָזען ווערען יודען נאָר לויט די אויפנאַהמספעהיגקייטען פון לאַנד. דער בּאָדען ־ פערקויף וועט בּעגרעניצט ווערען און מכח דער דעמאָקראַטישער אָרדנונג וועט איינגעפיהרט ווערען דער לעגיסלאַטיוו־ראַט. און דאָס איז נישט נאָר קיין פאָרמעלער ענטפער אויף אַ מעמאָריאַל, נאָר די דאָזיגע אַראַבּישע פאָדערונגען ווערען איינגעפיהרט אין לעבּען.

די ציוניסטישע בּעוועגונג שטעהט באמת פאַר שווערע פּראָבּלעמען, וועלכע מוזען דאָך געלעזען ווערען אָהן דער גרויסער און נישט־פערדינטער עולה פאַרן יודישען פאָלק.

ב.

טאָג־טעגליך
פערטיידיגען זיך דורך קריג

די ענגלישע רעגירונג האָט אָפּגעהאַלטען א ספּעציעלע זיצונג וועגען די טעכנישע בּעוואָפנונגען, וואַהרשיינליך וועט דער ענין שוין בּקרוב אריינגעבּראַכט ווערען אין פּאַרלאַמענט און מיר וועלען האָבּען די מעגליכקייט מיט איהם זיך צו בּעקענען, עס איז אָבּער קלאָר, אַז די בּריטישע רעגירונג האָט פאַר דעם נייעם פּלאַן אַ סומע פון 360 מיליאָן פונט שטערלינג. ווי מען זעהט פון דער דאָזיגער סומע וועט אין דער בּריטישער רעגירונג צוגעגרייט ווערען אַ גרויסער פּלאַן פון בּעוואָפנונג, אַ פּלאַן וועלכער וועט איבּערשטייגען אַלע מלוכות, וועלכע האַלטען זיך איצט אין איין בּעוואָפענען.

דער פּועל יוצא פון אַזאַ בּעוואָפנונגס־אַקציע פון ענגלאַנד קען נאָר זיין דער, אַז די איבּעריגע מלוכות וועלען ווידער מוזען אָננעהמען פּלענער, ס'וועט זיך אָנהויבּען אַ בּעוואָפנונג וואָס זאָל איבּערשטייגען די ענגלישע און דאַן ווידער אַמאָל קומען די רייה אויף ענגלאַנד, אַזוי וועט דאָס געהען ווי אַ פערפּישופּט ראָד אָהן אָפּשטעל און אָהן אויפהער.

נאָך איין זאַך איז וויכטיג, וואָס דער ענגלישער בּעוואָפנונגס־פּלאַן קומט רוקא אין דער צייט פון דער ים־קאָנפערענץ, וועלכע קומט פאָר אין לאָנדאָן און וועלכע פערנעמט זיך מיט דעם ענין פון בּעגרעניצען די בּעוואָפנונגען, דאָס אַליין בּעווייזט שוין וויפיל אַכט ענגלאַנד לעגט אויף די כל־ערליי ענטוואָפנונגס ־ קאָנפערענצען, געשפּרעכען און אונטערהאַנדלונגען.

צו האָבּען שוין ווירקליך די מלוכות רעזיגנירט פון קומען צו אַן אויסוועג איהם בּעוואָפנונגס־געיעג? צי זעהען זיי שוין נישט קיין שום מיטעל, אַז מ'זאָל נישט דאַרפען זוכען די אייגענע זיכערקייט ווי נאָר דורך אַ קריג?

מיר זענען נישט אַזוי פּעסימיסטיש צו מיינען, אַז עס איז בּוכשטעבּליך אַזוי, וואָלטען נאָך געווען געוויסע אויסזיכטען אויף שלום מצד די מלוכות, וועלכע זענען יעדענפאַלס אין איצטיגען מאָמענט נישט פאַראינטערעסירט אין אַ מלחמה און אין אויסגעבּען ריזיגע סומען אויף בּעוואָפנונג, האָבּען זיך אָבּער אין סאַמע הארץ פון איירָאָפּע אריינגעכאַפּט ביידע שדים, וועלכע צושטערען יעדע אילוזיע פון שלום און פרידליכען צוזאַמענלעבּען און די ערשטע פידעל אין דאָזיגען קאַצעניאַמער שפּילען פערשטעהט זיך די נאַצי־דייטשען, דאָרט ווערט אָהן שום ריקזיכט און אָהן אויפהער געפיהרט אַ פיבּערהאַפטע אַרבּייט זיך צו בּעוואָפענען, כדי זיך צוצוגרייטען צו אַ רעוואַנזש ־ מלחמה, דעריבּער איז נישט קיין וואונדער, וואָס אַנדערע מלוכות ווילען נישט בּלייבּען הינטערשטעליג און דאָס בּעוואָפנונגס ־ געיעג בּעקומט טעמפּאָ און שוואונג.

י.

פּאָליטישע לאַגע אין ארץ־ישראל

דר. ווייצמאַנ'ס בעריכט אויף דער געשלאָסענער זיצונג פון ועד לאומי

ירושלים, 2 (ספּ. טעל.)

היינט איז פאָרגעקומען אַ געשלאָסענע זיצונג פון ועד לאומי צוזאַמען מיט פיהרענדע פּערזענ־ליכקייטען. ד"ר ווייצמאַן האָט אָפּגעגעבן אַ בע־ריכט פון דער פּאָליטישער לאַגע און אַלאַרמירט צו אַ גרויסער אַקציע געגען די געפּלאַנטע בא־גרענצונגען בנוגע דעם ישוב.

ד"ר ווייצמאַן פאָהרט צוריק קיין אייראָפּע, כדי אויך דאָרט צו אָרגאַניזירן די גרויסע פּראָטעסט־אַקציע פון די יודישע מאַסען.

געגען בעגרעניצען דעם באָדען־פערקויף אין ארץ־ישראל

שאַרפע ערקלערונג פון עקזעקוטיוו פון דער יודישער אַגענץ

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

די עקזעקוטיוו פון דער יודישער אַגענץ, האָט פערעפענטליכט אַ ברייטע ערקלערונג געגען דעם פּראָיעקט פון דער רעגירונג וועגען דער בעגרענ־צונג פון באָדען־פערקויף.

אין דער ערקלערונג ווערט געזאָגט, אַז די דאָזיגע בעגרענצונג איז אַ סתירה צום בריף פון מאַקדאָנאַלד'ן צו ווייצמאַנ'ען און צום מאַנדאַט.

אין דער ערקלערונג ווערט אויך ווייטער גע־זאָגט, אַז דער פאַקט, וואָס די אָנקינדיגונג פון דער בעגרענצונג פאַלט זיך צונויף מיט דעם פּראָיעקט פון לעגיסלאַטיווען־ראַט און עמיגראַציע־בעגרענצונ־גען — איז אַן ערנסטע געפאַהר פאַר דער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים. ווייטער ווערט אויסגעדריקט די ענטוישונג צוליב די לעצטע שריט פון דער מאַנדאַט־מאַכט, און זאָגט אָן די רעגירונג דעם שמאַרקסטען קאַמף.

ציוניסטישע לאַנדעס־קאָנפערענץ אין רומעניען

שטורמישע בעגריסונג פון הרב הכולל ד"ר נעמיראָווער

בוקאַרעשט (יט"א) דאָ האָט זיך געעפענט די לאַנדעס־קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַ־ניזאַציע אין רומעניען. אין דער קאָנפערענץ בע־טייליגען זיך 150 דעלעגאַטען. אַלס עהרען־פּרעזי־דענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז גע־וועהלט געוואָרען הרב הכולל ד"ר נעמיראָווער און אַלס פּרעזידענט ד"ר סאַמועל זינגער. די קאָנפערענץ האָט געמאַכט אַ שטורמישע אָוואַציע הרב ד"ר נעמי־ראָווער, וועלכער איז געקומען צו דער קאָנפערענץ, בעווייזענדיג זיך דאָרט צום ערשטען מאָל אין דער עפענטליכקייט זייט דעם אַטענטאַט־פּרוב, וואָס איז אויף איהם אויסגעפיהרט געוואָרען מיט עטליכע וואָכען צוריק.

דעם הויפּט־רעפעראַט אויף דער קאָנפערענץ האָט געהאַלטען דער גע"ו. פּרעזידענט פון דער ציו־ניסטישער אָרגאַניזאַציע אין רומעניען ד"ר מישו ווייסמאַן.

ציוניסטישע לאַנד־קאָנפערענץ אין דייטשלאַנד

300 דעלעגאַטען פון 22,000 וועהלער

בערלין, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

דאָ איז געעפענט געוואָרען די 25.טע לאַנ־דעס־קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין דייטשלאַנד.

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען 300 דע־לעגאַטען פון גאַנצען לאַנד, וועלכע זענען גע־וועהלט געוואָרען פון העכער 22 טויזענד וואָהל־בערעכטיגטע. די ערעפנונגס־רעדע האָט געהאַלטען דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאַנד, זיגפריד מאָזעס.

קויפט פיינגאָלד'ס

אַ גליקליכער לאָס

צו דער ערשטער קלאַס

I. A. Fajngold, Łódź,

Śródmiejska 8, tel. 108-99.

פּראָטעסט געגען פראַנקרייך

צוליב איהר פּאָליטיק אין סיריען

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

נעכטען אָוונד איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון לעג. ראַט אין עבר־הירדן, אויף וועלכער די רעדנער זענען שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען פראַנק־רייך צוליב די געשעהענישען אין סיריען, ס'איז אָנ־גענומען געוואָרען אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען דער פראַנצויזישער פּאָליטיק.

צו דער בעהאַנדלונג פון יודען אין טערקיי

קהלה־פאָרשטעהער גיט אָפּ בערוהיגענדע ערקלערונג

סטאַמבול (יט"א) דער וויצע־פּאָרזיצער פון דער סטאַמבולער יודישער קהלה ח. רייזנער האָט ערקלערט דעם יט"א־פאָרשטעהער, דאָס עס שטימען נישט מיט דער ריכטיגקייט די מעלדונגען פון אויס־לענדישע צייטונגען, אַז די יודישע שולען אין טער־קיי זענען בעדראָהט געשלאָסען צו ווערען צוליב דער שווערער שטייער־לאַסט. וואָס ווערט אויף זיי אַרויפגעלעגט. אין געגענטייל, די יודישע שולען וועלען אין אַ געוויסער מאָס געניסען פון די סובסיד־יעס, וועלכע די רעגירונג האָט בעשטימט פאַר מינ־דערהייטען־שולען און וועלכע בעטרעפען בסה"כ 10 טויזענד פונט. דער פאָרשטעהער פון דער יודישער קהלה מיינט, דאָס „די יודישע געזעלשאַפט האָט נישט קיין שום גרונד אויפצוהויבען אַן אַלאַרם וועגען דער בעהאַנדלונג פון יודען דורך דער טערקישער רעגי־רונג".

ווענען מעגליכקייטען פון יודישער אימיגראַציע קיין פּאַראַגוואַ

ניו־יאָרק (יט"א) דער „היאַס" טיילט מיט, אַז די רעגירונג פון פּאַראַגוואַי האָט איצט איינגע־פיהרט געוויסע מילדערונגען פון די דאָרט פערפעליכ־טענדע אימיגראַציע־פאָרשריפטען, אויפ'ן יסוד פון וועלכע עס וועלען להבא קענען אימיגרירען קיין פּאַ־ראַגוואַי אויך נישט־ערד־אַרבייטער, בתנאי דאס זיי בעזיצען אַ פערמעגען פון 50 גאָלד־פעזאָס.

ביז איצט איז אין פּאַראַגוואַי געווען ערלויבט בלויז די אימיגראַציע פון לאַנד־אַרבייטער. היות די רעגירונג שטרעבט צו ענטוויקלען די אינדוסטריע און האַנדעל אין פּאַראַגוואַי, וועלען דאָרט בעפאָרצוגט ווערען אימיגראַנטען, וואָס האָבען די מעגליכקייט איינצופיהרען אין לאַנד פּראָדוקציאָנס־צווייגען. סטאָ־לאַרעס, שוסטערס. שניידערס, שטריקערס און אַנ־דערע בעלי־מלאכות, וואָס קענען זיך פערנעהמען מיט זייער מלאכה אין די ראַהמען פון הויז־אינדו־סטריע, האָבען די מעגליכקייט צו פערדינען אויפ'ן לעבען אין פּאַראַגוואַי.

זעלבסטמאָרד פון אַ יודישען פּאָליציאַנט אין ירושלים

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז דאָ בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער יודישער פּאָליציאַנט פון פּתח תקוה שטורמאַן.

עליה קיין ארץ־ישראל אין חודש יאַנואַר

ירושלים, 2 (יט"א טעלעגראַפיש)

לויט פּראָוויזאָרישע ציפערן זענען אין חודש יאַנואַר אַריינגעקומען קיין ארץ ישראל 2100 יו־דען.

ענטדעקט אַ קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין ווין

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

„האַוואַס"־אַגענטור מעלדעט פון ווין: די דאָרטיגע פּאָליציי האָט ענטדעקט אַ קאָמוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין אַ שיך־... ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען 118 אַרבייטער.

בולגאַרישער קעניג אין פּ...

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

אַהער איז געקומען דער בולגאַרישער ... פּאַריס.

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

קעניג פּאַריס האָט אויפגענומען דעם ... צווישען אויסערן־מיניסטער פלאַנדען.

39 אַרבייטער פערסמט ...

מאַדריד, 2. (ספּ. טעל.) אין דעם ...

גרובען פּירוטוב נעבען כראָטינא האָבען זיך ... סמ'ט מיט גאַז 39 אַרבייטער.

פּוילישער גענעראַל־קאָנ... אין ירושלים

בעזוכט הכשרה־פּלוגות אין אויב... שלעזיען

ביעלסקאָ (יט"א) די טעג האָט דער ... לישער גענעראַל־קאָנסול אין ירושלים, דר. ... קורניקאָווסקי, בעזוכט צוויי פון פּלוגות פון ... שער הכשרה אין ביעלסקאָ (בילין). דעם ... האָבען בעגלייט דער דירעקטאָר פון עליה־... טאַמענט ביי דער עקזעקוטיווע פון דער ... אגענץ ה' חיים באַרלאַס, דער דירעקטאָר פון ... טראַלען פּאַלעסטינאַ־אַמט אין וואַרשע ה' ... שאַפער, דער פּרעזעס פון דער עקזעקוטיוו פון ... ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאַר קליינפּוילן ... שלעזיען מגר. ליאָן סאַלפּעטער און דער ... פון פּאַלעסטינאַ־אַמט אין קראָקע דר. ... גענעראַל־קאָנסול האָט זיך אינטערעסירט ... פּרטים פון דער חלוצישער הכשרה און ... נענדיג אַ לענגערע צייט מיט די חלוצים, ... אויסגעדריקט בעוואונדערונג פאַר זייער ...

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28. טעל. 01-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג ... סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַ... נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט

זונטאָג און חגאות פון 9—1

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון ציהן און יאַסלען

Piotrkowska 164 tel. 114-20

Dr. med.

Aleksander FOKSZANSKI

כירורג

נעמט איצט אָן: אין דער רעטשניצע „POMOC", ליפּאַנאָווסקי 1 (רוג פּאָלודניאָווער פּלאַץ) פון 11 - 1: טעל. 29-101.

פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאַווער 101

פון 5—7 אָוונט. טעל. 76-210.

פאַר אַרבעטסלאָזע — חנמה.

אונזער חשוב'ן פּרוועס... מיטגליד

ה' יוסף פּיטקעוויטש

צו זיין חתונה מיט פרל.

פייגא מאַרנאָווסקאַ

ווינשען מיר אַ האַרציגען מזל־טוב ... אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.

די אָרגאַניזיר־קאָמיסיע ... פון טעקסטאָווע־שוכט...

צעך, לאָדז, זגערזש...

יורקעוויטש, שפּער... שליאַמאָוויטש, ריי... רובינשטיין און טוק...

אַ האַרציגען מזל־טוב ...

מיר אונזער ברודער און ...

מאַקס באַט

מיט פרל.

מאַריל טענענבוים

צו זייער חתונה, וואָס איז ... געקומען שבת, דעם 25/I

פאַמיליע ראַטש...

Dr.

Vajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ... סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאַווער 45

טעל. 02-126.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-...

שבועה דאורייתא.

היינט, מאָנטאָג, דעם 3-טען פעברואַר ד. י. 11 אַ זייגער אינדערפריה וועלען שווערען אין דער ווילקער שוהל (זאַכאָדניאַ־גאַס) אהרן יאַקובאָוויטש (פּיעטריק. 85) און שמשון פּילגער (זאַווידזקאַ 21) וועגען אַ נכסוך מיט אברהם ניסעל (וואָלבאָרסקאַ 18) פון 500 זל. לויט אַ פּסק־דין פון הרב פּיינער.

אברהם ניסעל.

פאַר גאַרד.

ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד־סוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אלידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאַווער 7.

עלטסטער פעלדשער

ש. דרעש

לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 78-184.

נעמט אָן פון 8-10 פרי. פון 1.30-4 נ"מ און פון 6-7 אָוונד.

Dr. med.

A. Banasz

כירורג · אורעאָלאָג

Wólczańska 23, tel. 139-88

האָט בענייט די אויפנאַהמען.

נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

געדענקט, שטשעשליווי

ביי

אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בעליצער און טאָמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 09-156.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

אונזער חשוב'ן פּרעזעס

ה' שמעון פּריזאַנט און פרוי

צו זייער זילבערנער חתונה־פייערונג ווינשען מיר זיי געזונד און זיי זאָלען זוכה זיין צו פייערן זייערע גאָלדענע חתונה בתוך רחבה.

גלייכצייטיג ווינשען מיר די ג' פרוי פּריזאַנט אַ גליקליכע רייזע צו איהר אָפּפאָהרען קיין פּאַלעסטינאַ

די פערוואַלטונג און גבאים

פון חברה „גמילות חסדים" בזשעזשינער 15.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאַווער 67. טעל. 81-127

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr. med.

H. ROZANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אָן פון 9—1 פאַרמ. און פון 5—9

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּבוויזען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען־ קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 09-246.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

לאָדזער יוד. לאַקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען־פאַריין

געפינט זיך

אויף פּיעטריקאַווער 31, וו. 22,

טעלעפאָן 38-264.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות־ און עקסמיסיע־פּראָצעסען.

ענגליש,

פראַנצויזיש, דייטש און העברעאיש

לעקציעס, איבערזעצונגען און האַנדעלס־קאָרעספּאָנדענץ.

אַדרעס: Cegielniana 24, I p.

tel. 261-36.

שפּרעכשטונדען פון 2—4 נאָכמ.

...יטאַליענישע אַרטילעריע באָמבאַרדירט
די אַביסיניער ענטפערען נישט

(...)ים, 2 (ספּ. טעל.)
...טערן פאַרזיץ פון מוסאָלינין איז פאָרגעקו...
...זיצונג פון גרויסען פאַשיסטישען ראַט, וועל־
...אַס אַרויסגעשיקט אַנ׳ערמוטיגונגס־אויפרוף
...קעמפענדע זעלנער אין אַפריקא
(...)מארא, 2 (ספּ. טעל.)
...דער געגענד פון מאקאלי קומט פאָר אַנ־
...פון איטאַליענישע אעראָפּלאַנען. די אַער־
...צוזאַמען מיט אַרטילעריע באָמבאַרדירען
...־אראד, וואו ס׳קאָנצענטרירט זיך אַביסיניש
...די אַביסיניער ענטפערען זעהר זעלטען
...ער שיסעריי, די איטאַליענער בויען שאַ־
...ען פערפעסטיגען זיך.

...איטאַליענישע בירגער אין ארץ־ישראל
ווערען גערופען קיין רוים

(...)יפה, 2 (ספּ. טעל.)
...די איטאַליענער, וועלכע וואוינען אין פּאַ־
...א האָבען בעקומען א מיטטיילונג, אז זיי
...ערן גרייט יעדע מינוט צוריקצוקומען קיין
...זי.

פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA"
31 גדאַנסקאַ 31
...וים אַלעראַרט פאָטאָגראַפיעס צו פּע־
לעגיטימאַציעס, מעטריקעס ווי
...דער אובזיפּיעטשאַלניע לויט פאָר־
...ען, בעשטעטיגט דורך דער האַנדווערקער־
...אַלעס צו זעהר ביליגע פּרייזען.
...פערלאַנג פון קליענט פערטיג איך אויס אין
...פון עטליכע מינוט. אַלעס שעהן און גוט
...רט. פּאָסטקאַרטען ווערען אויסגעפערטיגט
...נייעסטע זשורנאַלען צו זעהר ביליגע פּרייזן.
„POLONJA"
אינהאַבער: דיפל. פאָטאָגראַף
גוטערמאַן
לאָדז, גדאַנסקאַ 31a

בונט פון די מאַנדזשורער געגען די יאַפּאַנער

טאָקיאָ, 2 (ספּ. טעל.)
דאָס יאַפּאַניש־מאַנדזשורישע מיליטער האָט א רויסגעשיקט פּאַטראָלען כדי צו שטערען די צו־בונטעוועטע מאַנדזשורישע זעלנער צו מאַכען אָנ־פאַלען אויף דער מאַנדזשורישער טעריטאָריע, דאָס מאַנדזשורישע מיליטער האָט אַרויסגעשטויסען די צובונטעוועטע, וועלכע האָבען זיך נעכטען צוריק געקעהרט אויף דער מאַנדזשורישער טעריטאָריע, די מאַנדזשורישע רעגירונג האָט פּראָטעסטירט ביים סאָוועטישען גענעראַל־קאָנסול אין כאַרבין געגען דעם ערטיילען הילף די צובונטעוועטע מאַנדזשורישע אָפּטיילונגען.

דער ענגלישער הויפּט־אַדמיראַל אין ארץ־ישראל

ירושלים, 2 (ספּ. טעל.)
אינגיכען וועט קומען קיין ארץ־ישראל און עבר־הירדן דער ערשטער בריטישער לאָרד־אַדמי־ראַל מאַנסעל. ס׳וועלען פאָרקומען אונטערהאַנד־לונגען דער פּאָליטישער לאַגע. דער קעניג וויל שאַ־אַדמיראַל וועט מאַכען אַנ׳אינספּעקציע פון די פאַר־טיפיקאַציעס ביים מיטעל־לענדישען און רויטען ים און וועט געבען אָנווייזונגען וועגען פּאָרט אקאבא.

צוזאַמענפאָהר פון געמיינדע־ראַבינער אין אויבער־שלעזיע

ביעלסקאָ, (יט״א)) די טעג איז אין ביעלסקאָ פאָרגעקומען דער צווייטער צוזאַמענפאָהר פון ראַ־בינער אין דער שלעזישער וואָיעוואָדשאַפט. אויף דער עפענונג־זיצונג איז בעעהרט געוואָרען דער אָנדענק פון פערשטאָרבענעם לעמבערגער רב הרב יצחק זיף. די בעראַטונגען האָבען געדויערט א גאַנ־צען טאָג און עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען פערשידענע פראַגען, וואָס בעציהען זיך אויף דער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אויבער־שלעזיען און דעם רעליגיעזען מצב אין די בעזונדערע קהלות. בעזונדערס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פּראַגע, וועגען רעליגיעזער און קולטור־טעטיגקייט צווישען דער יודישער יוגענד. איינציגע הלכה־פראַ־גען (צ.ו. אַנד. די פּראַגע וועגען מקבר זיין אויף יודישע בית־עלמינ׳ס די אש־קעסטלעך פון יודישע מתים, וואָס זענען פערברענט געוואָרען אין קרע־מאַטאָריום) זענען איבערגעגעבען געוואָרען צו דער גרינדליכער בעהאַנדלונג פון ראַבינער, וועלכע וועלען פאָרשטעלען ענטשפּרעכענדע רעפעראַטען אויף דער נעכסטער קאָנפערענץ.

פיל אויפמערקזאַמקייט איז געווידמעט געוואָ־רען דער פראַגע פון איינפיהרען א נייעם קהלות־סטאַטוט אין אויבער־שלעזיען. ביז איצט שטיצען זיך די קהלות־סטאַטוטען אין אויבער־שלעזיען אויף געזעצען פון אַלטען דייטשלאַנד און עסטרייך, וואָס זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען נאָך מיט אַנ׳ערך 100 יאָהר צוריק און פערפליכטען שוין נישט אין ערגעץ, אפילו נישט אין דייטשלאַנד און עסטרייך. נאָך אַ גרינדליכער דיסקוסיע איז איינשטימיג בע־שלאָסען געוואָרען, אז די איינפאַכסטע לעזונג פון דעם פּראָבלעם וועט מעגליך זיין דורך איינפיה־רען אין אויבער־שלעזיען דעם אַז. גער. פילסודסקי־דעקרעט, וואָס פערפליכטעט אין גאַנץ פּוילען מיט׳ן אויסנאַהם פון אויבער־שלעזיען. אין דער פּראַגע וועלען אונטערגענומען ווערען ענטשפּרעכענד בעמיהונגען ביי דער אויפזיכטס־מאַכט.

נאָכ׳ן אָננעמען דעם אַבסאָלוטאָריום פאַר דער אָבטרעטענדער פערוואַלטונג, וועלכער עס איז אויס געדריקט געוואָרען אַ דאַנק פאַר איהר טעטיגקייט, איז געוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: ראַבינער ד״ר קאָהלבערג (כאָזשאָוו) — פאָרזיצער, און די ראַבינער מ. כאַ־מאַידעס (קאַטאָוויץ), ד״ר אייזענשטיין (צעשין) און ד״ר ריבנער (טאַרנאָווסקע גורי).

דער צוזאַמענפאָהר האָט צו. אַנד. אָנגענומען אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען דער שאַפונג פון אַ לעגיסלאַטיוו־ראַט אין א״י.

די לאַגע אין גריכענלאַנד

אטען, 2 (ספּ. טעל.)
היינט איז פאָרגעקומען די לויה פון גענעראַל קאָנדיליס. ס׳האָט אָנטייל גענומען אַ פאָרשטעהער פון קעניג און אַלע מיניסטאָרען.

* * *

אטען, 2 (ספּ. טעל.)
דער קעניג האָט אָנגעהויבען אונטערהאַנדלונגען וועגען דער פּאָליטישער לאַגע. דער קעניג וויל שאַ־פען אַ גרויסע קאָאַליציע, כדי צו שאַפען די נייע רע־גירונג.

שרעקליכער שטורם־ווינד אין ניי־זעלאַנד

וועלינגטאָן, (ניי־זעלאַנד) 2 (ספּ־ טעל.)
אַ שרעקליכער שטורם־ווינד האָט געמאַכט גרויסע פערוויסטונגען אין גאַנצען צפון־טייל פון ניי־זעלאַנד, די שטאָט פּאַלמערסטאַם זעהט אויס זיי נאָך אַנ׳ערד־ציטערניש, די דעכער זענען אַראָפּגע־ריסען, די פענסטער צושלאָגענע גאַנצע גאַסען זענען בעלעגט מיט בוימער, יעדערלייי פערבינדונג איז איבערגעריסען, ס׳זענען פערהאַן פיל קרבנות.

סאָלידאַר־שטרייק פון ארץ־ישראל־אַראַבער

ירושלים, 2 ((יט״א טעלעגראַפיש)
היינט זענען פאָרגעקומען גרויסע אַראַבישע פער זאַמלונגען, וועלכע האָבען זיך סאָלידאַריזירט מיטן שטרייק פון די אַראַבער און סיריען.
די קאָמוניסטען האָבען פערשפּרייט פלוג־בלע־טער, אין וועלכען זיי האָבען גערופען צום סאָלידאַר־שטרייק.

א״י־עליה פון גריכישע יודען

סאַלאָניקי (יט״א) דער סאַלאָניקער פּאַלע־סטינא־אַמט טיילט מיט, אַז אין משך פון יאָהר 1935 האָבען קיין א״י עולה געווען 1647 יודען. א גאַנצער קליינער טייל פון זיי, וואָס האָט נישט געקענט געפינען קיין אַרבייט אין א״י, האָט זיך אומ־געקעהרט, קיין גריכענלאַנד. חוץ די דערמאָהנטע 1647 יודען, וואָס זענען עולה געווען אויפ׳ן יסוד פון אַרבייטס־סערטיפיקאַטען, האָט זיך אין א״י אויך בעזעצט א געוויסע צאָהל יודען פון דער אז. גער. קאַפּיטאַליסטען־קאַטעגאָריע.

דעמאָקראַטישער סטודענטען־פראָנט אין רומעניען

בוקאַרעשט. (יט״א) צוליב די לעצטע אָנ־פאַלען פון עקסטרעמיסטישע סטודענטען אויף סטו־דענטען פון אַנדערע ריכטונגען, האָבען די דעמאָ־קראַטישע סטודענטען־פעראיינען אין בוקאַרעשט בע־שלאָסען צו שאַפען אַ דעמאָקראַטישען סטודענטען־פראָנט, וועלכער וועט איינשטעלען יואַן־אָבטיילונגען אויף אַלע פאַקולטעטען, וואָס וועלען נישט צולאָ־זען צו טעראָר־מעשים פון קוזיסטישע און אַנדערע עקסטרעמיסטישע סטודענטען.

עסענדיג א מיטאג
טייל דיך מיט א הונגעריגן!
דורך דער פערמיטלונג
פון בירגער - קאָמיטעט
פון טראַגען הילף די ארימסטע

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעגן!
פּרעכטיגע מוזיקאַלישע קאָמעדיע א. נ.
Jaśnie Pan
Szofer
אין די הויפּטראָלען:
Ina Benita
Eug. Bodo
Antoni Fertner

דאָס לעבען אין וואַרשא
(טעלעפאָנישע ידיעות פון דער הויפּט־שטאָט)

...משפּט די וואַנטורניקעס פון
...יקס צוקערניע אויף 20 ביז 55 טעג
...עסט.

...דער אַדמיניסטראַטיווער אָפּטיילונג ביי דער
...ישער סטאַראָסטווע פון וואַרשע — צענטר
...געקומען דער פּראָצעס געגען א גרופּע וואַנ־
...עס, וואָס האָבען אַרויסגערופען אומרוהען אין
... צוקערניע אויף נאָווי־שוויאַט.
...פּראָצעס האָבען זיך נישט צוגעשטעלט:
... פרעמאַק און יאַן באַראַנסקי, אַנ׳אַדוואָקאַט
...נאַליסט. בײדע זאָלען געבראַכט ווערען
...ער פּאָליציי.
...דעם פּראָצעס איז פעסטגעשטעלט געוואָ־
... דער 24־יעהריגער מאַריוש פּאָטאָפּאָוויטש
...ווע 1) א סטודענט האָט אָנטייל גענומען אין
...וואַנטורע און ער איז פערמשפּט געוואָרען
...4 טאָג אונבעדינגטען אַרעסט. דער 23־יעה־
...סטודענט יוליאַן נאָוואַקאָווסקי איז פער־
...געוואָרען אויף 50 טעג קאַזשימיעזש פּאַדע־
...(טורעצקאַ 1), אויף 55 טעג; די אַרבייטס
...ינהאַלטערין יערזי און סטאַניסלאַוו מיקולסקי
...4 און 20 טעג אַרעסט.

...פיסקירט די אויסגאַבע „ווסכוד אי ...ד".

...פּרעסע און פּערוויילונגס־אָפּטיילונג ביים
...נגס־קאָמיסאַריאַט האָט פערהאַלטען דאָס בוך
...ין איבערזעצט פון רוסיש „ווסכוד אי זאַכוד"
...ו.

קאָמוניקאַציע־מיניסטער — ...עקטאָר פון די שטאָטישע טראַמ־...יען.

...ער קאָמוניקאַציע־מיניסטער אינזש. מיכאַל
...וויטש האָט איבערגענומען דעם אַמט אלס די־
...אָר פון די שטאָטישע טראַמוואַיען און אויטאָ־

ביסען. דעם נייעם דירעקטאָר האָט פאָרגעשטעלט (אין קאָנפערענץ־זאַל אויף מלינאַרסקע גאַס), די פערזאַמעלטע שעפען פון אָפּטיילונגען, און סעק־ציעס, אַרבייטער און אָנגעשטעלטע — דער שטאָט־פּרעזידענט סט. סטאַזשינסקי.

וועגען פערלענגערן די אַמט־צייט אין די פּאָסט־אַמטען.

די האַנדעלס און אינדוסטריע־קאַמער אין וואַר־שע האָט אויפגעהויבען ביי דער ענטשפּרעכענדער מאַכט די פראַגע וועגען פערלענגערן די אַמטירונגס־צייט, ביים אויפנעהמען פּאָסט־זענדונגען און די פּאָסט־ און טעלעגראַף־אַמטען און בעזונדערס ווע־גען די איבעריים־שטונדען אין משך פון טאָג, וואָס ווערט פּראַקטיצירט אין דער פּראָווינץ.

עס ווערען געזוכט די עמיגראַנטען קיין קובאַ.

די עמיגראַציע־מאַכט האָט בעקומען שיפס־קאַרטען פאַר געוויסע מ. יעווילידיק, י. סאַפּאַזשני־שאָוו און ברוך האַלצמאַן. אזוי ווי די אַדרעסען פון די דאָזיגע עמיגראַנטען זענען בעקאַנט, ווערט מיט־געטיילט, אז זיי דאַרפען זיך מעלדען אין עמיגראַ־ציע־סינדיקאַט קעניג אַלבערט גאַס 7, אָדער אין א עקספּאָזיטור פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע.

געשטאָרבען אַ יוד פון 103 יאָהר

נעכטען איז דאָ געשטאָרבען שלמה בלו־שטיין, וועלכער איז אַלט געווען 103 יאָהר.

אונערוואַרטע פאָלגען פון דער אַמ־נעסטיע.

עס איז די לעצטע צייט בעמערקט געוואָרען אז עס האָבען זיך געמערהט די פאַלען פון אונטערוואַר־פען פון קינדער. די אויספאָרשונג האָט פעסטגע־שטעלט, אז די דאָזיגע ערשיינונג האָט א שייכות מיט דער אַמנעסטיע. דאָס האָבען אונטערגעוואָרפען זייערע קינדער די פרויען פון די אַמנעסטירטע, וועל־כע האָבען מורא געהאַט די מענער זאָלען נישט נקמה נעמען אין זיי פאַר די קינדער וואָס זיי האָבען געבוי־רען אין דער צייט ווען די מענער זענען געווען אין טורמע.

אַ הונט אויפגעגראָבען אַ טויט קינד.

אין שפּיטאָל פון „רזשיעטשיפּאָספּאָליטא יעזוס" האָט אַ געוויסע יאַזיגאַ משיזשעווסקאַ געבוירען אַ קינד.

דער דאָקטאָר אין שפּיטאָל האָט בעמערקט, אז די מו־טער איז נישט שטאַרק צופרידען מיט׳ן קינד, און מורא האָבענדיג זי זאָל עפּעס נישט אויפטוען האָט דער דאָקטאָר, ביים אַרויסגעהן פון דער מו־טער פון שפּיטאָל, דעם קינד צוגעבונדען אונטער דעם אָרים א צעטעלע מיט׳ן נאָמען און אַדרעס פון דער מוטער.

אין דעם זעלבען טאָג איז די משיזשעווסקאַ צו־ריקגעקומען צו דער אַרבייט און ערקלערט, אז דאָס קינד האָט זי אוועקגעגעבען אויף ערנעהרונג.

עהערגעסטערן האָט אַ הונט אויף נאָווע ברודנאָ אַנגעהויבען מיט די לאַפּעס גראָבען די ערד און בשום אופן זיך נישט געלאָזט אוועקטרייבען פון אָרט. דער הונט האָט ווירקליך אויפגעגראָבען א טויט קערפּערל פון א קינד. ביים בעקוקען דאָס טויטע קינד האָט מען געפונען דעם דאָקטאָרס צע־טעל מיט׳ן נאָמען און אַדרעס פון דער פערברעכערי־שער מוטער. זי האָט דאָס קינד דערהרג׳עט מיט א שטיין און קעפּעל און בעגראָבען.

אויסבילדונג פון יודישער האַנדווער־קער־יוגענד.

די געזעלשאַפט „צענטאָס" (פערבאַנד פון גע־זעלשאַפטען פאַר קינדער־שוץ און יתומים־פערזאָר־גונג אין פּוילען), האָט געעפענט אין קראָקאָ דעם צווייטען פאַך־ערגענצונגס־קורס פאַר יונגענדליכע גע־זעלען, וועלכע דאַרפען צוטרעטען צום געזעלען־עק־זאַמען. דעם ערשטען קורס, וועלכער איז געווען פער־טיילט אין 2 גרופּען האָבען פערענדיגט 71 קינ־דער. די שילער פון קורס זענען רעקרוטירט געוואָ־רען סיי פון קראָקאָ סיי פון דער אַרומיגער פּראָווינץ.

אַרעסטירט אַפּעריסטען.

עס זענען אַרעסטירט געוואָרען דאָס פּאָר־פּאָלק שאַזמיערוש איגנאַצי און בראָניסלאַווא ליבראַך און יעדשי גראַבינסקי, וועלכע זענען אַרומגעפאָהרען איבער די מזרח־קרעסען, זיך אָנגעגעבען־אַלס רע־דאַקטאָרען און אַרויסגעבער פון אַנ׳אָפיציעלער צייטונג און געזאַמעלט געלד פאַר דער צייטונג און אַגאַנ־סען. עס איז אינטערעסאַנט, אַז די דאָזיגע חברה־לייט האָט מען אין איניגע פּראָווינץ־ערטער אויפגע־נומען מיט דער גאַנצער פּראָווינציאַלער פּאָמפּע. די צייטען פון קאַפּ. קעפּעלינג, צי גאָגאָל׳ס „רע־וויזאָר" זענען נאָך, זעהט אויס, נישט פערגאַנגען.

Dr.
B. Robinzo...
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
10 פּאָמאָרסקאַ 10
פּיאַנט, 2טער שטאָק, טעל. 131-86.
געהמט אַן פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

קאָנפערענצען און געשפרעכען
נאָך דער לויה פון קעניג דזשאָרזש דעם פינפטען

אויף דער לויה פון קעניג דזשאָרזש דעם פינפטען זענען זיך קיין לאָנדאָן צוזאַמענגעפאָהרען אַ באַדייטענדע צאָהל שפּיצען פון פערשידענע מלוכות אוי אַלס רעזולטאַט דערפון זענען פאָרגעקומען א רייהע געשפרעכען און קאָנפערענצען, וואָס וועלען זיכער האָבען וויכטיגע פאָלגען.

וועגען די דאָזיגע קאָנפערענצען שרייבט אוגור צווישען אנדערעס פאָלגענדעס:

די צוזאמענקונפטען פון די פּאָליטיקער האָבען נישט געטראָגען קיין פּרעציזירטען כאַראַקטער פון קאָנפערענצען, ווי עס האָט וועגען דעם געמעלדעט די פּרעסע, די רעזולטאַטען פון די דאָזיגע געשפרעכען דאַרף מען אָבער נישט באַגאַטעליזירען, ווייל זיי האָבען מעגליך געמאַכט א דירעקטען מיינונגס-אויסטויש. געוויסע אַנשויאונגען וועגען ספּעציעלע פראַגען זענען אויפגעקלערט געוואָרען, וואָס האָט שוין א גרויסע באַדייטונג. קודם כל דאַרף באַטאָנט ווערען, אַז די אַניוועזענהייט אין לאָנדאָן פון די שפּיצען פון די רעגירונגען און אויסערן מיניסטעריומס האָבען געגעבען קעניג עדוואַרד דעם אַכטען די געלעגענהייט אָפּצוהאַלטען מיט זיי פּערזענליכע געשפרעכען. א טאָג פאַר דער לויה האָט דער קעניג אויפגענומען אין בוקאַנהעם פּאַלאַץ אַלע אויסלענדישע מיסיעס. די צערעמאָניאַל פון דער אויפנאַהמע איז געווען זעהר אַקורצער, ווייל דער מאָמענט איז נישט געווען פּאַסיק אויף עפּעס אַנדערש. דעם קעניג איז אָבער געגאַנגען אין דעם, אַז ער זאָל אויפנעהמען די פאָרשטעהער פון די לענדער מיט וועלכע ענגלאַנד אַרבייט צוזאַמען אָדער מיט וועלכע זי שטויסט זיך צוזאַמען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע. דער קעניג האָט א לענגערע צייט גערעדט מיט'ן פראַנצויזישען פּרעזידענט לעברען. דאָס געשפרעך איז פאָרגעקומען אין אַ זעהר פריינדליכען טאָן. די אַלגעמיינע אויפמערקזאַמקייט האָט אויך געצויגען אויף זיך דאָס עטוואָס צו-לאַנגע געשפרעך פון קעניג מיט'ן דייטשען אויסערן מיניסטער נויראַט. די טעמע פון געשפרעך איז זיכער נישט געווען די פּרינציפּיעלע פראַגען וואָס אונטערשיידען היינט דייטשלאַנד פון ענגלאַנד. יעדענפאַלס וואָס זיי האָבען זיך געהאַט צו זאָגען איז נישט געווען באַנאַל. אין ענגלאַנד, ווי באַוואוסט הערשט דער קעניג ער רעגירט אָבער נישט, זיין איינפלוס איז אָבער זעהר גרויס און עס איז גוט ווען עס קוקען זיך אין די אויגען אַריין מענשען, וואָס זייער ווירקען קען פאַרפעסטיגען אָדער אָפּשוואַכען דעם אינטערנאַציאָנאַלען שלום. דער סאָוויעטישער קאָמיסאַר פאַר אויסערליכע ענינים איז אויך בעעהרט געוואָרען מיט א געשפרעך מיט'ן קעניג און האָט זיך געקענט איבערצייגען, אַז דעם קעניגס אַנשויאונגען צייכענען זיך אויס מיט גרויס אָביעקטיוויטעט און מיט פולשטענדיגער פאַרשטענדניש פאַר די פּרינציפּען, וואָס הערשען אין דער מאָדערנער געזעלשאַפט. און דעריבער אויב די אַנוועזענהייט אין לאָנדאָן פון אַזוי פיל שפּיצען פון מלוכות און אויסערן מיניסטערס האָט געקענט בערייכערען דאָס וויסען פון קעניג וועגען מענשען, דאַרף שוין דער דאָזיגער רעזולטאַט באַטראַכט ווערען פאַר גינסטיג און געוואונשען.

עס איז אָבער נאָך עפּעס פאָרהאַן אין דעם גאַנצען ענין. די אויסלענדישע געסט האָבען געהאַט די געלעגענהייט נישט נאָר אָפּצוהאַלטען געשפרעכען מיט די ענגלישע מיניסטאָרען, נאָר זיי האָבען אויך אויסגענוצט די געלעגענהייט בכדי אָפּצוהאַלטען געשפרעכען צווישען זיך. צווישען די אַמבאַסאַדעס אין די האָטעלען אין וועלכע זיי האָבען זיך אָפּגעשטעלט איז פאָרגעקומען אַ כסדרדיגע בעוועגונג. די וואָס זענען באַקאַנט מיט דעם פּאָליטישען לעבען אין זשענעווע האָבען געזאָגט אַז די אַטמאָספערע פון די הינטער-קוליסען אין דער פעלקער-ליגע האָט דאָ אויפגעלעבט עס פאַרשטעהט זיך, אַז עס איז אונמעגליך צו פּרעציזירען די רעזולטאַטען פון דער לעבהאַפטער בעוועגונג, זיי זענען אָבער זעהר באַדייטענד. לויט אונזער פּערזענליכען איינדרוק האָט מען אין די דאָזיגע געשפרעכען נישט בעריהרט דעם איטאַליעניש-אַביסינישען קאָנפליקט און אויך נישט די פראַגע פון די דייטשע בעוואָפנונגען. גערעדט האָט מען אין דער ערשטער רייהע וועגען עסטרייך.

די דיפּלאָמאַטישע קרייזען האָבען זיך ווידער פאַרנומען מיט דער פראַגע פון „אַנשלוס". פּאַריז האָט מורא אַז דייטשלאַנד זאָל נישט מיט עפּעס א פּלוציגען שריט פאָרגעוואַלטיגען די דעמיליטאַריזאַציע סטרעפע אין אויבעררהיין. אין לאָנדאָן דאַגעגען הגם מען האַלט אַזאַ דעמאָנסטראַציע פאַר מעגליך, הערשט די איבערצייגונג, אַז גיכער וועט דער נאָהענטסטער קלאַפּ פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען געווענדעט ווערען אויף ווין, הגם די בעציהונג פון דער סאָוויעטישער פעדעראַציע צו די פּראָבלעמען פון מיטעל אייראָפּע זענען נאָך נישט גענוג קלאָר פאַר אַלעמען אינטערעסירט די דאָזיגע פראַגע אָן שום ספק אויך מאָסקווע. שליסענדיג א בונד מיט טשעכאָסלאָוואַקיען מוז ראַטען-פאַרבאַנד, וועלכע צוליב דעם אויך פריינדליך צו אַלע מלוכות פון דער קליינער קאָאַליציע, ערפילען איהר חוב אַלס גרויסע מלוכה, און אָננעהמען א געוויסע שטעלונג צו דער אַנשלוס פראַגע, וואָס בעדראָהט דער עקסיסטענץ פון דער קליינער קאָאַליציע. א חוץ דעם האָט דער פראַנצויזיש-סאָוויעטישער אָפּמאַך נאָר זיין עקסיסטענץ בערעכטיגונג אויב פּאַריז און מאָסקווע וועלען פאַראייניגען זייער געמיינזאַמע פאַראַנטוואָרטליכקייט ביים אויפהאַלטען די אונאָפּהענגיגקייט פון עסטרייך, דעם לאַנד, וואָס איז די שטאַרקסטע מניעה אויפ'ן וועג פון דער עקספּאַנסיע פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אימפּעריע.

טרויעריגע סצענעס
וואָס ווערען טעגליך אָפּגעשפּילט אין הילפס-פעראיין פאַר דייטשע יודען

א טאָג אין דעם בערלינער ביוראָ

פון ב. סמאָליאַר

די „ליקווידירטע פרוי"

מיט א האַלב יאָהר צוריק האָט זי געהאַט איינע פון די גרעסטע געשעפטען אין נירענבערג. איצט שטעהט זי אין ביוראָ פון בערלינער „פּאַלעסטינע-אַמט" און האָט נישט אויף הוצאות קיין פּאַלעסטינע.

— מען האָט מיך איינפאַך געצוואונגען צו ליקווידירען מיין געשעפט, — דערציילט זי. — יעדען טאָג, פון אינדערפריה ביז שפּעט ביינאַכט, זענען געשטאַנען צוויי „ס.א."-מירטע נאַציס ביי דער טיר פון מיין קראַם, און האָבען איינפאַך קיינעם נישט געלאָזט איבערטרעטען די שוועל.

דאָס געשעפט האָט געהאַט די ווערט פון הונדערט טויזענד מאַרק. דאָס ווירטשאַפטס-ביוראָ פון דער נאַצי-פּאַרטיי אין נירענבערג האָט געפּסק'ענט, אַז זי מוז דאָס געשעפט פאַרקויפען צו אַן אַריער פאַר בלויז צעהן טויזענד מאַרק, און מוז נאָך דערפון בעצאָהלען אַלע העגנענדע שולדען. איז פון איהר געלד געבליבען נישט מעהר, ווי פיר טויזענד מאַרק.

פיר טויזענד מאַרק זענען נישט גענוג צו קריגען א וויזע קיין פּאַלעסטינע. צו קריגען אַ וויזע, מוז מען האָבען אַמווייניגסטען טויזענד פונט. שטעהט זי, די דאָזיגע פרוי, אין ביוראָ פון „פּאַלעסטינע-אַמט" אין בערלין, און זוכט אַן עצה:

— וואָס זאָל איך איצט טון?

אַ ממשות'דיגע עצה איהר געבען קען נישט דער „פּאַלעסטינע-אַמט". קיין געלד פאַר איהר שאַפען קען ער אויך נישט. שטעהט זי אַ דערשלאָגענע און גיסט אויס איהר ביטער האַרץ:

— קיין מאַן האָב איך נישט מעהר... קיין געשעפט — אויך נישט... איך וועל בלייבען שטעקען לענגער אין דייטשלאַנד, וועלען די פאַר טויזענד מאַרק זיך אויך צעקריכען. וואָס וועט דאַן פון מיר ווערען?

זי שטעהט מיט א קינד, אַ יונגעלע פון אַכט יאָהר, און איהר פּנים איז פול מיט פאַרצווייפלונג.

— וואָס דענקט איהר דען צו טון אין פּאַלעסטינע? — פרעג איך זיך ביי איהר נאָך.

— אין פּאַלעסטינע, — ווישט זי איהרע פייכטע אויגען, — איז מען כאָטש צווישען יודען. פיר טויזענד מאַרק איז טאַקע נישט קיין סך געלד, אָבער צווישען יודען קען מען זיך אָבער מיט זיי אַן עצה טון. אָבער דאָ אין דייטשלאַנד? וואָס קען דען איצטער א יוד טון אין דייטשלאַנד? איבערהויפּט אַ פרוי? איבערהויפּט א פרוי מיט א קינד?

זי איז גרייט צו געהען אַלס דינסט אין א יודיש הויז, מען דאַרף דאָך איצט אַזוי שטאַרק יודישע דינסטען אין בערלינער יודישע פאַמיליעס. אָבער ווער וועט נעמען אַלס דינסט א פרוי, וואָס האָט א קינד?

— ערשט מיט אַ האַלבער יאָהר צוריק אַליין געהאַלטען א דינסט-פרוי; איצט בלייבט מיר נישט קיין אַנדער אויסוועג, ווי זיך בעטען, אַז מען זאָל מיך נעמען פאַר אַ דינסט-פרוי! — וויינט זי איבער איהר ביטערען גורל.

זי דערציילט באַריכות, ווי אַזוי איהרע עלטערן און איהרע אור-עלטערען האָבען געוואוינט אין נירענבערג, און פון וואָס פאַר אַ פיינער מיליע זי שטאַמט. איהר מאַן, אַ געוועזענער פרונט-סאָלדאַט, איז פאַר צרות געשטאָרבען, ווען מען האָט זיי אָנגעפאַנגען אַנצוטון צרות אין זייער געשעפט. געשטאָרבען, און איהר איבערגעלאָזט מיט דעם קינד צו קעמפען פאַר דעם אויפהאַלט פון זייער געשעפט, צו קעמפען געגען יוליוס שטרייכער און זיינע לייט אין נירענבערג, א יודישע פרוי צו קעמפען אַליין געגען א באַנדע וועלף.

זי רעדט, אָבער אין ביוראָ פון „פּאַלעסטינע-אַמט" אין בערלין איז מען שוין געוואוינט צו אַזעלכע טראַגעדיעס. מען הערט זיי אין די צענדליגער יעדען טאָג. מען קען די פרוי קיין וויזע פאַר פּאַלעסטינע נישט פאַרשאַפען.

— פיליכט וועט איהר ווערען דערווייל א קעלנערין אין א יודישען רעסטאָראַן? — מאַכט איינער אַ פאָרשלאַג.

די פרוי לעבט מיטאַמאָל אויף. האָט זי נישט געזאָגט, אַז זי איז גרייט צו אַרבייטען אַלס דינסט? דינסט אָדער קעלנערין — וואָס איז דער אונטערשיד?

— קענט איהר פיליכט שפּילען „ברידזש", איינער פון די יודען. וואָס איז געשטאַנען אין דער רייהע אין „פּאַלעסטינע-אַמט" און וואָס האָט געהערט די ריהרענדע געשיכטע פון דער „ליקווידירטער" פרוי, שטעלט איהר די דאָזיגע פראַגע אַלעמענס ערשטוינונג.

— ברידזש! — וואונדערט זיך די פרוי אויף דער פראַגע. — איך קען אויך שפּילען ברידזש!

— דאַן האָב איך פאַר אייך א שטעלע! — דער יוד אין דער רייהע צופרידען מיט זיין איינפאַל. ער אַליין, צייגט זיך אַרויס, איז א מיטגליד פון א יודישען קלוב פון ברידזש-שפּילער. דער קלוב דאַרף איצט האָבען א פאַרוואַלטערין. די פאַרוואַלטערין מוז, נאַטירליך, זיין א יודישע פרוי און וואָס קען אויך אויפפּאַסען אויף דער שפּיל, אַז ער ווען איהר פאַרשאַפען די שטעלע פון דער זיגער פאַרוואַלטערין.

די פרוי איז געפּלעפט. זי ווייסט נישט, דער מאַן איז ערנסט, אָדער ער שפּאַסט. דער איז אָבער ערנסט. ער נעמט אַרויס זיין וויזיט-קאַרטעל, שרייבט דאָרט אָן דעם אַדרעס פון ברידזש-קלוב, און הייסט איהר זיך מעלדען טאַקע דעם זעלבען פאַרנאַכט.

— קומט אַרום פינף א זייגער און פרעגט נאָך אויף מיר. אייער שטעלע איז געזיכערט.

— געקומען נאָך אַ פּאַלעסטינער וויזע, און געפונען א שטעלע אין אַ ברידזש-קלוב — איז די פרוי האַלב-אומגליקליך און האַלב-צופרידען.

— זעהט איהר שוין, ווי מען ווערט נישט פאַרפאַלען צווישען יודען! — טרייסט זי דער ... טער פון „פּאַלעסטינע-אַמט".

אויך ער איז צופרידען, וואָס די פרוי איז מעהר-ווייניגער איינגעאָרדענט. אויב זי קען נישט פאָהרען קיין פּאַלעסטינע, זאָל זי כאָטש זיך פיהלען היימיש צווישען יודען אין בערלין!...

דייטשער מאַרש אויף אַלע פיר זייטען פון דער וועלט

סטאַטיסטיק איז, ווי באַקאַנט, די וויסענשאַפט מיט חער הילף, פון וועלכער עס לאָזט זיך אַלץ בעווייזען. מען מוז נאָר האָבען די נויטיגע חוצפּה און דאָס פעהלט דאָך, ווי בעוואוסט, נישט די גרויסע געלעהרטע פון נאַצי-דייטשלאַנד. איינער פון זיי, א געוויסער פּאול ריטער האָט איצט פאַרעפענטליכט א ווערק אונטערן טיטול „דער קאַמף אום ענגענראַום". די ערד אונזערע איז גרויס און ברייט גענוג און וואַרט נאָר, אַז די דייטשען זאָלען קומען פאַרנעהמען דעם פּלאַץ אונטער דער זון". נאָך אַלע פיער ריכטונגען אין דער וועלט און נישט נאָר אויף מזרח זאָל זיין געווענדעט דער דייטשער מאַרש. און ווען עמיצער זאָל פרעגען מיט וואָס פאַר א רעכט די דייטשען זאָלען אַזוי מאַרשירען ענטפערט איהם פּאול ריטער מיט „קאָנקרעטע" ציפערען וועגען דער „פאַרברייטונג פון די דייטשען איבער דער וועלט". און לויט דעם דייטשען געלעהרטען זעהט עס אַזוי אויס:

„אייראָפּא 1. מלוכות פון דייטשען עווענטועל הויפּטזעכליך פון דייטשען פאָלקסטום: דייטשלאַנד 64.500.000, דאַנציג 360.000, עסטרייך 6.500.000 לוקסעמבורג 250.000, ליכטענשטיין — 10.000 שווייץ (דייטשרעדנדע) 2,900,000 צוזאַמען 74 מיליאָן 520.000 דייטשען.

אייראָפּא 2. גרעניצלאַנד, דייטשטום, דייטשע געביטען האַרט נעבען די גרעניצען פון דייטשלאַנד אָפּגעריסענע געביטען דורך די טראַקטאַטען פון ווערסאַיל און סען זשערמען אַנשלוס פאַרבאָט): עלזאַס לאָטרינגען 1,634.000, עיאופען — מאַלמעדי 50.000, צפון שלעזוויג 40.000. מעמעל געביט 98.000, מערב פּרייסען, פּאָמערען, פּויזנער געגענד 350.000, מזרח אויבערשלעזיען 300,000, האָלשטיין 48.000, סודעטען דייטשלאַנד — 3.500.000, אונטערשטירען און דרום-קאַנטען 45.000 דייטש-מערב אונגאַרן 35.000, דרום-טיראָל 235.000, צוזאַמען 6 מיליאָן 235.000 דייטשען.

אייראָפּא 3. אויסלאַנד דייטשטום, דייטשישע געביטען מחוץ דער דייטשער גרעניץ (אין געשלאָסענע ישובים „מינדערהייטען"): באַלטען-לאַנד 'עסטלאַנד לעטלאַנד, ליטע) 150.000, פּוילען -קאָנגרעס וואָהלין, גאַליציען, שלעזיען) 595,000. טשעכאָסלאָוואַקייען 345.000, יוגאָסלאַוויען 700.000, רומעניען 800,000, אונגאַרן 550.000 צוזאַמען 3.140,000 דייטשען.

דייטשע קאָלאָניעס אין רוסלאַנד: וואָלגא דייטשען 750.000, ביים שוואַרצען ים 450.000, וואָלין 230.000, קאַווקאַז 70.000, פאַרשידענע געביטען 195.000 צוזאַמען 1.695.000 דייטשען.

דייטשען מעבר לים: קאַנאַדא 500,000, פאַראייניגטע שטאַטען 12,500,000, אַרגענטיניען דאָס רוב אויך אין געשלאָסענע ישובים 200.000, בראַזיליען אויך אין געשלאָסענע ישובים 800.000, טשילי — געשלאָסענע ישובים 27,000 אין דעם איבעריגען דרום אַמעריקא 28,000, אַפריקא — (78,000) אויסטראַליען — 100,000, צוזאַמען 14.235.000 דייטשען.

גיט זיך די מיה צוזאַמענצורעכענען די דאָזיגע צאָהל דאַן בעקומט מען אונגעפעהר די צאָהל פון 100 מיליאָן דייטשען. אַז דאַנציג, עסטרייך, לוקסעמבורג, ליכטענשטיין און סודעטען, אין דער דאָזיגער מערקווירדיגער סטאַטיסטיק וואונדערען מיר זיך שוין אַפילו נישט.

וויכטיגער איז אָבער אַז אויך עלזאַס לאָטרינגען פון וועלכען ווי באַקאַנט, דער איצטיגער פעראַנטוואָרטליכער ליטער פון דער דייטשער פּאָליטיק האָט אויסדריקליך אין עטליכע מאָל זיך אָפּגעזאָגט, ווערט באַטראַכט אַלס א „גרעניצלאַנד דייטשטום" און דערצו אונטער דער בעצייכענונג „דייטשער פאָלקס באָדען", בעת דער פראַנצויזישרעדענדיגער טייל פון לאָטרינגען ווערט אָנגערופען „דייטשער קולטור-באָדען".

פאָלגענדע בעצייכענונגען ווערען נאָך בענוצט בכדי צו בעגרינדען די פּרעטענזיעס אויף אַנדערע געביטען: די געביטען וואָס זענען איבער הונדערט יאָהר געשטאַנען אונטער דייטשער פאַרוואַלטונג און געביטען פון דער דייטשער פּערקעהר שפּראַכע אין מזרח".

עס בליבט איבער פאַר דער פאַנטאַזיע פון יערען איינציגען זיך פאָרצושטעלען דאָס דאָזיגע דייטשלאַנד פון איבער 100 מיליאָן אין זיינע געאָגראַפישע גרעניצען — אויב מען קען בכלל אין דאָזיגען צוזאַמענהאַנג רעדען וועגען „גרעניצען". פאַר פּאול ריטער איז דער ענין יעדענפאַלס קלאָר גענוג און ווי אַזוי ער שטעלט זיך דאָס פאָר בעווייזט אַמבעסטען דער קלאַסישער זאַץ פון זיין ווערק: „אַזוי מאַרשירט דייטשלאַנד, — שווייגענדיג — וואַרטענדיג — און דורך דעם פליה פון איהר גייסט קלעטערט עס איבער מויערען מיט וועלכע קנאה און שנאה פּרובירען צו דערשטיקען איהר נאַטירליך רעכט אויפ'ן פּלאַץ אויף דער ערד".

וואָס איז „נאַטירליך", איז אָבער אויך מאָראַליש און זיטליך, און צוליב דעם ענדיגט זיך דאָס ווערק מיט פאָלגענדע ווערטער:

„איגנאַץ פאָן לויאָלא, מאַקיאַוועלי, רישעליע, מאַזאַרען, מעטערניך, קלעמאַנסאָ, פּואַנקאַרע, און ווי אויך עס הייסען דאָרט די אַלטע טיוולאָגים פון דער אומגליק ברענגענדער פּאָליטיק זענען טויט — אָבער זייער גייסט לעבט נאָך! נאָר דייטשלאַנדס פיהרער און קאַנצלער האָט איבערגעריסען מיט דער קלקה בעלאָרענעם אַלטען פּרינציפּ און אַלס ערשטער מלוכה מאַן אָנגעזאָגט דער וועלט עפענטליכקייט אַז די דייטשע פּאָליטיק וועט זיך ריכטען איינציג און אַליין נאָך לויט די יסודות פון דער מאָראַל און זיטליכקייט".

מאָראַל און זיטליכקייט די הויפּט יסודות פון דער פּאָליטיק פון דעם דריטען רייך! רוכט זיך קיין גרעסערען הוזק וואָלט דער שטן אַליין נישט געקענט אויסטראַכטען.

אין אַפּריל הויבט אָן די „העברה" אויפצונעמען אין דייטשלאַנד נייע דעפּאָזיטען פאַר'ן טראַנספער קיין ארץ-ישראל
אָפיציעלע ערקלערונג פון דער „העברה"

ירושלים (יט"א) אין אַן ערקלערונג פאַר דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור טיילט מיט דאָס א"י-ביוראָ פון דער „העברה", אַז אָנהויבענדיג פון אַפּריל ה. י. וועט די „העברה" אין בערלין ווידער אָנהויבען אויפצונעמען אין דייטשלאַנד דעפּאָזיטען פון יודען, וואָס האָבען בדעה צו טראַנספערירען זייערע קאַפּיטאַלען קיין א"י אין הסכם מיט די טראַנספער-בעשטימונגען.

די דאָזיגע ערקלערונג איז ערטיילט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעסטשטעלונג פון בערלינער „העברה"-ביוראָ, לויט וועלכער עס זענען זייט פעברואַר 1935 נישט אָנגענומען געוואָרען קיין פרישע טראַנספער-דעפּאָזיטען אין דייטשלאַנד און אַז אין משך פון פאַרגאַנגענעם יאָהר האָט די „העברה" בלויז טראַנספערירט קיין א"י די זייט לענגער דעפּאָנירטע סומען פון דייטשע יודען.

דאָס א"י-ביוראָ פון דער „העברה" קלערט אויף, דאָס הגם עס זענען אין לעצטען יאָהר קיין נייע דעפּאָזיטען נישט אָנגענומען געוואָרען, האָט אָבער דאָס בערלינער ביוראָ פון די פריהערדיגע דעפּאָזיטען טראַנספערירט קיין א"י אין דער צייט פון מערץ ביז דעצעמבער 1935 נישט ווייניגער ווי 5 מיליאָן מאַרק.

פרויען האָבען נישט ליב קיין מענער,

וואָס קענען קאָכען און מישען זיך שטאַרק אין דער באַלעבאַטישקייט פון שטוב

ווען די רייד איז וועגען מענער אין שטוב, קאָן מען זיי איינטיילען אין בלויז צוויי ערליי: אַזעלכע, וואָס טויגען זיך אויס צו באַלעבאַטישקייט און אַזעלכע, וואָס זענען שלומפּערס, שלים־מזל'ס און אומבעהאָלפענע.

א שרייבערין אין אַן ענגלישען זשורנאַל, עומי סקאָט העסטאָן, האָט אַרויסגעכאַפּט צוויי מענער, וואָס פערזאָניפיצירען די צוויי מינים מענער. איינער איז אַ מיסטער בראַון און דער אַנדערער — מיסטער בלעק.

בראַון איז אַ נישט־ריהרעוודיגער פערשוין, ער קומט שטענדיג אַהיים אַ מידער. ער איז אַלעמאָל אַנ'אויסגעמאַטערטער, און ווען ער איז נאָך אויף דער שוועל, קוקט ער שוין צום געגרייטען טיש. ער וואָלט שוין וועלען אָפּעסען, אָנפּאַקען מיט סמאַבאַק זיין ליולקע און זיך זעצען לייענען זיין בלאַט־צייטונג.

טאָמער מאַכט זיך, אַז דאָס עסען דאַרף אָנגעהאַרעמט ווערען פריהער, וואַרפט ער זיך אַריין אין אַ ווייכען שטול, פערוויכערט די ליולקע און צעוויקעלט דערווייל די צייטונג, כאַפּט אַ קוק אין איהר, און וואַרט מיט אומגעדולד אַז דאָס ווייב זאָל איהם רופען צום טיש.

און אַז ער ווערט פאַרטיג מיט דעם מאָלצייט, נעמט ער ווידער די ליולקע, צעוויקעלט ווידער זיין צייטונג און פערגראָבט ווידער דעם קאָפּ אין איהר.

די פרוי רוימט אָפּ פון טיש, זי צעוואַשט און צעווישט דאָס געפעס, זי טוט אָפּ אַלע קיך־אַרבייט און צולעצט זעצט זי זיך אַוועק מיט געניי, אָדער מיט אַנ'אַנדער שטוב־אַרבייט. ביידע זיצען זיי איצט שטיל, מען רעדט נישט, מען שמועסט נישט און מען דערוואַרט. טאָמער וועט עמיצער אָנקלאַפּען אין טיר און אַריינברענגען אַ ביסעל לעבען אין דער שטומער שטוב.

די גאַנצע צייט וועט מר. בראַון זיך נישט אויפהויבען פונ'ם ווייכען שטול, ער איז געקומען רוהען!

דער אַנדערער מאַן איז מר. בלעק — דאָס איז שוין אַ פערשוין אַ ריהרעוודיגער.

ווען ער זעהט אַמאָל, ווי זיין ווייב ווערט מיד נאָך דעם, ווי זי האָט אויפגערוימט אין צימער, שניידט זיך ביי איהם אויס אַ שמייכעל אויפ'ן פנים: „אויך מיר אַנ'עסק" — טראַכט ער זיך — „איך וואָלט געקאָנט דאָס מאַכען אין אַ העלפט צייט און וואָלט נישט מיד געוואָרען פון דער אַרבייט".

און עס איז נישט קיין ליגען! ער וועט טאַקע מאַכען דאָס צימער אין אַ העלפט צייט, ווייל ביי איהם ברענט אַלצדינג אונטער די הענד.

צי קאָן טאַקע מר. בלעק קאָכען, איז נישט וויכטיג. וויכטיג איז אָבער, וואָס ער האָט ליב אַריינצושטעקען די נאָז אין קיך. יעדעס מאָל, ווען ער האָט נאָר אַמאָל אַ געלעגענהייט, כאַפּט ער זיך אַריין אַהין און באַלעבאַטעוועט. יעדעס מאָל ענטדעקט ער נייע טעאָריעס: אַ טעאָריע, ווי אַזוי צו צעווישען דאָס געשיר; אַ טעאָריע, ווי אַזוי מען קאָן פוצען טיש־זילבער און אַ שפּאָגעל־נייע טעאָריע ווי אַזוי צו מאָלען קאָטלעטען־פלייש.

ווען עס קומען די שבתים און די זונטאָגס איז מר. בלעק אין זיבעטען הימעל, ער האָט דעמאָלט אַרבייט איבער'ן קאָפּ: ער „מאַכט" די צימערן, ער פוצט דאָס זילבער, ער פערריכט דעם אייזען, ער שרויפט פונאַנדער דעם עלעקטרישען בעזים, ער רוימט, ער שייערט און טוט הויז־אַרבייט ווי אַ געבוירענע באַלעבאָסטע.

און נישט נאָר דאָס. ער האָט אויך ליב אויפצושטעהן פאַרטאָג און מאַכען פרישטיג.

דאָס ערשטע, וואָס ער טוט, ווען ער שטעהט נאָר אויף פון בעט, איז איינצוהייצען און אָנצוואַרעמען די שטוב, דערנאָך האָט ער ליב צוטראָגען דעם ווייב דאָס פרישטיק אין בעט.

אַן ענגלישע שרייבערין שטעלט אַרויס פאַר א מוסטער צוויי ערליי מענער, און זאָגט, אַז די פרוי האָט בעסער ליב דעם אומבעהאָלפענעם מאַן

פון ג. באַרוד

צוריקגעהענדיג פון דער אַרבייט, זוכט ער אין די שויפענסטער האַנטוכער, וואָס זאָלען האָבען דאָס זעלביגע פאַסיקל, וואָס אויפ'ן געשיר; ער זוכט טישטוכער, וואָס זאָלען זיין פונ'ם זעלבען קאָליר, וואָס די האַנטוכלעך; ער געהט איבער עטליכע גאַסען, אַבי צו קאָנען אַהיימברענגען דעם טיי, וואָס זיינער אַ פריינד האָט איהם פערלויבט, אָדער די קאַווע, וואָס זיין שכנה האָט רעקאָמענדירט.

מר. בלעק איז זעהר אַ וואוילער באַלעבאָס. ער איז נישט אומבעהאָלפען און קאָן זיך אַנ'עצה געבען. ער איז אַנ'אידעאַלער אַרויסהעלפער אין שטוב און אין קיך.

וואָלט מען דאָך געקאָנט מיינען, אַז די פרויען זענען שטאַרק מקנא דער מרס. בלעק מיט אַזאַ טייערען מאַן, וואָלט מען דאָך געקאָנט מיינען, אַז זי, די מרס. בלעק אַליין, איז שטאַרק צופרידען מיט אַזאַ גוטען, מיט אַזאַ בריה'שען מאַן, לאָזט זיך אָבער אויס, אַז — ניין! די פרויען זענען גאָר מקנא די פרוי בראַון מיט איהר מאַן, דעם שלימעזאַלניק, דעם אומבעהאָלפענעם.

דער בריה'שער מאַן, וועלכער איז אַ האַלבע באַלעבאָסטע, איז דאָס רוב געוואַקסען אין אַ שטוב פון בריה'שע מיידלעך, אָדער פרויען. זיין מוטער האָט געקענט זיין אַ גרויסע יורשת. פון איהר און פון די שוועסטער האָט ער זיך אויסגעלערנט ליב צו האָבען די קיך און די ווירטשאַפט. און ווייל ער מוז דאָס נישט טון, איז עס איהם דערפאַר אַליין חשוב'ער און טייערער. דער פרוי פאַלט די ווירטשאַפט צו לאַסט, ווייל עס איז אויף איהר אַ פליכט און מענשען האָבען פיינט פליכטען. דערפאַר געדויערט ביי דער פרוי לענגער די קיך און שטוב־אַרבייט איידער ביים מאַן, וועלכער כאַפּט זיך צו דעם צו מיט אַ קרענקליכער ענערגיע און ענטוזיאַזם.

פערהאַן פרויען, וואָס קענען נישט ליידען, ווען זיי זעהען, ווי דער מאַן אַרבייט מיט אַזאַ אימפעט אין קיך, אָדער אין די אַנדערע חדרים. אַ פרוי טראַכט זיך בעת־מעשה, אַז איהר געראָטענער מאַן איז איהר גאָר אַ קאָנקורענט, און דערווייל קאָן זי זיך ביי איהם נישט איבערנעמען נישט מיט איהר בריה'שקייט און נישט מיט איהר שווערער אַרבייט.

די בלעק איז מקנא דער בראַון, וועלכע האָט אַ מאַן אַ שלימזל, וועמען מען דאַרף דערלאַנגען דעם ביסען צום מויל. ער, אַז די פרוי געהט אַוועק אויף אַ שעה צייט, פעהלט זי איהם, ער קאָן זיך גאָר אָהן איהר נישט בעגעהן. הימעל און ערד פאַלט אויף איהם, ווען ר'קומט אַהיים און טרעפט נישט זיין ווייב. מר. בלעק אָבער שרעקט זיך נישט טאָמער וועט די פרוי אַוועקגעהן. זאָל זי געהן, ער קאָן זיך אַליין קאָכען אַ מאָלצייט און קאָן זיך אַליין צוטראָגען צום טיש און דערנאָך וואַשען און ווישען דאָס געשיר און דאָס טיש־זילבער.

די פרוי בלעק איז נישט זיכער מיט איהר געראָטענעם מאַן, ווייל צו יעדער צייט קאָן ער אויסקומען אָהן איהר. און טאָמער זאָל זי זיך אַמאָל וועלען צוקריגען מיט איהם און אַהיימפאָהרען צו דער מאַמען, וועט זיך מר. בלעק נישט לייגען פאַר די רעדער: זאָל זי פאָהרען! וועמען אַרט עס דען? צי וועט ער זיך דען נישט קענען אויסצוואַגען אָהן איהר?

חוץ דעם האָבען פרויען בכלל פיינט דעם מאַן, וואָס שטופּט די נאָז אין קיך אַריין.

„אַ מאַן דאַרף זיין א מאַן און נישט קיין יודענע!" — אַזוי רעדען צווישען זיך אָפט פרויען באַלעבאָסטעס, און נאָר איינע פון אַ הונדערט וועט זיך בערימען מיט איהר מאַן, וואָס קאָן אַליין אָפּקאָכען אַ מאָלצייט, אָדער וואָס טראָגט איהר אונטער דעם פרישטיק אין בעט אַריין.

זיי זעהען נישט גערן אַזעלכע מענער, כאָטש אין גאָר אַ סך פאַלען זענען אַזעלכע מענער זעהר און זעהר בעקוועם. בעסער אַביסעל וויניגער בעקוועמליכקייט, אַבי צו קאָנען זיך פיעשטשען פאַר איהם און קאָנען איהם שטענדיג האַלטען אין דער מורא, אַז אָט־אָט ווערט ער זי אָן.

מר. בראַון און מר. בלעק -- דער לעצטער האָט מיט אַלע זיינע גוטע אייגענשאַפטען וויניגער חן ב'ייד' פרויען. דער ערשטער מיט זיין אומבעהאָלפענקייט איז זיי מעהר ליב.

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

אַביסיניער קעניג קלייבט זיך צום שלאַכטפעלד כדי אויפצומונטערן זיינע סאָלדאַטען, אָבער ווען ער שיקט אַהין די קעניגין, וואָלט זי אפשר „געוואונען".

* * *

אַ דאָקטאָר איז אַרעסטירט געוואָרען פאַר פאָהרען צו שנעל, משמעות, אַז דעם קראַנקען איז נאָך בעשערט געווען צו לעבען.

* * *

די צייטונגען בעריכטען, אַז אין דייטשלאַנד איז איצט אַ יקרות אויף חזיר־פלייש, אָבער אַז דאָרט זאָל זיין אַ דוחק אויף חזרים איז טאַקע אַ גרויס וואונדער.

* * *

ס'איז שווער צו פערשטעהן ווי דענטיסטען אין נאַצי־דייטשלאַנד מאַכען היינט אַ לעבען אין דער צייט, ווען קיינער טאָר דאָרט קיין מויל נישט עפענען.

געפונען אַנ'אוצר

מיט וויכטיגע דאָקומענטען וועגען די „דעקאַבריסטען", וואָס האָבען געמאַכט דעם אויפשטאַנד געגען ניקאָלאַי דעם ערשטען, אין יאָהר 1825

איינער פון די אינטערעסאַנטסטע קאַפּיטלען אין דער געשיכטע פון רוסלאַנד איז דער אויפשטאַנד פון די „דעקאַבריסטען" געגען ניקאָלאַי דעם ערשטען, אינ'ם יאָהר 1825. יענער אויפשטאַנד איז געווען דער ערשטער פערזוך צו מאַכען פון דעם צאַרישען רוסלאַנד, אַ פרייע רעפּובליק, און צוגעגרייט דעם אויפשטאַנד האָבען רוסישע אָפיצירען און אַריסטאָקראַטישע זיהן, וועלכע זענען געשטאַנען אונטער'ן איינפלוס פון די רעוואָלוציאָנערע געשעהענישען אין פראַנקרייך ביים סוף פונ'ם 18־טען יאָהרהונדערט.

פינף אַקטיווע טוער פונ'ם דעקאַבער - אויפשטאַנד — פעסטעל, רילעיעוו, מוראַוויאָוו־אַפּאָסטאָל, בעסטוזשעוו־ריומין און קאַכאָווסקי — האָט מען שפּעטער אויפגעהאָנגען און נאָך ביז'ן הייגטיגען טאָג ווייסט מען נישט, וואו מ'האָט זיי בעערדיגט. אַ סך וויכטיגע איינצעלהייטען, וואָס האָבען געהאַט אַ שייכות מיט יענע וויכטיגע געשעהענישען, זענען נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג נישט בעקאַנט. און איצט מעלדעט די „פּראַוודאַ", אַז דעם ניזשני־נאָוואָגראָדער אַרכיוו האָט מען נישט לאַנג צוריק איבערגעגעבען אַ גאַנצען אוצר מיט וויכטיגע דאָקומענטען פון יענער צייט.

אין דעם אוצר געפינען זיך טיילען פון די אַרכיווען, וואָס אַזעלכע בעריהמטע „דעקאַבריסטען" ווי פירשט וואָלקאָנסקי, פירשט גאָרטשאַקאָוו און גראַף ראָסטאָפּטשין האָבען געהאַלטען ביי זיך אַ לאַנגע צייט און זיי דערנאָך איבערגעגעבען פון דור צו דור.

די מעהרסטע מאַטעריאַלען זענען וועגען די געשעהענישען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין רוסלאַנד פון 1812, ווען נאַפּאָלעאָן איז אַהין אַריין מיט זיין אַרמעי, ביז 1826 ווען מ'האָט אויפגעהאָנגען די פינף „דעקאַבריסטען" און צעהנדליגער פון זיי פערשיקט אויף קאַטאָרגע.

צווישען די מאַטעריאַלען זענען פערהאַן די אָריגינאַלען פון בריף, וואָס זענען געשריבען געוואָרען פון פאַוועל דעם ערשטען, דעם משוגענעם צאַר, וועמען זיינע הויף־לייט האָבען דערשטיקט דעם 11־טען מערץ, אינ'ם יאָהר 1801. עס זענען אויך פערהאַן בריף פון אַלעקסאַנדער דעם ערשטען, וועלכער איז אַרויף אויפ'ן טראָן נאָך פּאַוויל'ען, און פונ'ם גרויספירשט קאָנסטאַנטין פּאַוולאָוויטש, וועלכער האָט געזאָלט ווערען דער צאַר פון רוסלאַנד נאָכדעם ווי אַלעקסאַנדער דער ערשטער איז אין טאַגאַנראָג געשטאָרבען אויף זעהר אַ געהיימניספולען אופן, וואָס איז געבליבען אַ סוד נאָך ביז'ן היינטיגען טאָג.

עס זענען אין דעם אוצר אויך פערהאַן אַ סך פריוואַטע בריף — די פאַמיליען־קאָרעספּאָנדענץ פון די גאָרטשאַקאָווס און ראַסטאָפּטשינס, און צווישען אַלע בריף געפינט זיך אויך אַ מאַנוסקריפּט פון אַנ'אומבעקאַנטען מחבר. דער מאַנוסקריפּט הייסט: „דערצעהלט פון איינעם, וואָס האָט אַליין געזעהן, ווי מ'האָט דעם 13 יולי, 1826, אויפגעהאָנגען די פינף פער'משפט'ע".

דער מאַנוסקריפּט איז מעוזרדיג אינטערעסאַנט. דער מחבר דערצעהלט, ווי ער האָט אין יענעם טאָג אַליין געזעהן, ווי אַזוי מ'האָט אויפגעהאָנגען די פינף „דעקאַבריסטען". פיר אַ זייגער פאַרטאָג איז דאָס געווען. מ'האָט אַלע פינף פער'משפט'ע געבראַכט צום בעשטימטען פלאַץ, אַרויספיהרענדיג זיי פון דער פעסטונג, וואו מ'האָט זיי געהאַלטען פערשפּאַרט. באַראַבאַנען האָבען געקלאַפּט. רילעיעוו און בעסטוזשעוו־ריומין זענען געווען אָנגעטאָן אין שוואַרצע פראַקען, פעסטעל און מוראַוויאָוו־אַפּאָסטאָל האָבען געטראָגען סורדוטען און מיליטערישע היטלען. קאַכאָווסקי איז געווען אָהן אַ היטעל און נישט קיין ראַזירטער.

אַלע פינף זענען געווען געשמידט אין קייטען — ווערט אינם מאַנוסקריפּט דערצעהלט. — די אויבערשטע קליידער האָט מען זיי אויסגעטאָן און זיי באַלד פערברענט אויף אַ פייער, וואָס מען האָט נאָך פון פריהער צוגעגרייט. די תליות, אויף וועלכע מ'האָט די פינף געדאַרפט אויפהענגען, זענען נאָך נישט געווען פערטיג, ווייל דאָס פערד פון דעם וועגעלע, אויף וועלכען מען האָט געפיהרט דאָס געהילץ, האָט זיך פאַר עפּיס אָדער פאַר אימיצען דערשראָקען און זיך געלאָזט לויפען גלאַט אַזוי אין דער וועלט אַריין. אַלע זענען געשטאַנען און האָבען געוואַרט ביז מ'וועט פערטיג מאַכען די תליות.

און ווי די פינף פער'משפט'ע זענען אַזוי געשטאַנען און האָבען געוואַרט, האָבען זיי צווישען זיך געוואָרפען אַ גורל, ווער ס'זאָל זיין דער ערשטער צו געהן אויף דער תליה.

דעם גורל צו געהן דער ערשטער האָט אַרויסגעצויגען פעסטעל; נאָך איהם האָט געדאַרפט געהן מוראַוויאָוו־אַפּאָסטאָל, נאָך מוראַוויאָוו'ן — בעסטוזשעוו־ריומין; נאָך בעסטוזשעוו'ן — רילעיעוו און נאָך רילעיעוו'ן — קאַכאָווסקי. ער האָט געדאַרפט זיין דער לעצטער צו געהן אויף דער תליה.

אָבער אויפגעהאָנגען האָט מען זיי אַלע פינף גלייך, אין איין צייט. דריי זענען אַרונטערגעפאַלען פון דער תליה, ווייל דאָס שטריקעל האָט זיך צעריסען. די אַרונטערגעפאַלענע האָבען זיך שטאַרק צוקלאַפּט, אָבער נישט קוקענדיג דערויף האָבען זיי זיך אַליין אויפגעהויבען פון דער ערד און זענען אַליין ווידער אַרויף אויף דער תליה.

עס איז געווען 6 אַ זייגער פאַרטאָג, ווען מען האָט די טויטע קערפּערס אַרונטערגענומען פון די תליות.

און אין דעם זעלבען טאָג, — דערצעהלט ווייטער דער אומבעקאַנטער מחבר פון דעם זעלטענעם מאַנוסקריפּט, — האָט מען די אַנדערע „דעקאַבריסטען", אַלע מענשען פון גאָר געהויבענעם יחוס, פון דער העכסטער אַריסטאָקראַטיע אין רוסלאַנד, אַרויסגעשיקט קיין סיביר אויף קאַטאָרגע. מ'האָט זיי אין קליינע גרופּעס אַרויסגעפיהרט פון דער פּעטראָפּאַוולאָווסקער פעסטונג, און אַ פעלדצעיסקער טשינאָווניק האָט יעדען איינעם געגעבען אַ פּאַטש אין פּנים. נאָכדעם האָט מען זיי אַוועקגעשיקט קיין סיביר.

געגעסענע טשוועקעס און שפּילקעס

„דאָקטאָר, עס האַלט שמאָל מיט מיר, איך האָב אַ שרעקליכען בויך־וועהטאָג!" — מיט אַזאַ געשריי איז אַריין אַ פּאַציענט אינ'ם מידעלסעקס־שפּיטאָל אין לאָנדאָן.

דער דאָקטאָר האָט אויסגעפרעגט דעם פּאַציענט וואָס ער האָט געגעסען און יענער האָט געענטפערט קורץ און שאַרף:

„גאָרנישט, חוץ אַ גרויסען טשוואָק און אַ קנעפּעל, אין וועלכען מ'האַלט שרייב־העפטלען!"

דער דאָקטאָר האָט אָהן שום שהיות אויסגעצויגען דעם פּאַציענט אויפ'ן אָפּעראַציע־טיש, און ווען ער האָט אַ קוק געטון אויף זיין בויך, האָט ער זיך געכאַפּט ביים קאָפּ:

„ווער האָט איך צעשניטען?" — האָט דער דאָקטאָר געפרעגט אין שטויבען.

דער פּאַציענט איז געלעגען אין וועהטאָגען, פונדעסטוועגען האָט ער געקענט ענטפערן, אַז די עטליכע אָפּעראַציעס האָט מען איהם געמאַכט נאָכ'ן איינשלינגען זאַכען, וואָס ער האָט נישט געטאָרט איינשלינגען.

— כדומה למשל, וואָסערע זאַכען האָט איהר געשלונגען? — האָט דער דאָקטאָר געפרעגט.

— אייזענוואַרג! — האָט דער חולה קורץ געענטפערט. — שפּעטער האָט ער זיך געמענשעלט, און צוגעגעבען, אַז ער פלעגט איינשלינגען אַלץ וואָס מענשען האָבען זיך מיט איהם געוועט, אַז ער וועט נישט איינשלינגען. אָבער עס האָט פּאַסירט, אַז מענשען האָבען זיך מיט איהם געוועט מעגען איינשלינגען גרעסערע זאַכען. אַזוי, למשל, האָט מען זיך מיט איהם געוועט, אַז ער וועט [illegible] איינשלינגען אַ זעקס־אינטשיגען אַרבעס־שיסער. עס האָבען זיך געוועט מיט איהם עטליכע מענשען וועגען דעם. דאָס האָט איהם געגעבען מוט און עקשנות יאָ איינצושלינגען דעם אַרבעס־שיסער און דערנאָך האָט ער געמוזט אָנקומען אין שפּיטאָל וועגען אַנ'אָפּעראַציע.

דער דאָקטאָר האָט איהם געפרעגט צי מאַכט ער אַ לעבען פון דעם שלינגען און פון די געוועטען. דערויף האָט שוין געענטפערט דער פּאַציענט מיט אַ זיפץ:

— אָ, טאַקע נישט מעהר ווי אַ לעבען. דאָס הייסט אויך אַ לעבען, מ'שטיינס געזאָגט. מען „אַרבייט" און מען דאַרף דערנאָך שניידען. איהר האָט עפּעס ליב אַזאַ פּרנסה? נאָר גאָרנישט, דאַנקען גאָט דערפאַר, מען שטופּט זיך דורך מיט'ן לעבען.

שפּעטער האָט ער דעם דאָקטאָר דערציילט, ווי אַזוי ער איז געקומען צו דער פּרנסה. נאָך קינדווייז, האָט ער געהאַט אַ טבע, אַז וואָס ער האָט געפּאַקט, האָט ער געשטופּט אין מויל אַריין. שפּעטער, ווען ער איז אונטערגעוואַקסען, שוין געוואָרען אַ גרויסער בחור, האָט ער זיך אָפּגעוואוינט פון דעם, נאָר ווען ער האָט איינמאָל געוויזען אַ חבר זיינעם, ווי אַזוי ער האָט זיך געשפּילט מיט די קינדער פון זיין געגענד, ווען ער איז געווען אַ יונג יונגעל, אין מאַרבעלס, האָט ער אומגערן איינגעשלונגען אַ פיר־עקיג שטיינדעל. דער חבר זיינער האָט איהם דעמאָלט באַלד געוואָלט פערשלעפּען צו אַ דאָקטאָר, אָבער ער האָט זיך אָפּגעבעטען ביי איהם, ער זאָל איהם אָפּלאָזען. ווען עס זענען פאַריבער עטליכע וואָכען און עס האָט איהם גאָרנישט געשאַדט, איז ער געוואָרען אַ „פּראָפעסיאָנעלער אייזען־שלינגער".

— און שטעלט זיך פאָר — זאָגט ער צום דאָקטאָר — אַז אַזאַ קלייניגקייט ווי צוויי איינציגע פעניס האָבען מיך געצוואונגען צו ווענדען זיך צום ערשטען מאָל אין שפּיטאָל. און אַזוי־אָ האָב איך שוין ביז איצט די פערצענטע אָפּעראַציע.

די פריהערדיגע דרייצעהן אָפּעראַציעס האָבען איהם נישט ענטמוטיגט, פערקעהרט גאָר, נאָך יעדער אָפּעראַציע איז ער אַוועק מיט דער איבערצייגונג, אַז איהם וועט גאָרנישט שאַדען, און פון איצט־אָן וועט ער שוין מעגען שלינגען אַלץ און אַלעס אין דער וועלט און מעהר קיין אָפּעראַציעס וועט ער שוין נישט דאַרפען. אָבער אָט האָט איהם איצט ווידער עפּעס „פערשאַדט" און ער איז געצוואונגען אָנצוקומען אין שפּיטאָל.

אַ צווייטער דאָקטאָר (ד"ר דזשאָנסטאָן) האָט אויף זיינע ליסטען פערצייכענט דעם פּאַציענט'ס נאָמען און דערביי צוגעשריבען: „דער פּאַציענט האָט זיך „פערשאַדט" דעם מאָגען מיט זעקס קיילעכדיגע גרויסע ענגלישע פעניס. איז אָפּגעלעגען אין שפּיטאָל פערצען טעג און אַרויסגעלאָזט געוואָרען געזונט און שטאַרק".

אין סענט־מעריס שפּיטאָל געפינט זיך אויף זיין רעקאָרד אַ שורה, וואָס לייענט זיך אַזוי: „דער פּאַציענט האָט איינגעשלונגען אַ האַלבען טיש־מעסער און מיט דעם זיך פערדאָרבען דעם מאָגען".

אין די צעהן יאָהר, וואָס ער שלינגט אייזען, האָט ער 57 וואָכען פערבראַכט אין פערשידענע שפּיטאָלען.

דער תליז פאָדערט דאַנקבאַרקייט...

„יודען אין דייטשלאַנד זענען פערפליכטעט צו שטעלען אין רשות פון שטאַט זייער אייגענטום, ווען דאָס איז נויטיג". — אפיציעלע דעפינירונג פון יודישע פליכטען אין דייטשלאַנד. — דער פרייז, וועלכע יודען אין דייטשלאַנד מוזען צאָהלען פאַר׳ן „שוץ" פון דער מלוכה

בערלין (יט״א). דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" דרוקט דעם פּראָיעקט פון א „נייעם שטאַטס רעכט", וואָס וועט איינגיכען אַרויסגעגעבען ווערען אין פאָרם פון אַ געזעץ און וואָס ענטהאַלט די בעשטימונגען פון די פליכטען פון בירגער און נישט־בירגער לגבי דעם דייטשען שטאַט. אויטאָר פון דעם פּראָיעקט איז דער פיהרענדער נאַציִשער יוריסט, ד״ר ווילהעלם שטוקאַרד, וועלכער איז געווען דער פערפאַסער פון אַלע וויכטיגסטע אַנטי־יודישע געזעצען אין דייטשלאַנד (דערונטער פון די נירענבערגער געזעצען).

דער פּראָיעקט פון „נייעם שטאַטס־רעכט" פאָרמולירט אויך די פליכטען, וועלכע יודען אין דייטשלאַנד מוזען טראָגען לגבי דעם שטאַט. לויט די דאָזיגע בעשטימונגען זענען יודען מחויב — הגם זיי זענען נישט מעהר קיין בירגער פון דייטשען רייך — „שטעלען אין רשות פון שטאַט, ווען דאָס איז נויטיג, אַלע זייערע פערמעגענס".

ד״ר שטוקאַרד שרייבט, דאָס הגם די יודען זענען בלויז „שטאַטס־אַנגעהעריגע", האָבען זיי ספּעציעלע דאַנקבאַרקייטס־פליכטען לגבי דעם רייך, היות דער שטאַט גיט זיי שוץ, און ערלויבט זיי דערווייל, אין די ראַהמען פון די עקזיסטירענדע געזעצען, צו זיין טעטיג אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד. אויס דעם גרונד, — שרייבט ד״ר שטוקאַרד — איז דער יוד פערפליכטעט צו ענטבינדען זיך פון אַלע התחייבות׳ן לגבי דעם שטאַט און, ווען דאָס איז נויטיג, אָפּפערן דעם שטאַט זיין גאַנץ אייגענטום. דאָס גיט איהם אָבער נישט קיין פּאָליטישע רעכט אין רייך.

צום שלוס בעמערקט ד״ר שטוקאַרד: „די נירענבערגער געזעצען זענען די רעאַליזאַציע פון דער פאָדערונג „דייטשלאַנד פאַר דייטשען" און דאַרפען בעטראַכט ווערען אַלס די פעלקישע באַזע פון דייטשען פאָלק".

אין פירטען יאָהר פון היטלער־רעזשים זאָל פולשטענדיג רעאַליזירט ווערען דאָס נאַצי־פּראָגראַם אין דער יודען־פראַגע.

בערלין (יט״א) אין אויטאָריטאַטיווע קרייזען, וואָס שטעהען נאָהענט צו דער דייטשער רעגירונג ווערט ערקלערט, אַז דאָס פירטע יאָהר, אין וועלכען דער נאַצי־רעזשים איז איצט אַריינגעטרעטען, וועט זיין דאָס ענטשיידענסטע פאַר די יודען אין דייטשלאַנד, היות היטלער האָט באַלד נאָכ׳ן איבערנעהמען די מאַכט צוגעזאָגט אויסצופיהרען אין משך פון פיר יאָהר דאָס גאַנצע פּראָגראַם פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

נישט־אַריינגעהענדיג אין דעם, אין וועלכער מאָס עס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען אָדער עס ווערען אויסגעפיהרט אַלע אנדערע פּונקטען פון נאַצי־פּראָגראַם (בעזונדערס די „סאָציאַליסטישע" פּונקטען), איז אָבער אַ פאַקט, אַז דער גרעסטער טייל פון פּראָגראַם בנוגע דער בעהאַנדלונג פון יודען איז שוין ביז איצט אויסגעפיהרט געוואָרען, און איצט ווערען געמאַכט פאַרבערייטונגען אויסצופיהרען דאָס „יודען־פּראָגראַם" ביז׳ן רעשט.

אין איצטיגען מאָמענט ווערט אַקטועל די פראַגע פון פולשטענדיגען בעזייטיגען יודישע קינדער פון די אַלגעמיינע שולען. דאָס זאָל דורכגעפיהרט ווערען ביז מערץ 1936.

פון גרעסערער בעדייטונג איז די פראַגע וועגען בעגרעניצען די רעכט פון יודען אין האַנדעל. די דאָזיגע פראַגע זאָל ענדגילטיג רעגולירט ווערען דורך ספּעציעלע געזעצליכע פאַרשריפטען, ביז סוף זומער ה. י.

אין יודישע קרייזען ווערען געמאַכט פאַרבערייטונגען צו שאַפען אין אַ גענוגענדער מאָס יודישע געטאָ־שולען, אין וועלכע עס וועלען אויפגענומען ווערען די יודישע קינדער, וואָס וועלען אין משך פון די נעכסטע צוויי חדשים בעזייטיגט ווערען פון אַלגעמיינעם שול־וועזען אין דייטשלאַנד.

עס ווערט געשאַצט, אַז פאַר דער אויסהאַלטונג פון אַ יודישער שול־נעץ וועט אין 1936 נויטיג זיין אַ סומע פון מינדעסטענס אַ מיליאָן מאַרק, וואָס עס שאַפט א פרישע לאַסט פאַר דער איצט שוין זעהר פאַראָרימטער יודישער געמיינשאַפט.

„יודישע פיזיק" און „דייטשע פיזיק". דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" — אַ מבין אויף איינשטיינ׳ס רעלאַטיוויטעטס־טעאָריע.

בערלין (יט״א). דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" גרייפט אָן פּראָפ. אַלבערט איינשטיין, דעם „אַפּאָסטאָל פון דער יודישער פיזיק", און זיין רעלאַטיוויטעטס־טעאָריע, וועלכע איז — ווי דער נאַצי־אָרגאַן מיינט — „נישט עפּעס אַנדערש ווי עטליכע קינסטליך־קאָנסטרואירטע פאָרמולעס, וואָס שטיצען זיך אויף אונפּראַנטיוואָרטליכע דעפיניציעס".

דער הויפּט־אָרגאַן פון דער נאַצי־פּאַרטיי בעהויפּטעט, אַז פּונקט ווי עס איז דאָ אַ „דייטשע מעדיצין" און אַ „דייטשע מעכאַניק", אַזוי איז אויך פאַרהאַן אַ „דייטשע פיזיק". איהר געגענזאַץ איז די „יודישע פיזיק", וועלכע שטיצט זיך אויף „טעאָרעטישע חקירות", בעת די „דייטשע פיזיק" האָט אַלס יסוד דעם „פּראַקטישען עקספּערימענט".

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער" ציטירט אַ רעדע, וועלכע עס האָט מיט אַ חודש צוריק געהאַלטען אין היידעלבערג א געוויסער הערר י. שטאַרק פון פיזיקאַלישען רייכס־אינסטיטוט. דער דאָזיגער הערר האָט ביטער קריטיקירט די דייטשע געלעהרטע און סטודענטען, וואָס האַלטען פון איינשטיינ׳ס רעלאַטיוויטעטס־טעאָריע און זענען „פּראָפּאַגאַנדיסטען פון דער יודישער פיזיק". שטאַרק איז, נאַטירליך, אַ מיטגליד פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּאַרטיי.

נירענבערגער געזעצען פערפליכטען שוין אויך אין סאַאַר־געביט.

בערלין (יט״א). די נירענבערגער געזעצען זענען איצט, אין הסכם מיט אַ רעגירונגס־דעקרעט, איינגעפיהרט אויך אין סאַאַר־געביט.

אונטער דער אויפזיכט פון ראַסען־דעפּאַרטאַמענט פון דער נאַצי־פּאַרטיי איז אין ניעסען געעפענט געוואָרען אַ „אינסטיטוט פאַר ראַסען־ווי־סענשאַפט".

לאַנדעס - צוזאַמענפאָהר פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין דייטשלאַנד.

בערלין (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן לאַנדעס־צוזאַמענפאָהר פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאַנד האָט די לייטונג פון דער פעראייניגונג גערופען אַ פּרעסע־קאָנפערענץ, אויף וועלכער דער פאָרזיצער פון דער פעראייניגונג, ד״ר פראַנץ מייער, האָט אינפאָרמירט וועגען די פּראָבלעמען, מיט וועלכע דער צוזאַמענפאָהר וועט זיך פאַרנעהמען.

ד״ר מייער האָט ציו. אגד. אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די מיסיע פון דער הערבערט סעמיועל־דעלעגאַציע אין אַמעריקע וועט געלינגען, און דערביי מיטגעטיילט, אַז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן האָט זיך אַקטיוו בעטייליגט אין דער אויסאַרבייטונג פון פּלאַן פון דער אַמעריקאַנער רייזע פון דער סעמיועל־דעלעגאַציע.

אין רייכס־צוזאַמענפאָהר פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג — האָט ד״ר מייער אינפאָרמירט — וועלען זיך בעטייליגען דעלעגאַטען פון העכער 22 טויזענד מיטגלידער פון דער פעראייניגונג איבער גאַנץ דייטשלאַנד.

איינע פון די הויפּט־אויפגאַבען פון צוזאַמענפאָהר וועט זיין די בעהאַנדלונג פון קהלות־פּראָבלעם אין דייטשלאַנד. די ציוניסטישע פעראייניגונג פּרעטענדירט אויפ׳ן רעכט צו האָבען אַ מעהרהייט אין די אָרגאַנען פון די יודישע קהלות. די דאָזיגע פראַגע וועט פאַר בערלין זיין אַקטועל שוין אין די זומער־חדשים 1936, היות אין אָקטאָבער ה. י. וועלען דאַרפען פאָרקומען וואַהלען צו דער בערלינער יודישער קהלה.

אַן אַנדער פּראָבלעם פון צוזאַמענפאָהר איז די שטאַרקונג פון דער דיסציפּלין אין די ציוניסטישע רייהען אין דייטשלאַנד און די שאַפונג פון יסודות פאַר א דויערהאַפטער צוזאַמענאַרבייט.

ד״ר מייער האָט אויך בעהאַנדעלט די בעציהונגען צווישען ציוניסטען און נישט־ציוניסטען אין דייטשלאַנד און פאַרזיכערט, דאָס אויב די מיסיע פון דער הערבערט סעמיועל־דעלעגאַציע אין אַמעריקע וועט געקרוינט ווערען מיט ערפאָלג, וועט איינגעשטעלט ווערען אין געביט פון דער עמיגראַציע־טעטיגקייט אַ פולשטענדיגע צוזאַמענאַרבייט צווישען ציוניסטען און נישט־ציוניסטען אין דייטשלאַנד.

די ווייב און געליבטע

פון בעריהמטען ענגלישען שריפטשטעלער אַרנאַלד בענעט דערצעהלען סודות וועגען איהם

דער פערשטאָרבענער אַרנאַלד בענעט איז געווען אַ גרויסער שרייבער, א גרויסער פּסיכאָלאָג, א גרויסער פרויען־קענער.

ער האָט געקענט אַלע פרויען אויסער צוויי — זיין ווייב און זיין געליבטע...

דאָס דערוויסט מען זיך פון צוויי ביכער וואָס זענען לעצטענס אַרויס פון דרוק: איין בוך וואָס אַרנאַלד בענעט׳ס געזעצליכע ווייב האָט אָנגעשריבען: אַ צווייט בוך וואָס זיין געליבטע האָט אָנגעשריבען. ביידע פרויען האָבען איהם אַ סך בעסער פערשטאַנען ווי ער זיי...

מ׳וואָלט געדאַרפט דורכפיהרען א געזעץ צו פערוועהרען אלמנות פון בעריהמטע מענשען צו שרייבען ביכער וועגען זייערע מענער. נישט איין גרויסער מענש האָט אָנגעוואוירען א טייל פון זיין בעריהמטקייט נאָכדעם ווי מ׳האָט איבערגעלייענט וואָס זיין אייגען ווייב האָט וועגען איהם אָנגעשריבען.

נישט חלילה דערפאַר וואָס די אייגען ווייב איז אויסען געווען אַרונטערצורייסען איהר בעריהמטען מאַן. פערקעהרט! גראַד ווען די ווייב ווענדט אָן אַלע קרעפטען פאַרצושטעלען איהר פערשטאָרבענעם מאַן אַלס א זעלטען פיינעם־מענשען, בעקומט דער לעזער אַן אַנדער מין איינדרוק.

אַרנאָלד בענעט איז געווען אַ סך אַ גרעסערער מענש אין די אויגען פון דער וועלט אײדער די צוויי פרויען האָבען אַרויסגעגעבען זייערע ביכער.

ווען אַרנאַלד בענעט האָט חתונה געהאַט, איז ער אַלט געווען פערציג יאָהר. ער, אַן ענגלענדער, האָט געהייראַט מיט אַ פראַנצויזקע, און דערצו נאָך אַ פאַריזערקע. זי האָט אָבער געקענט מעהר ענגליש ווי ער פראַנצויזיש. זי איז נישט געווען זיין ערשטע ליבע, און אויך נישט די לעצטע. ער איז אָבער ביי איהר געווען די ערשטע ליבע און אויך די לעצטע. ער האָט איהר פיינט געקראַגען נאָך ביים לעבען, אָבער זי האָט איהם ליב געהאַט אַפילו נאָך זיין טויט.

אַרנאָלד בענעט האָט א סך געשריבען אין זיינע ביכער וועגען פאַמיליען־גליק, שוין נאָכדעם ווי ער האָט אָנגעוואוירען זיין אייגען פאַמיליען־גליק.

נאָכדעם ווי ער איז זיך צוגאַנגען מיט זיין געזעצליכער פרוי, האָט ער פערפאַסט א ביכעל וואָס האָט פערמאָגט א ספּעציעלען קאַפּיטעל ווי צו זיין אַן ערפאָלגרייכער פערהייראַטער מאַן...

אין יענעם ביכעל שרייבט ער, אַז דער געפעהרליכסטער יאָהר אין׳ם פערהייראַטען לעבען איז נישט דער ערשטער, נאָר גראַד דער פופצעהנטער, ווייל דאַמאָלס פאַנגט דאָס פערהייראַטע לעבען אָן צו זיין שרעקליך איבערדריסיג, סיי פאַר דער פרוי און סיי פאַר דעם מאַן.

זיין אייגענער פערהייראַטער לעבען איז איהם אויך איבערדריסיג געוואָרען דעם 15־טען יאָהר, אַזוי איבערדריסיג, אַז ער האָט געגעבען א בעפעהל זיין פרוי אַז זי זאָל פערלאָזען די הויז און קיינמאָל מעהר נישט איבערטרעטען זיין שוועל, אַזוי לאַנג ווי ער וועט לעבען...

אַרנאָלד בענעט האָט געקענט היילען אַלעמענ׳ס הערצער, אָבער נישט זיין אייגען הארץ. פערהייראַטע פרויען פלעגען זיך צו איהם ווענדען נאָך עצות ווי אָנצוהאַלטען זייער מאַנ׳ס ליבע און אַכטונג, אָבער זיין אייגען פרוי האָט ער קיין עצה נישט געקענט געבען.

„מיין אַרנאָלד בענעט"! — אַזוי רופט איהם בוך וואָס מאַרגאַרעט בענעט, זיין געזעצליך פערהייראַטע פרוי, האָט וועגען איהם אָנגעשריבען.

„אַרנאָלד בענעט ביי זיך אין דערהיים" — אַזוי הייסט דער בוך וואָס דאָראָטהי טשעסטאַן, זיין געליבטע, האָט וועגען איהם אָנגעשריבען.

„מיין אַרנאָלד בענעט!" — אַזוי רופט איהם אָן די פרוי, וועלכע ער האָט פערזאָגט, אַז זי זאָל נישט וואַגען נאָך אַמאָל קומען צו איהם אין הויז, אָהן א ספּעציעלער ערלויבניש.

צווישען די ענגלישע שרייבער פון דער מאָדערנער צייט פערנעמט דער פערשטאָרבענער אַרנאָלד בענעט זעהר א בכבוד׳יגען אָרט. ער איז איינער פון די מאָדערנע ענגלישע קלאַסיקער. או ווייניגסטענס איינער פון זיינע ראָמאַנען וועט געלייענט ווערען אַפילו אין פופציג און הונדערט יאָהר ארום — וועגען דעם זענען די בעסטע ליטעראַטור־מבינים איינשטימיג.

צו אַלצדינג וואָס אַרנאָלד בענעט האָט זיך צוגעריהרט האָט ער געהאַט ערפאָלג. זיין לעבען איז בעשטאַנען פון אַ קייט פון ערפאָלגען. איינס גרעסער ווי דאָס אַנדערע. ער האָט געוואָלט ווערען א בעריהמטער נאָוועליסט, איז ער דאָס געוואָרען; ער האָט געוואָלט מאַכען געלד אַלס דראַמאַטורג, האָט ער דאָס בעוויזען. ער האָט געוואָלט האָבען אַן אייגענע יאַכט, אויטאָמאָבילען, א צעהנדליג בעדינער לוקסוס — ער האָט דאָס אַלץ בעוויזען, וואָס ער האָט געוואָלט האָט ער אויסגעפיהרט. קיין גליקליכער מענש איז ער אָבער נישט געווען.

אפשר פופציג ביכער האָט אַרנאָלד בענעט אין זיין לעבען געשריבען — אַ האַלבען טוצען אמת גוטע ביכער, און דאָס איבריגע שונד, אָבער אַפילו זיינע ערגסטע ראָמאַנען, די לייכטזיניגסטע, זענען געווען אינטערעסאַנט, ווערט צום לייענען.

וואָס די געליבטע דערציילט

דאָראָטהי טשעסטאַן האָט געלעבט מיט בענעט׳ן אַכט יאָהר צייט. זי האָט איהם געבוירען א קינד, אָבער זיין געזעצליכע ווייב איז זי קיינמאָל נישט געוואָרען. דעם לעצטען יאָהר האָט זי בעקומען אַן ערלויבניש פונ׳ם געריכט צו ענדערען איהר נאָמען, זיך צו רופען דאָראָטהי טשערסטאַן בענעט. דאָס האָט זי געטוהן כדי איהר קינד — זייער קינד! — זאָל מעגען הייסען בענעט.

אין אָנפאַנג, די ערשטע עטליכע יאָהר פון זייער צוזאַמענלעבען, האָט אַרנאַלד בענעט נישט געוואָלט אַרויסקריגען קיין גט פון זיין פרוי, ווייל דאָס איז געווען פערבונדען מיט כלערליי שוועריגקייטען און אומאַנגענעהמליכקייטען. שפּעטער האָט ער שוין נישט געקענט אַרויסקריגען קיין גט פון זיין פרוי, אַפילו ווען ער האָט דאָס געוואָלט. די ערשטע עטליכע יאָהר פון זייער צוזאַמענלעבען איז דאָראָטהי טשערסטאַן געווען בענעט׳ס מעטרעסע, אַזוי האָט ער איהר בעטראַכט, אַזוי האָט זי זיך בעטראַכט, און אַזוי האָבען געקוקט אויף איהר אַלע זייערע בעקאַנטע, וואָרים זיי האָבען געוואוינט בעזונדער, יעדער פון זיי איז אַנגעגאַנגען מיט זיין אַרבייט ווי פריהער. די לעצטע עטליכע יאָהר האָבען זיי אָבער געוואוינט צוזאַמען, אין איין הויז, דאָראָטהי איז פון אַלעמען פערעכענט געוואָרען אַלס בענעט׳ס ווייב, כאָטש אין אַן אַנדער טייל פון שטאָט האָט געוואוינט איינע אַליין בענעט׳ס אמת׳ע פרוי, די געזעצליכע פרוי.

ווען אַרנאָלד בענעט און דאָראָטהי טשעסטאַן האָבען זיך בעקענט, איז ער געווען א מאַן פון פיר־און־פופציג, און זי איז געווען א מיידעל פון צוויי־דריי־און־צוואַנציג. ער איז געווען דער וועלט־בעריהמטער שרייבער, רייך, ערפאָלגרייך; זי איז געווען אַן אומבעקאַנטע יונג מיידעל, ביים סאמע אָנפאַנג פון איהר קאַריערע. דאָראָטהי טשעסטאַן האָט דאַן געשפּילט אין איינע פון בענעט׳ס פּיעסען, בענעט, איז געקומען צו דער פּראָבע־פאָרשטעלונג, אין ליווערפּול, ער האָט שוין דאַן נישט געוואוינט מיט זיין ווייב. דאָראָטהי איז געווען אונטער דעם איינדרוק, אַז בענעט איז געגט. זי האָט נישט געוואוסט אַז ער איז בלויז געשיידט פון זיין פרוי און אַז קיין גט וויל איהם מאַרגערייט נישט געבען.

זיי האָבען זיך בעקענט, זיי האָבען זיך בעפריינדעט, זיי האָבען זיך איינגעליבט איינער אינ׳ם אַנדערען.

ווען בענעט האָט ערפאַהרען, אַז דאָראָטהי ווייסט נישט, אַז ער איז נישט אין גאַנצען פריי, האָט ער איהר גלייך געשיקט אַ בריף און אויפגעקלערט די גאַנצע לאַגע. ער האָט איהר געמאַכט אַן אָנבאָט: זי זאָל ווערען זיין מעטרעסע. נישט מעהר און נישט ווייניגער!.. דאָראָטהי האָט צוערשט נישט געוואוסט, צי זאָל זי זיך פיהלען געעהרט אָדער בעליידיגט פונ׳ם פאָרשלאַג. זי האָט געבעטען צייט זיך איבערצולעגען. אם ענדע האָט זי איינגעווילליגט.

בענעט האָט איהר געגעבען צו פערשטעהען, אַז זייער „ראָמאַן" טאָר בשום אופן נישט שעדיגען זיין אַרבייט, זיין קאַריערע אַלס שריפטשטעלער איז פאַר איהם וויכטיגער ווי אַלץ אין דער וועלט. ער מוז אָהן אַ מאַן, וואָרט אַביסעל קאַלאַמוטנע אויפ׳ן אַנגעהן מיט זיין אַרבייט אומגעשטערט. ער האָט פון איהר געפאָדערט, אַז זי זאָל אונטער קיינע אומשטענדען נישט אויפגעבען די ביהנע.

א גאַנצען צעטעל פון „בעדינגונגען" האָט ער איהר דערלאַנגט, דער 55־יעהריגער ראָמאַנען־שרייבער צו דער 22־יעהריגער אַקטריסע. דהיינו: יעדען נאָכמיטאָג מוז ער זיך צולעגען שלאָפען אויף אַ דערהאַלבען שעה. מעג ברענען די וועלט. זי מוז זיין פּינקטליך און פּראָמפּט אין אַלע זאַכען. ער קען נישט דולדען מענשען וואָס פערשפּעטיגען זיך. ווען ס׳קומט דער זומער מוז ער מאַכען א רייזע אויף זיין יאַכט איינער אַליין, פאַר א מאָנאַט צייט. דאָס איז א נויטווענדיגקייט פאַר איהם, פאַר זיין טאַלאַנט.

בענעט איז געווען צופיל פערנומען מיט קליינִיגקייטען — און אויך מיט קליינגליכקייטען. ער איז געווען צו וועלטליך. ער האָט צופיל אָפּשיי געהאַט פאַר ערפאָלגרייכע מענשען. אַלע זיינע יאָהרען איז ער פערבליבען אַ מין „גייסטיגער אַלראַיטניק"...

דריי יאָהר איז דאָראָטהי געווען בענעט׳ס מעטרעסע. דעם פערטען זומער איז בענעט, ווי געוועהנליך, אַוועקגעפאָהרען אויף זיין יאַכט־שיף פאַר א שטיקעל צייט, איבערלאָזענדיג דאָראָטהי׳ן אין לאָנדאָן. אין א געוויסען טאָג האָט דאָראָטהי אויסגעפונען, אַז זי איז שוואַנגער. זי האָט איהם געשיקט א ראַדיאָגראַם. זיין באַלדיגער ענטפער איז געווען: „ס׳טוט מיר זעהר לייד. ס׳פרעהט מיך זעהר, מ׳ קעהר זיך גלייך אום און קום צוריק צו דיר".

„ס׳טוט מיר זעהר לייד, ס׳פרעהט מיך זעהר", אָט־דאָ האָט איהר דעם מאַנסביל אין בענעט׳ן און דעם מענשען אין בענעט׳ען...

„ס׳טוט מיר זעהר לייד". ער האָט זיך דערויף גאָרנישט געריכט. ער האָט פערשטאַנען, אַז ס׳וועט מוזען נעמען אַן עק צו דעם „מעטרעסע־צושטאַנד". ער האָט גלייך איינגעזעהען, אַז דאָראָטהי וועט זיך מוזען אַריינציהען צו איהם אין דער דירה, אַז דער „ראָמאַן" נעמט אָן אַן ערנסטען כאַראַקטער.

„ס׳פרעהט מיך זעהר". בענעט איז דאַמאָלס אַלט געווען אַרום 59 יאָהר. מיט זיין ערשטער פרוי האָט ער קיין קינדער נישט געהאַט. קינדער האָט ער אָבער שטאַרק ליב געהאַט, שטאַרק בעגעהרט. דערפאַר האָט ער דאָך געהאַט אַדאָפּטירט זיינעם א פּלימניק אַלס זיין זוהן, האָט איהם אויסגעהאַלטען מיט אַלדאָס בעסטעס. ס׳האָט איהם געפרעהט וואָס אויף דער עלטער וועט ער האָבען אַן אייגען קינד, אייגן פלייש און בלוט.

איידער בענעט איז זיך צוגאַנגען מיט זיין פרוי, האָט ער איהר פרייוויליג אָפּגעשריבען א העלפט פון זיין גאַנצען יעהרליכען איינקונפט. יעדע דריי מאָנאַטען האָט ער איהר אַריינגעשיקט א טשעק מיט פּינקטליך בריוועל...

דאָס לעבען — זאָגט בענעט — נאַרט אונז [...] אָפּ. דער לעבען טוט אונז אָפּ שפּיצלעך, אָפּטמאָל געמיינע שפּיצלעך... וואָס איהר זאָלט נישט אַרויסקריגען פון לעבען, בלייבט איהר צום סוף [...] אָב׳אָפּגענאַרטער... נישטאָ וואָס מקנא צו זיין; נישט וועמען מקנא צו זיין... דער מענש איז נישט קיין שכל׳דיגע בעשעפעניש, דעריבער איז נאַריש צו וואַרטען לעבען אויסשליסליך מיט׳ן שכל... איטליכער פון אונז בעשאַפט פאַר זיך אַן אייגען וועלטעל, וואו [...] זענען די הערשער... ס׳איז נישט נויטיג, אַז [...] מענש זאָל האָבען ערפאָלג אין לעבען, אום ער [...] גליקליך זיין. ס׳איז בלויז גענוג, אַז א מענש זאָל האָפען. א מענש קען זיך פיהלען גליקליך און [...] זיין א לא־יצלח אין די אויגען פון דער וועלט. וואָרום אין זיינע אייגענע אויגען איז דער לא־יוצלח נישט קיין לא־יוצלח. א קליין מענשעל איז צופרידען מיט קליינע ערפאָלגען; בלויז גרויסע נשמות פאָדערן גרויסע ערפאָלגען. דער וואָס האָט א פּראָסטען אַפּעטיט איז צופרידען מיט פּראָסטע מאכלים... אַל[...]

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט־, געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פריין
א ספּעציעלע וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

ניי׳ער פאלקסבלאט

[...]ונטאג, 3 [...]י׳ [...]בט תרצו

פעברואר

זון־אויפגאנג 6.54
זון־אונטערגאנג 4.24

[...]לכע שולען און תלמוד־תורות [...]רען בעשפייזונגס־אקציעס

[...] די פערטיילונגס־קאמיסיע פון די ענגלישע [...]־נדלער, בעט אלע פאוושעכנע שולען און [...]־תורות, וועלכע פיהרען ביי זיך א בעשפיי־[...]אקציע צו דעליגירען זייערע פארשטעהער, [...]ך דעם 5 פעברואר, 8 א זייגער אין אווענד [...]הלה־לאקאל.

די פארשטעהער ווערען געבעטען מיט זיך [...]נעהמען רשימות מיט די נעמען און אדרעסען [...] קינדער וואס בעקומען די שפייז.

[...]רצייט פון דער ארבייטער־[...]עוואלוציע אין עסטרייך

[...]) נעכטען, אינם יאהרצייט פון דער ארבייטער־[...]לוציע אין עסטרייך, האבען די היגע סאציא־[...]שע גרופירונגען איינגעארדענט א גרויסע אקא[...] אין דער „פילהארמאניע״.

[...]ם זענען געהאלטען געווארען רעפעראטען און [...] פארגעקומען א קאנצערט־טייל.

[...]ון נאמען פון דער בונדישער „צוקונפט״ איז [...]טרעטען דער ה׳ נוטקעוויטש. עס האט אויך [...]לטען א רעדע א פארשטעהער פון דער פוילערי־[...]וגענד פון „וויטשי״.

[...]ם איז בעשלאסען געווארען צו בעגריסען די [...]יכישע ארבייטער צום יאהרטאג פון זייער רע־[...]יע.

בײ די זאקען־ארבייטער

(א) נעכטען איז אין פעראיינס־לאקאל אויף נא־[...]ווישא גאס פארגעקומען א פערזאמלונג פון [...]קען־ארבייטער וועגען אננעהמען א שטעלונג [...]עם, וואס די זאקען־פאבריקאנטען האבען זיך [...]זאגט צו אונטערשרייבען א קאלעקטיווען אפ־[...], ווייל די נישט־ארגאניזירטע פאבריקאנטען הא־[...]א אפמאך נישט אונטערגעשריבען.

[...]ך א לענגערער און לייַדענשאפטליכע דיסקו־[...] איז בעשלאסען געווארען נאך אמאל ווענדען [...]ו די פאבריקאנטען וועגען אונטערשרייבען דעם [...]ך, און אין פאל פון מיסערפאלג, אונטערנעה־[...] ווייטערדיגע שריט, נישט אויסשליסענדיג א [...]יק.

[...]שטאכען א יודישען קצב

(א) אויף קאנטנא 90 איז בעפאלען און צו־[...]כען געווארען דער קצב זעליג שיערפינסקי [...] נאווא־זארזשעווסקא 10).

ער האט בעקומען 2 פיפע מעסער־שטעך אין [...] ברוסט, און פאגאטאוויע האט איהם אין א [...]רען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאליציי זוכט די בלוטיגע באנדיטען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־[...]ן: מ. קאצעפעקעוויטש זגערזשער 54), י. זונ־[...]וויטש (פעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און [...]אט (פושעיאוד 19), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער [...]), א. ריכטער און ב. לאבארא (11 ליסטאפאד [...] ריטער (קאפערניקא 26), קלאפטאווסקי (זשגאוו [...] 147).

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
דער שענסטער פילם, געלעכטער פון טרעה־רען. רעזשי פון דעם שעפער פון פילם „דער 7־טער הימעל״ א. ג.
די בחורים פון קריגס־פלאץ
אויסגעריסען א בלעטעל געשיכטע פון ווירקליכען לעבען, מיליאנען האבען דאס בעלעזען, מיליאנען האבען דעם פילם געזעהען. אין די הויפט־ראלן:
Frank Borzege, Luis Wilson
II
פרעכטיגע סעזאן־קאמעדיע אונט. נאמען:
„פירשטין אויף 30 טעג״
אין די הויפט־ראלען:
Sylvia Sidney, Garry Grand
אנהויב 4 נאכם. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

נעכטיגע פייערליכע אקאדעמיע

לכבוד דעם 100־יעהריגען געבורטס־טאג פון מענדעלע מוכר ספרים

דער קאמיטעט צו פייערן דעם הונדערט־יעהרי־גען געבוירען־טאג פון מענדעלע מוכר ספרים ביי דער געזעלשאפט „פריינד פון וויסענשאפטליכען אינסטיטוט״ האט נעכטען איינגעארדענט אין „טעא־טער „האזמאיטאשטשי״ א פייערליכע אקאדעמיע.

די אקאדעמיע, צו וועלכער ס׳איז געקומען א ריזיגער עולם איז אראפ מיט׳ן גרעסטען ערפאלג.

נאך דער ערעפנונגס־רעדע פון ה׳ ליזער לעווין און נאכ׳ן בעעהרען דעם אנדענק פון זיידען פון דער יודישער ליטעראטור, האט דער שריפטשטעלער אל־טער קאציזנע געהאלטען א זעהר שעהנעם רעפעראט וועגען מענדעלען און זיין שאפען. גרויס ערפאלג האט געהאט דער ריכטער משה בראַזאן מיט זיינע רעציטאציעס פון זיינע אייגענע צוויי לידער „קאפ־צאנסק״ און „מאסקעס״.

ה׳ י. מ. מאשקאוויטש האט געלייענט קאפיט־לעך פון זיידענס ווערק, וואס איז צוליב דעם פרעכ־טיגען לייענען אויפגענומען געווארען מיט שטורמי־שע אפלאדיסמענטען.

מיט גרויס ערפאלג איז צום סוף אויסגע־טרעטען די יודישע טעאטער־סטודיע מיט פראגמענ־טען פון „מסעות בנימין השלישי״ און דער שיר־כאר אונטער דער לייטונג פון דיר. פיוויש

נאוועליזירטער דעקרעט וועגען לאקאטארען־שוץ

(ווייטערדיגע אויסטייטשונגען)

לאקאלען, ארויסגענומענע פון לאקא־טארען־שוץ

א לאקאל, וואס בעשטייט פון מעהר ווי 6 צי־מערען איז ארויסגענומען פון לאקאטארען־שוץ, אבער נאר אין דעם פאל, אויב דער געמעבענער לא־קאל דינט אלס וואוינונג, קוים ווערט ער בענוצט דורך א שחול, אמט אדער אינסטיטוציע, בלייבט ער ווייטער יא אונטערן דעקרעט, דאס דירה־געלד ווערט אבער נישט רעדוצירט.

לאקאלען געשעפטליכע, וואס זענען געשטאנען ליידיג אין דעצעמבער 1935 און זענען שפעטער געדינגען געווארען אויך אויף אנ׳אונטערנעהמונג אפילו אויב זי וועט נעפיהרט ווערען אויפן סמך פון א 4־טע קאטעג. פאטענט ווערען ארויסגענומען פון לאקאטארען־שוץ.

אין צוזאמענהאנג דערמיט דארף מען טאקע אויפמערקזאם מאכען די אלע פערזאנען, וועלכע גיין איצט דינגען געשעפטס־לאקאלען אויף דעם אומ־שטאנד, אז זיי זאלען אונבעדינגט געדענקען צו שלי־סען מיט די ווירטסלייט קאנטראקטען און אין די קאנטראקטען מוז בפירוש אויסגעדרעט ווערען, אז די געדונגענע לאקאלען בלייבען אונטערן דעקרעט, אונאפהענגיג, וואסערע קאטעגאריע פאטענט ס׳וועט אויף דער געפיהרטער אונטערנעהמונג אויסגעקויפט ווערען.

דער זעלבער פארבעהאלט איז אויך גילטיג אר־ביטס־לאקאלען.

האנדעלס־לאקאלען, וואו ס׳ווערען געפיהרט אונטערנעהמונגען פון 3. אדער א העכערער קאטע־גאריע פאטענט, זענען ארויסגענומען פון לאקאטא־רען־שוץ.

דעסטגלייכען ווערען ארויסגענומען געשעפטס־לאקאלען, אין וועלכע ס׳געפינען זיך פאבריק־לאגע־רען אויפן סמך פון רעגיסטריר־קארטע.

ביים ארויסנעהמען אדער איבערלאזען אונטער־לאקאל־שוץ א האנדעלס־לאקאל איז נישט מאסגע־בענד די אויסגעקויפטע קאטעגאריע פאטענט. נאר ס׳דעציזירט די קאטעגאריע, וועלכע האט געדארפט אויסגעקויפט ווערען אדער ריכטיגער געזאגט, צו וועלכער קאטעגאריע אזא אונטערנעהמונג ווערט לויטן געזעץ צוגערעכענט.

כאראקטער פון לאקאל

אויב נעמען אדער צוזאמען מיט א וואוינונג געפינט זיך אנ׳אונטערנעהמונג ווערט דער כאראק־טער פון לאקאל בעשטימט לויטן אפמאך אחער לויט דער בעשטימונג פון לאקאל.

ווי באלד אין א געוועלב געפינט זיך א געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציע ווערט דער לאקאל בע־טראכט פאר א האנדעלס־לאקאל. ס׳ווערט אין אזא פאל רעדוצירט דאס דירה־געלד מיט 10 פראצענט.

קוים געפינט זיך אבער אזא אינסטיטוציע אין א לאקאל בעשטימט אויף א וואוינונג, ווערט דער לא־קאל בעטראכט ווי א וואוינונג, ס׳ווערט דאן רעדו־צירט 15 פראצענט פון דירה־געלד.

פארצימערען, קארידארען, ווערעטרעס, באר־צי־מערען, אלקירלעך, צימערען פאר דינסטען ווערען נישט בעטראכט פאר צימערען ביים פעסטשטעלען די צאהל צימערען פון א וואוינונג.

אפמאכען

אפמאכען אפילו אויף ארבייטס־לאקאלען גיל־טען. ממילא אונטערליגען זיי נישט קיין רעדוקציע פון דירה־געלד, זאגאר כאכן אפלויף פון דער גע־שלאסענער צייט.

אין נייע הייזער, וועלכע געהערען צו דער מלוכה, אדער עפענטליכע אינסטיטוציעס (מאגיסטראט, זופ״ א. אז. וו.) איז די רעדוקציע יא חל אבער בלויז אויף די וואוינונגען און נישט אויף קיין געשעפטס־לאקאל.

יודישע אבאנענטען פון ראדיא

דארפען פערלאנגען אודיציעס אין דער יודישער שפראך

אין די תשובות אויף דער אנקעטע פון דער לאדזער ראדיא־סטאציע

די פוילישע ראדיא־סטאציע האט אונטערגע־נומען א זעהר נוצליכע איניציאטיוו, ס׳איז נעהמ־ליך אויסגעשריבען געווארען אנ׳אנקעטע צווישען די ראדיא־אבאנענטען און ראדיא־צוהערער וועגען דעם וואס איינעם געפעלט אין פראגראם פון פוי־לישען ראדיא, און וואס אנ׳אנדערער געפעלט נישט; וואס איינער וואלט געוואלט, אז אין פראגראם זאל פערגרעסערט ווערען און וואס זאל פערקלענערט ווערען און וואס פארא נייעסען בכלל מ׳זאל אריינ־פיהרען אין דעם דאזיגען גרויסען פראגראם.

די איניציאטיוו איז באמת א וויכטיגע די דירעקציע וועט נאכ׳ן בעקומען די אנקעטע־ענט־פערען האבען א קלאהר בילד וועגען דעם וואס די ראדיא־צוהערען וואלטען געוואלט הערען דורכ׳ן ראדיא, כדי די דירעקציע זאל זיך קענען דערצו צופאסען.

מיר ווייסען נישט גענוי וויפיל יודישע ראדיא־צוהערער און וויפיל ראדיא־אבאנענטען דער פוילי־שער ראדיא האט. אבער ס׳איז קלאהר אז דער פראצענט איז א זעהר בעדייטענדער, ס׳איז אויך קלאהר, אז די יודישע אבאנענטען בעקלאגען זיך זעהר אפט, און דאס מיט רעכט. פארוואס ס׳ווערען נישט בעריקזיכטיגט די פאדערונגען פון דער יודי־שער בעפעלקערונג וועגען אריינשטעלען אין ראדיא־פראגראם מינדעסטענס א שעה אין דער וואך יודישע קאנצערטען, רעציטאציעס, פעליעטאנען, פרעלעק־ציעס אדער פארשטעלונגען אין דער יודישער שפראך, די יודישע אבאנענטען האבען דאך זיכער דאס רעכט צוזא פאדערונג ארויסצושטעלען און קע־נען רעכענען, אז זי וועט בעריקזיכטיגט ווערען דורך דער דירעקציע.

איצט קען געגעבען ווערען די געלעגענ־הייט דער דירעקציע פון פוילישען ראדיא, אז זי זאל זיך בעקענען מיט די פאדערונגען פון דער יודישער בעפעלקערונג מכח דעם דערמאהנטען ענין, יעדער יודישע אבאנענט דארף ענטפערען אויף דער אנקעטע און ארויסזאגען זיין פערלאנג.

א ליבע־טראגעדיע

ער איז זי חושד אין פערראט און שיסט אין איהר

(א) דער 26־יאהריגער קאזשימיעזש גיסגיער (פון שאפענא 4) איז א לענגערע צייט אנגעגאנ־גען אלס א חתן פון דער 20־יאהריגער ארבייטע־רין אירענא ציגדלער (פון ספאצערא וועג 13).

לעצטענס האט ער זי אבער אנגעהויבען חושד צו זיין, אז זי פערראט איהם, און ער איז אין אייפערזוכט דערגאנגען אזוי ווייט, אז, ער איז נעכטען צו איהר געקומען, זי ארויסגערופען אויפ׳ן קארידאר, און אויסגעשאסען אויף איהר 2 קוילען.

איין קויל האט איהר געטראפען אין האנד און אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגע־פיהרט אין שפיטאל.

דער שיסער איז ענטלאפען און בעהאלט זיך אויס.

דער שלאג האט געטראפען...

לאדזער „ארויסגעבער״ ארעסטירט אין ווארשא

(א) אין ווארשא זענען ארעסטירט געווארען: דאס לאדזער פאר־פאלק קאזשימיעזש - איגנאצי און בראניסלאווא ליבהאך, ווי אויך זייער ווארשאווער שותף יעזשי גראבינסקי, וועלכע האבען אונטערן אויסרייד, אז זיי געבען ארויס א צייטונג „שלא־קיעם פאלסקי״, אויסגענארט גרויסע סומען געלד ביי פערשיעדענע לייכטגלויביגע פערזאנען אין די דרום־וואיעוואודזשטוועס, ווי אויך אין ווארשא און דער סביבה.

די אויספארשונג איז איבערגעשיקט געווארען קיין לאדז, וואו די ליבראב׳ס זענען אויך נישט גע־זעסען מיט פערלעגטע הענט...

פערמשפט די מערדער

פונ׳ם זדונסקא־וואליער גימנאזיאל־דירעקטאר

(א) דאס קרייז־געריכט האט אין שעראדז פער־משפט די מערדער פונם דירעקטאר פון דער זדונ־סקא־וואליער גימנאזיום, בירנאנסקי אויף פאלגענ־דען אופן:

יוזעף גראבאווסקי — 8 יאהר טורמע; בראנים־לאוו מאלינאווסקי — 6 יאהר טורמע; נאטאליא סאביערייסקא — 3 יאהר טורמע, יוזעף בארטשינ־סקי איז מחמת׳ן מאנגעל אין בעווייזען פרייגע־שפראכען געווארען.

די פערמשפט׳ע האבען אויך פערלוירען זייערע בירגער־רעכט אויף 10 יאהר צייט.

געשלעגען און מעסער־שטעכערייען

(א) פאגאטאוויע האט נעכטען ערטיילט ערשטע הילף די קרבנות פון פערשידענע געשלעגען און מעסערשטעכערייען:

אויף ווראבלא גאס 19, סטאניסלאוו קוניעצקי׳ן, יאן דודעק׳ן, וועלכער האט זיך צוריקגעקעהרט פון א „זאבאווע״ אויף ווידזעוו.

אויף סקלאדאווא גאס, סטעפאן בארטאשיק.

אויף וואולטשאנסקא 232 פיאטר רוזשאנאווסקי די ערשטע צוויי האט מען געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

זעלבסטמארד

(א) אויף מאסארסקא 51 האט זיך, מחמת ארומ־קריגערייען אין דער משפחה, גע׳סמ׳ט מיט זאליד וואסער די 24־יאהריגע העלענא מאזורעק.

אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגע־פיהרט אין שפיטאל.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12־234
נעהמט אן פון 8–11 פארם. און פון 6–9 אוונט
ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 02־238
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אוונט.

טעאַטער „ראָזמאַריטשאַשטשי"
ציגעל-גאַס 27
דיר. דוד צעלמייסטער.
בילעטן צו בעקומען פון 11–2 און פון 5 נאָכמ. ביי דער קאַסע.

געלעכטער!!! נאָך האָט איהר די געלעגנהייט!!!
היינט 9 אווענט
פון 54 גר. ביז 2 ז. 1-טע רייה

יצחק נאזשים'ס פריילעכע סאַטירע צום 66-טן מאָל
תל=אביב
שטאַרקע פאַרבעסערונגען צו דער נייער פרעמ'ערע „סערטיפיקאַטן"

גוט מאָרגען!

דער „וועט-לויף" צווישען צוויי כוואַליעס...

צי ווייסט איהר, רבותי, אז די טעג איז פאָרגעקומען א זעהר אינטערעסאנטער וועט-לויף?

ווער ס'זענען געווען די לויפערס? נישט קיין ספאָרטלער, נאָר... כוואַליעס. פון איין זייט איז געלאָפען א פראָסט-כוואַליע און פון דער אַנדערער זייט — א היץ-כוואַליע.

האָט מאַכט דער „וועטער-נביא" געשלאָגען אַליאַרם:

„עס הערנענטערט זיך צו אונז א פראָסט-כוואַליע. אויב די כוואַליע וועט אָנקומען, וועלען מיר האָבען מוראַ'דיגע פרעסט".

איבערגעבענדיג דעם קאָמוניקאַט, זאָגט דאָס ווייב צו איהר מאַן, דעם וועטער-נביא:

— חכם מיינער, און וואָס וועסטו טון, אז די כוואַליע וועט אונטערוואַגס חרטה-האָבען און פערקירעווען דעם רישעל אין א זייט, אָדער זי וועט ערגעץ שטעקען בלייבען?

האָט זיך דער „נביא" פערטראַכט, וואָס טוט מען? און היות ווי קיין גאַנצער נאַר איז ער נישט (א האַלבער נאַר איז א גאַנצער נביא) האָט ער געפונען אַן עצה, און דער זעלבען טאָג האָט דער „נביא" געגעבען צו וויסען די ראַדיאָ-הערער:

— פאַנאָוויע, מיר האָבען אייך היינט אָנגעזאָגט א ביטערע בשורה, אז ס'געהט א שטאַרקע פראָסט-כוואַליע קיין פוילען. איצט, קאָנען מיר אייך אָנזאָגען א גוטע בשורה, א חוץ די פראָסט-כוואַליע, געהט פון אַן אַנדערער זייט — א היץ-כוואַליע. איצט איז נאָך א פראַגע, וועלכע כוואַליע ס'וועט פריהער אָנקומען. וואָרום ביידע כוואַליעס געהען מיט א געוואַלדיגער שנעלקייט, וועט פריהער אָנקומען די פראָסט-כוואַליע וועלען מיר האָבען א קנאַקעדיגען ווינטער. וועט אָבער די היץ-כוואַליע איבעריאָגען, וועלען מיר חמשה-עשר בשבט געהען „דאָ פיגורי" און אין מיטען שבט וועט מען פאָהרען אויף זומער-וואוינונג, און זיך בראָטען אויף דער פליאַזשע...

— נביא מיינער — האָט ווידער דאָס ווייב איהם איבערגעשמועסט — וואָס הייסט דו געהסט און מאַכסט אין מיטען ווינטער — זומער? די קוירה-לען-סוחרים וועלען דאָך דיך דורס זיין? און וואָס וועל איך טון מיט מיין נוריקען-פאַלטען?

האָט זיך דער „נביא" ווידער פערטראַכט און צום סוף איז איהם איינגעפאַלען א גליקליכער געדאַנק. אין אָווענד האָבען די ראַדיאָ-הערער געהערט די ווערטער פון נביא:

— „מיר האָבען אייך היינט געמאָלדען וועגען די צוויי כוואַליעס, וואָס יאָגען זיך, אז ס'איז נאָך נישט בעוואוסט, וועלכע כוואַליע ס'וועט „דאָגוישען" צו קומען פריהער; איצט מעלדען מיר אייך, אז ביידע כוואַליעס, די פראָסט-כוואַליע מיט דער היץ-כוואַליע האָבען זיך ביידע צוזאַמענגעטראָפען, ס'איז פאָרגעקומען א „פערביטערטער קאַמף", און דער סוף איז געווען, אז ביידע כוואַליעס האָבען זיך צוזאַמענגעגאָסען, און ס'איז געקומען צו א פשרה; נישט ווינטער, נישט זומער — נאָר סתם פלאָטע".

אָלזאָ, ס'בלייבט... א פלאָטע!

ווי איהר זעהט, רבותי, איז די טעג פאָרגעקומען א „וועט-לויף" צווישען צוויי כוואַליעס, צוזאַמען מיט א „מלחמה" צווישען דעם „וועטער-נביא" מיט זיין ווייב.

אפי' איהר זאָגט, אז איצט זענען שוין קיין נביאים נישטאָ!

אַב—נעק

פעראָרדנונגען און ציירקולאַרען

בעפרייען אַן'אַרעסטאַנט מיט א בעדינג

נאָכן אָפזיצען צוויי דריטעל פון א שטראָף מינג דעסטענס אויף א יאָהר קאָן מען ביי גוטע אויפפיהרונג בעפרייט ווערען. ס'ווערט דאַן בעשטימט א טערמין אין משך פון וועלכען מ'טאָר ווידער נישט בעגעהן קיין פערברעכען, ווייבאַלד מ'בעגייט יאָ א פערברעך, ווערט די הנחה צוריקגעצויגען און מ'מוז אָפזיצען דעם בעקומענעם טערמין.

ס'גייט אָבער אין דעם אז דער נייער פערברעך דאַרף נישט דווקא זיין פון זעלבען כאַראַקטער, ווי דער בעשטראָפטער, נאָר יעדער פערברעך קאָן גורם זיין פאַרן פערמשפטען די דערמאָהנטע פאָלגען.

אינדוסטריע שטייער.

ביי א הורט געשעפט פון א געוויסען אַרטיקעל מעג זיך געפונען א רעפעריר ווערקשטאַט אָהן א בעזונדערען פאַטענט.

דאָס בלויזע אַרענדירען א פרוכטען-גאָרטען פאָדערט נישט קיין פאַטענט ערשט דער פערקויף פון די פרוכטען אונטערליגט א געהעריגע בעשטייערונג.

פרעסע - געזעצען

א פערלעגער טראָגט פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר נישט אָפדרוקען א צוגעשיקטע הכחשה אַפילו, ווען זי איז נישט איבערגעגעבען געוואָרען פערזענליך דעם פערלעגער, נאָר זי איז דערהאַלטען געוואָרען אין פערלאַג.

שוץ פון אַ בעאַמטען

א בעאַמטער געניסט פון א ספעציעלע רעכטליכע שוץ, בעת ערפילען זיינע דינסטליכע פליכטען.

די לאַגע אין דעם פרט ענדערט נישט אַפילו, ווען א סעקוועסטראַטאָר, וועלכער געהער נישט צום זעלבען פינאַנץ-אַמט, פיהרט אויס אַן עקזעקוציע.

אויסשטרייכען אַ שטראָף

די הנחה, אז נאָכ'ן אָפלויף פון א בעשטימטען טערמין ווערט אויסגעשטראָכען פון שטראָף-רעגיסטער אַן'אַרויסגעגעבענער אורטייל האָט נישט קיין אָנווענדונג צו שטראָפען פאַר בעגאַנגענע פינאַנץ-פערברעכענס.

שטייערן פון נישט פערבויטע פלעצער.

נישט סתם א פלאַץ, אויף וועלכען ס'וואַקסען עטליכע פרוכט בוימער איז בעפרייט פון שטייער פון נישט-פערבויטע פלעצער, בעפרייט פון דאָזיגען שטייער זענען נאָר די פלעצער אויף וועלכע ס'זענען איינגעאָרדענט ראַציאָנעלע פאַרקען און סעדער.

פעראַנטוואָרטליכקייט פון די פערזיכערונגס - אַנשטאַלטען.

לויטן אַרטיקעל 145 פון נייעם התחייבות'ן קאָדעקס טראָגען די סאָציאַלע פערזיכערונגס אַנשטאַלטען פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר שלעכט היילען די פערזיכערטע.

פוילישע רייזע-ביוראָ
„אָרבּיס"
אין לאָדז, פעטריקאָווער 18
טעל. 249-33 און 249-40. מעווא.

די ביליגסטע רייזעס
קיין פאַלעסטינאַ
אויף פורים, פסח
און אויף לעוואַנטישע ירידן

הנחה, נאָרמאַלע און בילעטען אין שלאַף-וואַגאָנען אויף די פוילישע און אויסלענדישע באַהנען.

קופּט-פליה בילעטען קיין בערלין

שיף-קאַרטען אויף אַלע ליניעס

הנחה-פּעסער קיין טשעכאָסלאָוואַקיי, יוגאָסלאַוויען און אונגאַרן

הנחה - בילעטען קיין ברִיסעל, פּאַריז און לאָנדאָן
יעדען מיטוואָך און שבת

אויספלוג קיין לאָנדאָן און בירמינגהאַם אויף די בריטישע ירידן פון 15 פעברואַר ביז 26 פעברואַר 1936. פּרייז פון 510 זל. איינשרייבונגען ביז'ן 5 פעברואַר 1936

2 אויספלוגען נאָך וויען
9-טען פעברואַר פון זל. 95.
איינשרייבונגען ביז'ן 3-טען פעברואַר.

פון דער פּראָווינץ

קאַלאַ.

אַ ממזר'ל אַ קרבן פון ראַסען-פּ[...] אומריינינקייט.

אין היגען קריסטליכען פינדעל-הויז געפינט [...] א קינד, וואָס שטאַמט פון א מוטער, א דינסט[...] סע און א פאָטער א יודישען קצב-געזעלען. [...] ליך פיהרט זיך אַזוי, אז אַן'אַריינגעגעבען [...] האַלט זיך נישט לאַנג אין דערמאָנטען פינדעל[...] ס'קומען אָהער פון דער גאַנצער סביבה פּ[...] ליכע קינדערלאָזע פאַמיליעס און נעמען אַרוי[...] בע היימלאָזע קינדער צו דערציהען.

אַמאָל האָט מען זיך איבער אַזאַ „יודיש" [...] ממש געריסען, פאַר דער גרעסטער מצוה האָ[...] פרומע פריצה'טעס אָדער די שטאָטישע ליקע[...] האַלטען צו ברענגען אַזאַ פערבלאָנדזשעטע נשמ[...] בכנפה הצלם.

איצט זענען אָבער אָנגעקומען אַנדערע צ[...] יודיש בלוט איז געוואָרען א „קרעציגע" ס[...] קיין לייטישער גוי וועט זיך נישט וואַגען דער[...] צוריהרען. בלאָנקעט זיך נעבעך אַרום דאָס [...] שוין באַלד א יאָהר אין פינדעל-הויז און ע[...] אויף זיך נישט אויסגעפינען קיין אַמאַטאָר. מ'[...] עס שוין זאָגאַר איינינגע מאָל אַרויסגענומען פון [...] דעל-הויז אָבער יעדעס מאָל אָבער, ווי די אַהי[...] מערישע משפחות האָבען זיך נאָר דערוואוס[...] אין די אָדערן פון בעשעפענישעל פליסט „פּעה[...] רייניגט" בלוט, האָבען זיי באַלד צוריקגעשי[...] רחמנות נעבעך אויף א ממזר'ל...

פּ. וואָלקאָוויט[...]

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 3-טען פעברואַר

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטע, 7.20 ידיעות [...] אינפאָרמאַציעס, 8 אוידיציע פאַר שולען, 11.57 [...] סיגנאַל. 12.03 ידיעות, 12.15 מוזיק, 1.25 [...] שאַפט 1.30 פּליטען, 3.12 לאַדזער בעריכט, 3.15 [...] פּאַריז, 3.20 וואַרשאָווער בערזע, 3.30 קאָנצערט [...] פּליטען, 5 שמועס, 5.20 פּאָעזיע, 5.25 קאָנצערט [...] שמועס 6 אָפּערן-לידער, 6.45 פּליטען, 7.20 רעקלאַ[...] קאָנצערט. 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער שמועס, 8 [...] ביייזשע אוידיציע, 8.30 פּליטען, 8.45 אָווענד-יד[...] 9 קאָנצערט, 9.30 ליטעראַרישער אָווענד. 10 [...] שער קאָנצערט געווידמעט דער פּוילישער מוזיק [...] ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11.05 טאַנץ-מוזיק.

פון פוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פוילישען טעאַטער ווערט [...] און מאָרגען 7.30 אָווענד געשפּילט שעקספּיר'ס קאָמ[...] „פּאַטקראָמיעניע זלאָשניצי".

אויפן דערנער-וועג

שפּאַנענדער פּענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן

25)

— בעגרינדעט אייער ערקלערונג — פאָדערט דער פאָרזיצער אויף דעם אַדוואָקאַט.

— אויף דער פאָטאָגראַפיע זעהט מען טאַקע העקאַילאַ'ן, אָבער די טרעפּ פון גענעראַל-שטאַב און דער פראַנט זענען צוגעשטוקעוועט. איך בין דערין טיף איבערצייגט, און אויך יעדער איינער קאָן זיך דערין איבערצייגען!

— דער פערטיידיגער, איבערצייגונג איז נאָך נישט קיין פעסטשטעלונג! — רופט רעדל אויס אַנ'אויפגערעגטער, — איך ערקלער, אַז דער הער אַדוואָקאַט האָט דאָ געמאַכט א בלבול אויף א רעגירונגס-פאָרשטעהער און איך פאָדער, אַז מ'זאָל איהם ציציהען דערפאַר צו פעראַנטוואָרטליכקייט. אייער ערקלערונג, הער אַדוואָקאַט, איז א אונגערהערטע... איך וועל אייך...

רעדל איז אַזוי אויפגערעגט, אַז ער קאָן אויס ווייטער נישט רעדען. ער ציטערט אינגאַנצען פאַר כעס. דער פאָרזיצער בעט איהם זיך צו בערוהיגען, אָבער רעדל סטראַשעט מיט דער פויסט אין דער זייט פון אַדוואָקאַט.

— דער אַדוואָקאַט ערקלערט דאַן:

— איך פאָדער אַרויסצורופען אַ פאָטאָגראַפיען עקספּערט.

רעדל בייסט זיך די ליפען פאַר אויפרעגונג. ער איז שטאַרק צעוודערט. ער בעמערקט אַפילו נישט, ווי ער לאָזט אַרויס די בלייפעדער פון דער האַנט... אַן'אָפיציר וואָס געפינט זיך לעבען איהם הויבט זי איהם אויף.

מ'הערט אויס דערווייל אַנדערע עדות. זיי טראָגען אָבער נישט אַריין קיין שום נייעס. פּלוצלינג שטעלט זיך אויף רעדל און ערקלערט מיט אַ שאַרפער שטים:

— איך האָב בעקומען ידיעות, אַז העקאַילאַ האָט אויך געהאַט מיטהעלפער. מיר זענען נאָך דערווייל נישט בעוואוסט די נעמען פון די דאָזיגע מיטהעלפער. איך דאַרף דעריבער אָנהויבען א נייע אויספאָרשונג, די מיטהעלפער, וואָס האָבען

קאַילאַ האָט געהאַט, וועלען שוין יאָ בעוויזען, צי דער בעשולדיגטער האָט פערקויפט דעם מאָביליזאַציע-פּלאַן, אָדער נישט.

— אויב אַזוי, — ערקלערט דער פּראָקוראָר, — לעג איך פאָר אָפּצולעגען דעם פּראָצעס, כדי צו פערענדיגען די אויספאָרשונג.

— איך בין געגען אָפּלעגען דעם פּראָצעס — איז דער פערטיידיגער נישט איינפערשטאַנען מיט'ן פּראָקוראָר.

אָבער דאָס געריכט בעשליסט דעם פּראָצעס אָפּצולעגען.

אויף רעדל'ס געזיכט איז צו בעמערקען צופרידענהייט... ער שמייכעלט און דריקט דעם פּראָקוראָר די האַנט.

— העקאַילאַ וועט זיך שוין מעהר נישט אַרויסדרעהען, — זאָגט ער. — איך וועל אייניכען האָבען נייע בעווייזען געגען איהם. —

אָבער ס'איז נישט אַזוי לייכט צוגעגאַנגען מיט די „נייע בעווייזע". רעדל האָט זיך מיט אַלע מעגליכקייטען געסטאַרעט אויסצוגעפינען נייע עדות וועלכע זאָלען דיסקרעדיטירען העקאַילאַ'ן. ער האָט געבראַכט עטליכע פאָטאָגראַפיעס פון די פּלענער, וואָס העקאַילאַ האָט פערקויפט צו די שפּיאָנען-פּראַצענטניקעס. ווי אַזוי האָט ער בעקומען די דאָזיגע פאָטאָגראַפיעס?

רעדל האָט ערקלערט, אַז די דאָזיגע פאָטאָגראַפיעס האָט ער בעקומען פון זיינע פערטרויאונגס-מענער אין וואַרשע, מיט איין וואָרט — דער פּעהיגער שעף פון די עסטרייכישע מיליטערישע שפּיאָנען האָט אַלץ געטון, כדי צו בעווייזען העקאַילאַ'ס שולד אין דעם סקאַנדאַל מיט'ן מאָביליזאַציע-פּלאַן.

איינמאָל איז רעדל געקומען צו האַבערדיצ'ן און ערקלערט:

— הער פּראָקוראָר, איך האָב פאַר אייך אַ וויכטיגע נייעס.

— וואָס אַזעלכעס?

—שטעלט אייך פאָר, איך האָב געפּאַקט איינע[...]

פון העקאַילאַ'ס מיטהעלפער.

— ווער איז ער אַזעלכער?

— דאָס איז דער מיליטערישער קאָמענדאַנט פון סטאַניסלאַוואָוו, פאָן ווינצקאָווסקי.

— וואָס רעדט איהר? איהר האָט בעווייזען?

— הער פּראָקוראָר, די בעווייזען זענען ווי אויף דער האַנט. פערשטעהט זיך, אויפ'ן גרונד פון פערטרויליכע ידיעות. אָבער, הער פּראָקוראָר, ווינצקאָווסקי מוז גלייך אַרעסטירט ווערען.

צומאָרגענס איז אין ווינצקאָווסקי'ס קאַבינעט אַריינגעקומען זשאַנדאַרמעריע און איהם אַרעסטירט.

— גאָט מיינער, פאַרוואָס? — איז ווינצקאָווסקי בלאַס געוואָרען.

— אַ בעפעהל פון וויען. מיר ווייסען נישט, — האָט געענטפערט דער זשאַנדאַרמעריע - פּאָלקאָווניק, וואָס איז איהם געקומען אַרעסטירען.

אין דעם זעלבען טאָג פון ווינצקאָווסקי'ס אַרעסט זענען קיין סטאַניסלאַוואָוו אַראָפּגעקומען רעדל, האַבערדיץ און דער מיליטערישער דאָקטאָר זעלינער. זיי האָבען גענומען ווינצקאָווסקי'ן אויף אַ פערהער.

— מיינע הערען, איך הויב נישט אָן צו וויסען פון קיין שום זאַך! — האָט ווינצקאָווסקי זיך גענומען שווערען און צלמ'ען. — דאָס מוז זיכער זיין אַ מיספערשטענדעניש. ווי קענט איהר גאָר גלויבען, אַז איך זאָל פעהיג זיין אויף אַזאַ זאַך. איך האָב מיט העקאַילאַ'ן קיינמאָל נישט געהאַט קיין שום שייכות.

— הער מאַיאָר, איך בעט אייך, — האָט רעדל געזאָגט מיט אַ קעציש-ביטערער שטים, — מאַכט נישט קיין אָנשטעל... איך האָב די קלאָרסטע בעווייזען, אַז איהר פערנעמט זיך מיט שפּיאָנאַזש. טאָ צו וואָס טויגען מיר אייערע שבועה?...

— גאָט מיינער, דאָס איז דאָך אַ בלבול! — האָט ווינצקאָווסקי אויסגערופען און געציטערט אינגאַנצען פאַר שרעק.

— אַלזאָ, איהר זייט זיך מודה, צי נישט? — האָט האַבערדיץ געפרעגט. — עס פּאַסט נישט פאַר אַן'אָפיציר, צו זיין אַזאַ טרוס, ווי איהר זייט!

— אָבער גאָט אין הימעל, ווי אַזוי קאָן מען זיך מודה זיין אין זאַכען, וועלכע מ'איז נישט בעגאַנגען? — איז ווינצקאָווסקי נאָך אַלץ געווען פערצווייפעלט און זיינע אויגען זענען איהם שיער [...] שרעק.

— הער מאַיאָר, — האָט רעדל בעמ[...] מיט אַ שטעכעדיגען טאָן, — איך מוז אייך מ[...] אַ קאָמפּלימענט: איהר שפּילט אייער ראָל [...] געצייכענט...

ווינצקאָווסקי האָט זיך געהאַלטען ביי [...] ער ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען און — אַ[...]

— מען דאַרף גלייך דורכפיהרען אַ רע[...] ביי איהם אין דער וואוינונג, — האָט רעדל [...] געלעגט, — די רעוויזיע וועט שוין אַלץ בע[...]

— נו, געוויס, — האָט האַבערדיץ בע[...] טיגט.

אַלע דריי זענען צוזאַמען מיט עטליכע [...] דאַרמען, אַוועק אין ווינצקאָווסקי'ס וואוינונג [...] אין דער וואוינונג האָבען זיך געפונען ווי[...] קאָווסקי'ס פרוי, זיין זעקס-יעהריג טעכטערל [...] די גובערנאַנטין פון קינד.

— אַ רעוויזיע, ביי מיר אין וואוינונג אַ [...] וויזיע? — האָט די פרוי פערבראָכען מיט די ה[...]

— זאָגט מיר, פאַרוואָס איז מיין מאַן געווי[...] אַרעסטירט? וואָס קומט דאָ פאָר? דאָס איז [...] שרעקליך!

— אייער מאַן ווערט בעשולדיגט אין [...] פערראַט! ווייסט איהר וואָס דאָס הייסט? — [...] זיך רעדל גענומען רייצען מיט דער פערצווי[...] טער פרוי. — ער וועט מוזען איצט ליידע[...]

די פרוי האָט אַ צעבראָכענע און דערשלאָ[...] זיך אַראָפּגעלאָזט אויף אַ שטוהל, איהר זעקס-[...] טעכטערל איז צו איהר צוגעגאַנגען און געפ[...]

— וואָס איז דיר, מאַמאַ? פאַרוואָס [...] אַזוי טרויעריג?

— גאָרנישט, גאָרנישט, — האָט זי געענטפ[...] — שפּיל זיך ווייטער...

— נעהמט צו זיך דאָס קינד, — האָט זי [...] בעטען די גובערנאַנטין.

דערווייל האָט זיך אָנגעהויבען די רע[...] מ'האָט געזוכט אין אַלע ווינקעלעך, אין אַלע [...] אין די בעטען, אין ווינצקאָווסקי'ס שרייב[...] רעדל האָט געהייסען אויפטרענען דאָס ב[...] וואַנט און זוכען אין די פעדערן. די זשאַנדאַ[...] האָבען אַרויסגעריסען די קאַפּלעס פון די אויו[...] אויפגעריסען ברעטער פון דער פּאָדלאָגע, אָבער [...] ערגעץ האָט מען קיין שום פערדעכטיגעס [...] געפונען.

(פאָרטזעצונג קומט).

ספארט-בעוועגונג

[ע]רשטער אנגריף

[...] אלע סמנים זעהט עס אויס, אז אין דער [...] ספארט-בעוועגונג ווערט געמאכט דער [...] אנגריף אויף דער יודישער ספארט-אר־[...]

[...] מיר זעהען דאס נאך נישט אין די אפי־[...] ספארט־אינסטאנץ, אבער מיר פיהלען שוין [...] אינספיראציעס אנצוהויבען דעם אנגריף [...] גאנצער ליניע.

[...] אויס ווי פון פערשידענע זייטען האט [...] געווארט אויף א געלעגענהייט צו מאכען [...] ,און די געלעגענהייט איז באלד [...]

[...] האבען איבערגעגעבען האט דער וועלט־ [...] „מכבי“ זיך געווענדעט צום מלוכה'שען [...] פיזישער ערציהונג און מיליטערישער [...] וועגען דעם, אז די עווענטועלע יו־ [...] קאנדידאטען, וועלכע ווערען גענומען אין [...] ארויסצוטרעטען אין דער פוילישער רעפ־ [...] אויף דער בערלינער אלימפיאדע, זא־ [...] ווערען פון דער דאזיגער פליכט, [...] פון אזא ווענדונג זענען איבריג צו אי־ [...], צי איז דען מעגליך, אז א יוד זאל מיט [...] געוויסען קענען פאהרען צו אזא ערנסטע [...], ווי ס'איז די ספארט-אלימפיאדע, מיט [...] געוויסען און א רוהיגען געמיט, דארט וואו [...] בעהאנדעלט ווי קנעכט אין דער צייט [...] „פאנשטשיזנע, נאך ערגער. נאך פיל [...] קיינער קען דאך אונז ווירקליך נישט צוויננ־ [...] מיר זאלען זיך בויגען פאר דער בייטש, [...] קמייסט אונז, ס'איז דאך דוכט זיך קלאהר [...] טאג.

[...] וועלען זיך דא נישט בעשעפטיגען מיט [...], וועלכען ס'האט געגעבען דער מלוכה' [...] פאר פיזישער ערציהונג, אבער באר די [...] פון וועלט-פערבאנד „מכבי“ האט שוין [...] די געלעגענהייט פערשידענע נישט געבעטע [...] „פריינד“. אז זיי זאלען פון איהר ציהען [...] בהתעצגן. פון אלע זייטען האבען פערשידענע [...] ציישונגען מיט דעם קראקאווער „אילוסטרא [...] קורער“ אויפגעהויבען אן'אלארם. מ'האט [...] שרייען, אז דער וועלט-פערבאנד „מכבי“ [...] מלוכה אין א מלוכה. אז די יודישע פער־ [...] וועלכע געהערען צו די לאנדעס-פערבאנדען [...] פוילישער ספארט-בעוועגונג געהערען גלייך [...] „מכבי“-פערבאנד און צו דעם דארף [...] ווערען א סוף.

[...] ווייסען מיט וואס עס שמעקט אזא אקציע [...] דער ערשטער אנגריף אויף דער זעלבסט [...] פון דער יודישער ספארט-בעוועגונג, [...] זיכער, אז נאך דעם דאזיגען ערשטען אנגריף [...] קומען ווייטערדיגע ביז יועגען דעם יוע־ [...] אריינטראגען ווערען פארשלאגען אויף די [...] פון די ספארט-פערבאנדען, מ'וועט [...] וועגען דעם, איינמאל און נאכאמאל און [...] וער ווייסט?...

[...] פערשטעהט זיך, אז די יודישע ספארט-בעוועג [...] נישט שבעל רעזיגנירען, זי וועט קעמ־ [...]

מפלה פון א נאצישען אלימפיאדע-פירער
לעוואלד ווערט בעזייטיגט פון אמט

בערלין. ד״ר טעאדאר לעוואלד, דער פאר־שטעהער פון די נאצישע ספארטלייט, וועלכער האט לעצטענס זיך געלאזט הערען אין אמעריקע און האט דארט געמאכט פראפאגאנדע פאר דעם, אז די אמעריקאנער זאלען זיך בעטייליגען אין די אלימפישע ספארט שפילען אין בערלין, איז פלוצלונג פערשוואונדען געווארען און מען הערט מעהר נישט פון איהם. ער איז ווי אין וואסער אריין. ער האט אפגעטון זיינס און מעהר דארפען איהם נישט די נאציס.

מען איז דא זיכער, אז די נאציס האבען לעוואלד'ן אינגאנצען בעזייטיגט פון די אלימפישע ספארט-שפילען, ווייל איינינגע נאצישע ספארטס־לייט האבען אריינגעבראכט געגען איהם קלאגעס, אז א פאר פון זיינע באבעס און זיידעס זענען נישט געווען אינגאנצען „ראסען־ריין“, אז זיי האבען גע... האט אין זיך א צומיש פון יודיש בלוט.

מיט א צייט צוריק האט די וועלט געהערט, אז מען האט ד״ר לעוואלד'ן בעזייטיגט פון זיין הויכען אמט, וועלכען ער האט אנגעהאלטען נאך אין די צייטען פון קייזער ווילהעלם — ער איז נאך דעמאלט געווען „קייזערליכער שטאטס־סעקרעטאר“ און „עקסעלענץ“. ווען אבער אין פערשידענע לענדער און אויך אין אמעריקא האט זיך אנגעהויבען א שטארקע אגיטאציע געגען בעטייליגען זיך אין די אלימפישע שפילען אין נאצי דייטשלאנד, ווייל מען פערפאלגט דארטען און מען דיסקרימינירט מענשען פון אנדערע ראסען און איבערצייגונגען, האבען די נאציס געצוואונגען לעוואלד'ן, ער זאל שרייבען קיין אמעריקע און דא מאכען געגען־פראפאגאנדע און איינשמועסען מענשען, אז מען איז אין נאצי־לאנד אנשטענדיג און קיין שום דיסקרימינאציעס ווערען דארטען נישט דערלאזען.

אבער אט האבען א מעהרהייט פון די אמעריקאנער ספארטסלייט בעשלאסען זיך צו בעטייליגען אין די אלימפישע שפילען. ד״ר לעוואלד האט דורכגעפיהרט זיין שליחות און איז ענטשוויגען געווארען. איצט דארף מען איהם שוין מעהר נישט האבען, האט מען איהם אהן שום צערעמאניעס ארונטערגע־זעצט, און פארטיג.

פון וועלט-פערבאנד „מכבי“

די יודישע קלובען און די י. מ. ק. א.

אין צוזאמענהאנג מיט דער דיסקרימינאציע פון יודישען ספארט דורך די „אימקא“-ארגאניזאציע אין פוילען, וועלכע האט אין איהרע אפיציעלע ענונ־ציאציעס פראקלאמירט דעם אנטי־יודישען פארא־גראף, רופט דער צענטראל - קאמיטעט אפשטעלען יעדען קאנטאקט מיט די „אימקא“-קלובען אין פוי־לען אין די געזעלשאפטס - פערמעסטונגען.

פען זי אמשטארקסטען, ווי אמענערגישסטען געג־גען די בייזוויליגע אקציעס, וועלכע ווערען געפיהרט דער קאמף וועט געפיהרט ווערען כל־זמן ס'וועט סטייען כוחות דערצו.

אבער נאך נישט אויף דעם געביט אליין איז געקומען דער אנגריף. ס'האט זיך אנגעהויבען אויך אנדערשוואו.

די לעזער ווייסען שוין, אז אויף דער אל־געמיינער פערזאמלונג פון לאדזער ל.ק.ס. איז אריינ־געטראגען געווארען א פארשלאג, אז מיטגלידער זאלען קענען זיין נאר פאלאקען-קריסטען, פער־שטעהט זיך, אז מיר האבען נישט קיין גרויסע אס־פיראציעס צו ווערען מיטגלידער פון ל.ק.ס. אבער ס'איז כאראקטעריסטיש דער עצם פאקט, אז צו די דאזיגע פארשלאגען קען קומען און ס'קומט טאקע דערצו. אויב דער פארשלאג איז איצט נישט אנגענומען ווייסען מיר, אז מיר האבען דאס צו פער־דאנקען ריין „עקאנאמישע“ ענינים, אבער סוף־כל־סוף וועט דאך דער פארשלאג אנגענומען ווער־רען, אלוא ווי מיר זעהען, איז דער ערשטער אנ־גריף שוין געקומען, די יודישע ספארטלער דארפען דאס געדענקען.

S.

די סעסיע פון די טעכנישע וועלט-ליי־טונג פון „מכבי“.

אין דער צייט פון די ווינטער־שפילען פון „מכבי“ אין זאקאפאנע ביסטריצא וועט פארקומען די זיצונג פון די טעכנישע וועלט־לייטונג פון „מכבי“ (הנהלה טכנית עולמית), מיטן אנטייל פון די ספארט רעפערענטען פון די בעזונדערע לענדער.

אין פראגראם פון דער זיצונג געפינען זיך די פראגען פון קאארדינאציע פון די גאנצע ספארט־טעטיגקייט פון וועלטפערבאנד „מכבי“ און ספארט צוגרייטונגען צו די 3־טע מכביאדע אין תל־אביב.

די סעסיע פון אקציאנס - קאמיטעט פון וועלט - פערבאנד „מכבי“.

אלס פארשטעהער פון פוילישען פערבאנד „מכבי“ איז דעם 23־טען ד. ח. קיין באזעל אויף די סעסיע פון אקציאנס - קאמיטעט ארויסגעפאה־רען ה' ד״ר האזמארין.

די טאג אָרדנונג פון דער סעסיע איז פאלגענדע: רעפעראט פון פראפעסאר ז. פראדעצקי „די אויפ־גאבען און צילען פון „מכבי“. די 2־טע ווינטער שפי־לען פון „מכבי“ אין טשעכאסלאוואקיי, און די פרא־גען פון דער 3־טער מכביאדע אין תל־אביב. טשעכאסלאוואקיי, און די פראגען פון דער 3־טער מכביאדע אין תל־אביב.

די סקי-מייסטערשאפטען פון פער־באנד „מכבי“.

די אלפוילישע נאטען מייסטערשאפטען פון „מכבי“ אין פוילען אויפ'ן יאהר 1936 זענען ווע־גען נישט־פאסיגע אטמאספערישע בעדינגונגען אפ־געווארפען געווארען און וועלען פארקומען דעם 29־טען פעברואר און 1־מערץ ה. י. אין קרעמעניץ.

באקס-מעטש
הכח (לאדז)—ק. ס. ס. (קאליש) 5:9

געכטען איז אין פילהארמאניע־זאל פארגעקומען דער באקס־מעטש צווישען לאדזער „הכח“ און דער קאלישער ק.ק.ס.

דער זאל איז געווען איבערפול „הכח“ האט בעוויזען זיך צו ווערבירען אנ'עולם צו איהרע באקס־מעטשען, ווייל זי בעזיצט שוין א מאנשאפט, מיט וועלכער זי קען זיך בעווייזען, די הכח־מאנ־שאפט איז אויך נעכטען געשטאנען פיל העכער פאר דעם געגענער און האט דעם מעטש פערדינט גע־וואונען מיט דעם רעזולטאט פון 5:9, די בעזונדערע רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

ראסמאן (הכח) האט געוואונען אויף פונקטען ביי פאלענדער (ק.), גאטפריד (ה) האט געוואונען ביי שריטער (ק.) ,זשעמניאק (ק.) האט געוואונען ביי פאגאטן (ה) ,ביאליסטאק (ה) האט געוואונען מיט שימאנסקין (ק.), הערשליקאווסקי האט רעמיזירט מיט פאוולאווסקין (ק.) ,יודאווינסקי האט רעמיזירט מיט אניאלא און וואלדמאן (ה) האט רעמיזירט מיט מארטשאקן (ק.)

ווִיסלא (קראקא)—פרושענער 6:8

פוסבאל-מעטש אין לאדז
טים I — טים II 3:3 (2:2).

נעכטען איז אויפ'ן פלאץ פון ל. ק. ס. פארגעקו־מען א פוסבאל־מעטש צווישען דעם טים I און טים II פון פוסבאל־קורס, וועלכער קומט איצט פאר אין לאדז. דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט א רע־זולטאט פון 3:3.

ספארט-שפילען

נעכטען זענען פארגעקומען ווייטערדיגע מעט־שען און נעץ־באל מיט פאלגענדע רעזולטאטען:

ס. ק. ס. — זיעדנאטשאנע 0:2
ל. ק. ס. — זיעדנאטשאנע 0:2
ל. ק. ס. — וו. ק. ס. 0:2
ס. ק. ס. וו. ק. ס. 0:2

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון לאדזער לייכט-אטלעטען קרייז-פערבאנד

נעכטען איז פארגעקומען די אלגעמיינע פער־זאמלונג פון לאדזער לייכטאטלעטישען קרייז־פער־באנד. ס'האבען אנטייל גענומען 14 קלובען פון לאדזער קרייז.

פרעזעס קאחדאש האט איבערגעגעבען דער ל.ק.ס.'ישער לייכטאטלעטישער מאנשאפט דעם פריז פון ליטער פון מלוכה'שען אמט פאר פיזי־שער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג פאר דער גרעסטער צאהל דערגרייכטע פונקטען אין פער־לויף פון די לעצטע 3 יאהר.

אלס פרעזעס איז ווידער געוועהלט געווארען ה' קארדאש.

דאן-דאמינגא

ראמאן

מלאך

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

[...]ערשטע צייט פלעגט זי נאך אלץ פאהרען אין [...]טער שטאט, אין סאל פאולא, איינקויפען [...], דערנאך האט זי נישט געקענט זיך אפריי־[...] געשעפט, האט מען אנגעהויבען נעהמען ביי [...]“, וויאזשאנטן פון סאן פאולער און ריא [...] פירמעס האבען זיך געפיהלט אין ריא־[...] היימליך, און ווען זיי זענען אוועקגע־[...] האבען זיי איינער פארן צווייטען זיך אנ־[...] פיקאנטע געשיכטעלעך אויפ'ן חשבון פון [...] קאסטארא, ווי זי איז איפערזיכטיג און [...] פערזיכטיג דער טאכטער א לייכטען פלירט [...]

— [...] זי. אליין... און ווידער איבערגע־[...] איינגעטראכטע, אליין איינגעגלויבטע מע־[...], וואס אויב זיי זענען נישט אמת, זענען זיי [...] צו זיין אין דער פאנטאזיע פון די וויאזשאנטען [...] האט געזעהן ווי עס איז נישט איבעריג [...] צו קויפען אדער צו מאכען בעשטעלונגען [...] די הענט פון די וויאזשאנטען, האט זי זיך [...] געווען מיט דער טאכטער און בעשלאסען, אז [...] און ווייטער זאל דער טאטע איינמאל [...] זיך אראפכאפען קיין סאן פאולא און אר־[...] איינקויפען די סחורה.

[...] ערשטע מאל איז ראזינא געפאהרען מיט [...], דעם טאנצען וועג האט איהר הארץ געקלאפט [...] זי איז געווען אומרוהיג. כאטש זי האט געזאגט [...] סאן אז עס ציטערט איהר דאס הארץ פאר דער [...]. וואס דאס מיידעל ווייסט נישט וואו איין און [...] אויס. האט דאך אבער דער טאטע געוואוסט דעם [...], אויבער וואס זי ציטערט, מיט דער קראם קען [...] אליין אויך אנ'עצה געבען עטליכע טעג, [...] קען מען איבערלאזען א מיידעל אליין צווי־[...] „גוים“? כאטש ער האט עס איהר נישט

געזאגט, האט ער מסכים געווען אז זי זאל איהם נאר ווייזען וואו איין, וואו אויס — און זאל זי אהיים פאהרען צוערשט און ער וועט אונטערקומען.

פון העמאלט אן האט שוין בערנארדא געוואוסט עם וועג אין אלע גרויסע הורט געשעפטען, געווען אויסגעקאכט מיט די „טערקען“, גערעדט מיט זיי „לשון קודש“ און אפנארען איהם האט מען נישט גע־קענט אפילו אויף איין פרוטה.

ער האט זיך געפיהלט מיט זיינע נסיעות אביסעל לייכטער און וואזשנער: אז ערס טראגט אריין זיין חלק אין די קעסט, וואס ער עסט.

כאטש בערנארדא האט זיך שוין געהאלטען פאר א שטיקעל אויפטוער, האט דאס ווייב זיין וויכטיג־קייט כמעט ווי נישט בעמערקט, אין איהרע אויגען איז ער עפעס געווען א יודענע, זי האט איהם טאקע גערופען „זי“, בלשון נקבה, צום ערשטען אויף א געלעכטער, זי און די טאכטער האבן דערפון געלאכט אבער מיט דער צייט איז עס געווארען א זעלבסט־פערשטענדליך ווארט און אזוי ווי קיינער האט נישט פערשטאנען די בעדייטונג פון דעם, האט זי איהם אומגעשטערט גערופען „זי“, האט ער זיך איינגע־וויינט דערצו און עס האט איהם שוין נישט געארט.

אין זיינע אפטע נסיעות קיין סאן פאולא האט זיך שוין בערנארדא קאסטארא אראפגעזאפט קיין סאנטאס, איהם איז אנגענעהם געווען דער וועג, וואס גליטשט זיך בארג אראפ.

אפר דער טאכטער האט ער זיך בעקלאגט אז פון די היצען אין סאנטאס טוט איהם וויי די אויגען, זיין ווייב האט עס קאטעגאריש אפגעליקענט, אז ווייזענדיג אז נאך אין דער היים האט ער געליטען אויף דער ראיה און נאך אין דער קאלאניע האט ער שוין גערארפט האבען אויגען גלעזער, און ווען ער איז איינמאל אהיימגעקומען פון וועג, האט זיין ווייב זיך פערקרימט פון זיינע „שווארצע פענסטער“, אבער די טאכטער האט געגעבען צו פערשטיין, אז אויב א דאקטאר האט פערשריבען ברילען, איז ברילען.

ווען ברוך כץ־קאסטארא פלעגט זיין אין סאנ־טאס, פלעגט ער א חוץ שפילען אין דער נאציאנאלער לאטעריע, אויך גיין צום פארט זעהען ווי די שי־פען גייען אריין און ווער עס קומט אן אין לאנד, ער האט געהערט אז אין סאן פאולא און אין קורי־טיבא קומען יודען פון דער אלטער היים, כאטש ער האט נישט געוואונשען אז אין ריא־נעגרא זאלען זיך בעזעצען יודען האט ער פונדעסטוועגען געוואלט זיך בעגעגנען מיט נייע... זיך אויספרעגען רעדען צו זיי דייטש און אפשר אויסהעלפען.

און ווען ער האט געזעהן דאניען אין זיין נאנ־צער אומבעהאלפענקייט, זיין געזונטע רויטקייט, האט ער זיך מישב געווען, אז אידער צו האבען צו טון מיט די שווארצע „מאקאקעס“ — די בראזיליאנער, אפשר זאל ער איהם צונעהמען צו זיך אין געשעפט. ער האט אויסגערעכנט, אז דאס וועט הנאה טון זיין ווייב, ווייזען איהר (און זי וועט דאך מוזען צוגע־בען), אז ער פערשטעהט זיך אין געשעפט און האט אין זין די קראם ביי יעדער געלעגענהייט.

* * *

ראזינא האט נאך נישט געהאט בעשלאסען ביי זיך צי זאל זי צופרידען זיין פון איהר מאנ'ס אויפ־טו, צי זאל זי איהם נישט ווייזען דעם געפיהל, אז זי איז צופרידען?

דער „יונג“ האט געטון זיין ארבייט פיל בעסער ווי די פוילענצער די „מאלפעס“, ער האט געהאקט א זייטעל פלייש, גלייך ווי צוואנציג העק וואלטען זיך ארויסגעגליטשט פון זיין האנט, און אז ער האט זיך גענומען איבערשטעלען די זעק, זענען די זעק אליין געגאנגען איבער זיינע אקסלען, נישט ווי עס וואלט געווען שווערער צוקער, רייז, אדער „פאזשאן“ נאר ווי זעק מיט פעדערען...

אנדזשע האט אפילו נישט געוואלט א קוק טון אין זיין זייט אריין, עפעס ווי אנ'אונענדליכער שטאלץ וואלט כסדר אוועקגערוקט איהר בליק פון איהם. זי האט פון אנפאנג אן שוין בעשלאסען ביי זיך, אז זי איז די „דאנא“ און ער איז נישט מעהר ווי א משרת. זי ווייסט אליין נישט פארוואס, נאר לגבי א בראזיליאנער, אדער צום פארטוגעז איז זי

עפעס אנדערש. צו אלע אנדערע משרתים איז זי ווי צו איהר גלייכען. זי הערט אוים זייערע סענטימענ־טאלע לידלעך און ביים קארנאוואל האט זי אפילו מיט זיי געשפאסט. וואס שייך צו דאניען, איז ע־פעס זיין יודישער „זכות אבות“ אנטקעגען געקו־מען, און איהר יחסניש בלוט האט זיך אפגערופען אט דער דאזיגער געפיהל, זי האט שפעטער אליין גע־פילט אנדערען איהר בעציהונג צו דעם יונג. נאר עפעס האט נישט דערלאזט. ווען זי האט זיך מיט איהם עפעס געשאפט, האט זי גערעדט אין א צעקא ליעטשעטען יודיש, אז ער האט נישט אנגעהויבען צו פערשטיין, — און מעגליך — זי אליין האט אויך קנאפ געוואוסט וואס זי רעדט, וואס שייך יודיש, האט זי גוט געקענט. אין דער קאלאניע איז זי געגאנ־גען אין דער תלמוד תורה, און אויב מען האט זי נישט אויסגעלערענט שרייבען אדער לייענען ווי עס געהערט צו זיין, האבען אלע קינדער אבער גערעדט יודיש, און זי, אזוי גוט ווי אלע.

איינמאל האט די מאמע געזאגט צו דער טאכטער ווי אין שפאס, נאר ס'האט געקלונגען ווי א ווארנונג:

— דער יונג נעהמט די אויגען נישט אראפ פון דיר, טאכטער, און צוגעגעבען האט זי: א לאנד דאס איז, אז ווער עס קומט אהער... און מעהר האט זי שוין נישט דערזאגט, ווייל אנדזשע איז רויט געווא־רען און די רויטקייט האט אנגעצונדען איהר פנים ביז איבער די אויערען.

פון העמאלט אן האט אנדזשע געזעהן, ווי דער יונג שלינגט זי איין מיט זיינע בליקען — אז זי פאלט אריין אין די ווייסלען פון זיינע אויגען ווי מען פאלט אריין אין עפעס א קלארען טייך... זי האט בע־מערקט ווי אפטמאל, בעת ער שטייט ביים קלאץ פון פלייש און זי — אין צווייטען ווינקעל פון דער קראם ביי די זיידענע טיכער, ציהט זיך עפעס א שווארץ־פלאמענדיגער זייל, א רעפלעקטאר פון זיינע גרויסע אויגען אדוים און וויקעלט זיך ארום איהר האלז, איהר טוט עס הנאה — כאטש זי קרימט אויס איהר פנים און מיט איהר שטאלצען קאלטען בליק צוזאגט זי איהם אפ ווי מיט א שעפעל פאמיעס.

די מאמע איז געווען צופרידען אויף „וואס עס זאל זיך נישט מאכען“, דאס הייסט ביי איהר: אויב דער יונג וועט עפעס פרובען פערארבייטען וועט זי איהם משלח זיין און אנ'עק.

(פארטזעצונג קומט)

פארלעזונג פון דר. פרידמאן אין „מארגענשטערן"

אויף דער איינלאַדונג פון דער פּערוואַלטונג פון דער אַרבייטער ספּאָרט-געזעלשאַפט „מאָרגענ-שטערן" האָט דער לייטער פון דער ספּאָרט בעראַ-טונגס-שטעלע ה' ד"ר פרידמאַן געהאַט אַ פאָר-לעזונג אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט.

צו דער פאָרלעזונג איז געקומען אַ גרעסערער עולם. ד"ר פרידמאַן האָט אין זיין רעפּעראַט גע-געבן אַ גאַנצע רייה בעלייכטונגען וועגן די פאַר-שידענע ספּאָרט-איבונגען און זייער ווירקונג אויף דער קערפּערליכער אויסבילדונג. בעזונדערס האָט זיך דער רעפערענט אָפּגעשטעלט וועגן דער קערפּער היגענע, וואָס בילדעט אויך אַ בעשטאַנד טייל אין דער ספּאָרט-אַרבייט.

די מיטגלידער פון „מאָרגענשטערן" האָבען דעם רעפּערענט, וואָס ווידמעט זיך אַזוי פיל דער קערפּערליכער דערציהונג, בעדאַנקט מיט לאַנג דוי-רענדע אַפּלאָדיסמענטען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בע-האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונער.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

די ווייב און געליבטע

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

הענגט אָפּ פון אונזער אייגענער פאַנטאַזיע. די וועלט איז ווי זי זעהט אויס. — אין אונזערע אייגענע אויגען. בלויז דער וואונש דערהאַלט אונז ביים לעבען. ארימע מענשען זענען קיינמאָל נישט אַזוי אָרים ווי זיי זעהען אויס אין די אויגען פון די רייכע; רייכע מענשען זענען קיינמאָל נישט (אַזוי רייך ווי זיי זעהן אויס אין די אויגען פון די אָרימע.

וואָס דאָס ווייב דערצעהלט וועגען בענעטען

אַרנאָלד בענעט איז אויעק פון זיין היים, אלס 17 יאהריגער בחור'ל, און געקראָגען א שטעלע אין לאָנדאָן. ביסלעכווייז האָט ער אָנגעהויבען מיטצו-אַרבייטען אין צייטונגען און זשורנאלען. מיט דער צייט האָט ער געקראגען א שטעלע אַלס געהילף-רעדאקטאר אין א ווייבערשען זשורנאל, וואָס האט געהייסען „וואומען" (די פרוי). ער איז שפּעטער גע-וואָרען דער הויפּט-רעדאקטאר. אונטער זיין רעדאק-ציע איז דער זשורנאל געוועזען זעהר ערפאָלגרייך. בע-נעט אַליין פלעגט שרייבען די מייסטע ארטיקלען — אונטער פערשידענע פרויען-נעמען... ער פלעגט שריי-בען וועגען קאָכען, באקען, פּרעגלען, נייהען, האדע-וועז קינדער. ער פלעגט שרייבען „פון אַ פרוי צו פרויען" — וועגען ליבע, הייראט, גט'ען, און נאָך אזעלכע זאכען. אין דער זשורנאליסטישער וועלט האט מען בענעט'ען בעטראכט אַלס דעם גרעסטען „פרויען-קענער" פון לאָנדאָן... ער האָט געפיהרט ליבעס, און געשריבען וועגען ליבע... ער האָט גע-פרעדיגט פריה חתונה האָבען, און אַליין האָט ער

בעשלאָסען צו בלייבען א בחור ביז 40 יאהר...

בענעט איז געוועזען זעהר שטאלץ מיט זיין פראנ-צויזישער ווייב — די ערשטע יאהרען...

איך בין געווען דער סאָרט ווייב וואָס אַרנאָלד האָט געוואָלט — שרייבט מאַרגארעט אין איהר בוך. — איך בין געווען שפּאַרזאַם, ציכטיג, געדולדיג, ליבעסווירדיג, איבערגעבען, עהרליך, פערשטענדיג. אַרנאָלד האָט האַלד געהאַט מיינע מאַניערען, מיין שטילקייט, מיין שטימע, דער אופן ווי כ'האָב זיך גע קליידט; ער האָט ליב געהאַט מיין הויכע, שלאַנקע פיגור, מיינע טונקעל-ברוינע אויגען, מיינע פעך-שוואַרצע האָר, מיין קורצען, גלייכען נאָז, מיינע דינע ליפּען, מיין גרויסע מויל, מיין מאדאָנאַ-שעהנהייט האָט צו איהם אפּעלירט, דעם מאן, וועלכער איז גע-וועזן אַזוי אַנדערש פון מיר.

ס'ווילט זיך אביסעל שמייכלען פון מארגא-רעט'ס שילדערונג אָדער אָפּשאַצונג פון זיך אליין... אָבער ווען מען דערמאָנט זיך, אַז אין די מיטעלע יאהרען איז זי געבליבען איינע אַליין, אָהן אַ קינד, הארצען.

נ. זאַלאַוויטש

מענדעלע-פייערונגען אין ווילנע

ווילנע (יט"א) דער ווילנער יודישער טעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין האָט [...] געאָרדענט אין זאַל פון דער ווילנער קאָנסער[...] טאָריע א גרויסע מענדעלע-אַקאַדעמיע. די [...] דעמיע האָט געעפענט דער אָרקעסטער פון ווי[...] מכבי. רעפעראַטען וועגען „זיידען פון דער [...] שער ליטעראַטור" האָבען געהאַלטען דער [...] ויצער פון פעראיין משה שאַליט, זלמן ר[...] יוסף טשערניכאָוו און אהרן מאַרק. דער [...] דיכטער לייזער וואָלף האָט דעקלאַמירט אַ [...] פאַר'ן זיידען. די אַרטיסטין פון דער ווי[...] טרופּע פרידאַ וויטאַלינאַ האָט רעציטירט פון [...] דעלע'ס ווערק. עס זענען אויפגעפיהרט געוו[...] סצענעס פון מענדעלע'ס „מסעות בנימין השלי[...]"

דער קינסטלער שער האָט אויסגעשטעלט [...] זאַל אַ רייה בילדער פון מענדעלע'ס טיפּען [...] העלדען. א רייה לידער האָט דאַן געזונגען [...] „ווילביג"-כאָר און דער אָרקעסטער פון מכבי [...] אויסגעפיהרט אַ מוזיק-מאָנטאַזש פון מענד[...] ווערק. די אַקאַדעמיע האָט איבערגעלאָזען [...] שטאַרקען רושם.

ידיעות וועגען מענדעלע-אַקאַדעמיעס [...] אויך אָן פון דער ווילנער פּראָווינץ.

דער ווילנער פעראיין פון יודישע [...] ראַטען און זשורנאַליסטען רופט זיך פון איצ[...] אויפ'ן נאָמען פון מענדעלע-מוכר-ספרים.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונער

הייבט אויף פאָלגענדע טעג!
„מעלאָדיע פון אַגרויסער שטאָדט"
Elonor PAWELL, Robert TAYLOR — גרויסער מוזיקאַלישער פילם. — אין די הויפּט-ראָלען:
אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען ווי אויך [...]
אָנהויב אין געוו. טעג 4 נ"מ, שבת און זונטאָג 12—[...]

קלאַנג-קינאָ CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

ווירכטיג פאַר ברוך-קראַנקע
(רופּטורען) זאַווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס) פּאַראַליזשען, ביין-שווינדזוכט, פּלאַטפוס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען-ליידענדע
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאָגען און קישקע - זענקונג ספּע-ציעלע איינהיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל-באַנדאַזשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספּעציעלע אָר-טאָפּעדישע אפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּע-ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי-שטרימף לויט מאָס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל-אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד.
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פריהער אַלגינסקאַ)
אכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

ענטשולדיגונג.
דערמיט ענטשולדיג איך מיך [...] דער פערוואַלטונג פון דער קאָ[...] סעקציע ביי דער עקספּאָזיטור (פּי[...] קאָווער 20) און פערזיכער, אַז [...] וועט זיך מעהר נישט איבערחזר'ן.
מיט אַכטונג
פּ. בערקאָוויטש, פּאַמאַרסקאַ [...]

Dr. med. [...]ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַ[...] און קעהלקאָפּף-קראַנקהייטען
[Pi]otrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

לעזט !!!!! אויפמערקזאַם!
ביליג, רעעל, פּינקטליך
עס איז שוין אויך אין קראָקאָו די נייע פּריזען פאַר דרוק-אַרבייט אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגענד שנעל-דרוקעריי בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאַמענשטעל

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי אנאָנס ביז 15 ווערטער

ראָקאָלען
נאַכט = לעגער! ערשטקלאַסיג מאָדערן איינגעריכטעט פאַר אַ 1.25 איינצעלנע צימער נור 1.50 זל. ביי [...] לאָדז, קילינסקיעגאָ 41, וו. 39.

פרייע פּאָסטען
אַ פּאָמאָצניק שאָכטעל-מאַכער [...] געזוכט אין דער שאָכטעל-פאַבריק [...] גלובנאַ 33, רימער.

פערשידענעס
אַ נייע זינגער'ס ניי-מאַשין [...] פערקויפען ציגענגליך. צאַמענטאָרנ[...] וואָלינגנג 11.

Zaginiony został kwit kau[cyjn]y z Elektrowni Łódzkiej za [№] 31720 z dn. 14/X—1925 r. [na] Zł. 40.— na imię Dory Rot [...]el.

שרייבען שעהן און שנעל [...] אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַ[...] בערמאַן אין 15 טעג. אויך ווערט [...] געלערענט דעם בעסטען יודישען בריף [...] 15 טעג, אפילו דעם, וואָס קען גאָרנ[...] די עלטער שפּילט דערביי קיין [...] נישט. די פּרייזען זענען צוגענגליכ[...] שענקיעוויטשאַ 9, וואהנ. 35, לינקס [...] איינגאַנג, 3. שטאָק.

שייטלען
מיט פאַריזער שרינד און פאַרטיגע שייטלען
ביי קערש, סקוואַראָווּ 15

Dr. med. M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 8.30 ביז 9.30 פריה, פון 12 ביז 2 נאָכמ. און פון 7.30 ביז 8.30 אָוונד.

אַ דרוק-מאַשין (אַ צילינדער) 63 אויף 95 אין גוטען צושטאַנד פּרייזווירדיג צו פערקויפען
אָפּפרעגען אין אַדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „P. W."

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַאוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
קוואַרץ-לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי-דאָק-טאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.
א בעראַטונג 3 זל.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(די ערשטע גיכע הילף)
זשעלאַנאַ 6 טעל. 12-333
(Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס ביי טאָג און ביי נאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים- ספּעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137-63
עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים:
דר. קויפּמאַן, דר. לאַנדקאָפּ,
דר. דינעזאָן, דר. רויטער,
דר. שפּירא, דר. שמערלאָווסקי
דר. י. איציקזאָן, דר. סטופּאַי,
דר. שמירגעלד (נערווען קראַנקה.)
און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ
וויזיטען אין שטאָט
אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.
קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע
א וויזיט 3 זל.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער!
שווייסונגען, מאַשינען-טיילען און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס ביליג די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
לאָדז, 11. ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאַדניאַ)

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman